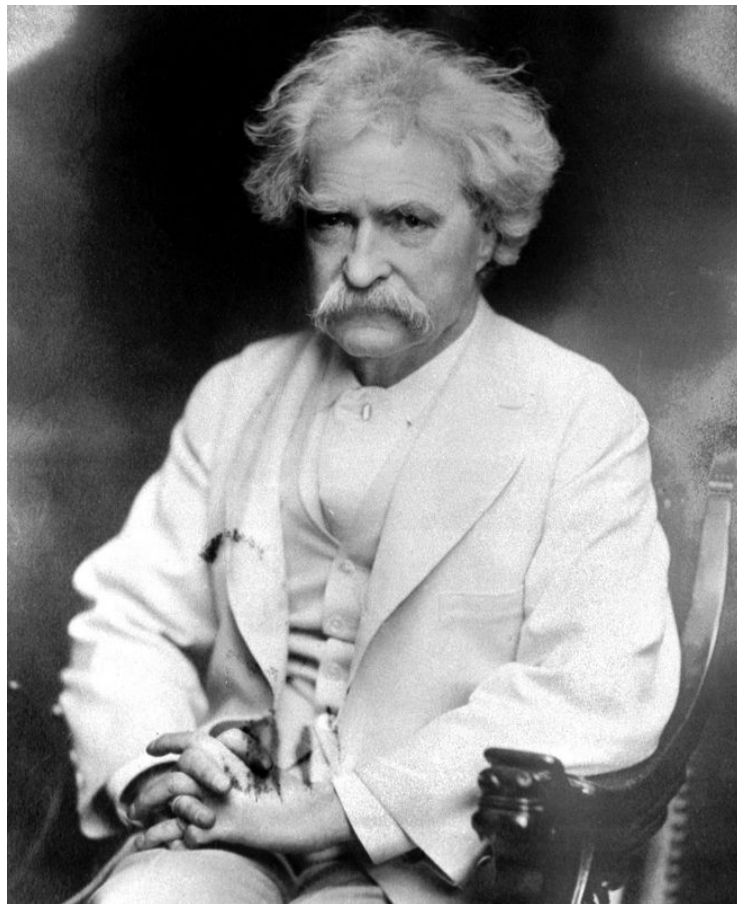

El gust per la lectura
Educació secundària

MARK TWAIN

DOSSIER PER A L'ALUMNAT

Generalitat de Catalunya
Departament d'Educació

SEMINARI

“El gust per la lectura”

2008-2009

Educació secundària

Direcció General d'Innovació

Subdirecció General de Llengües i Entorn

Servei d'Immersion i Ús de la Llengua

MARK TWAIN

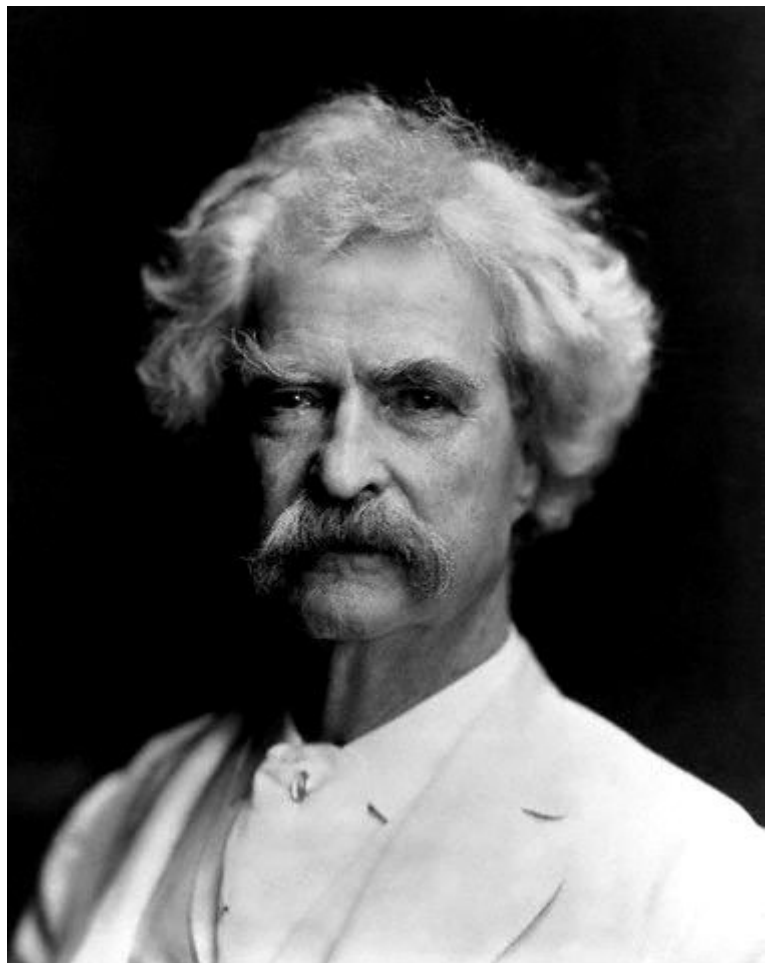
NOEMÍ BAGÉS FORTACÍN

NÚRIA IVERN MORETÓ

ÍNDIX

I. MARK TWAIN I LA SEVA ÈPOCA.	7
1. Biografia	9
2. Paraules per recordar	11
3. Mark Twain i el seu temps	12
II. <i>LES AVENTURES DE TOM SAWYER</i>	15
1. Abans de llegir l'obra	17
1.1. Com m'ho passaré llegint <i>Les aventures de Tom Sawyer</i> ?	17
1.2. El títol	19
1.3. On passa tot?	20
1.4. Tom Sawyer	22
1.5. Com ens entretenim?	23
2. Mentre llegim l'obra	26
3. Després de llegir l'obra	49
3.1. Personatges aventurers?	49
3.2. La història. Tom, protagonista d'una aventura?	56
3.3. L'art d'unir paraules	62
3.4. Temps de joc	69
3.5. Qüestió de [mala] sort?	71
3.6. Twain, provocador i creador d'opinió	76
III. <i>LES AVENTURES DE HUCKLEBERRY FINN</i>	83
1. Abans de llegir l'obra	85
1.1. En temps de l'esclavitud	85
1.2. Una aventura, un viatge: les localitzacions clau	91
1.3. El riu, un personatge més.	91
2. Mentre llegim l'obra	94
2.1. Em dic Huckleberry Finn	94
2.2. Alguns amics	95
2.3. La fugida	96
2.4. A l'illa de Jackson	98
2.5. La primera part del nostre viatge	100
2.6. Un gir inesperat	100

2.7. Sense en Jim	103
2.8. Nova companyia	103
2.9. Quina una de ben grossa!	105
2.10. Problemes de consciència	109
2.11. Carambola del destí	111
2.12. Planificant l'alliberament	112
2.13. Les coses es compliquen (encara més)!	114
2.14. I tot s'acaba! O no...	115
3. Després de llegir l'obra	118
3.1. L'humor	118
3.2. Les supersticions	121
3.3. El racisme	123
3.4. Els <i>scrapbooks</i>	124
3.5. Els personatges: herois i antiherois	125
3.6. L'estructura de la novel·la	127
3.7. L'amistat: en Jim i en Huck	127

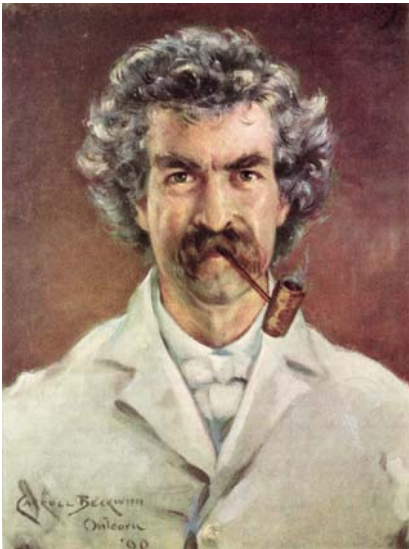
I. MARK TWAIN I LA SEVA ÈPOCA

1. BIOGRAFIA

1. Llegiu la biografia de Mark Twain i, després, feu les activitats que trobareu a continuació.

Mark Twain, un autor singular

Samuel Langhorne Clemens, a qui coneixem com a escriptor amb el pseudònim de Mark Twain, va néixer el 30 de novembre de 1835 a Florida, Missouri. Va ser el sisè de set germans, dels quals només van sobreviure tres. El 1839, la seva família es va traslladar a Hannibal, Missouri, on passà la seva infantesa jugant als seus boscos i nedant i pescant al riu Mississipí. Era un noi trapella i va viure aventures semblants a les del seu personatge Tom Sawyer. Els estius, els passava a la granja del seu oncle, on va viure incidents relacionats amb l'esclavitud que més tard incorporaria a les seves novel·les. Aquesta infantesa, quasi idíl·lica a pesar dels seus problemes de salut, es va trencar als dotze anys, quan el seu pare morí i a Twain no li quedà més remei que deixar l'escola i col·laborar en la pobra economia familiar tot treballant d'aprenent en una impremta i, posteriorment, en el diari del seu germà Orion.

www.nevadaobserver.com

Sis anys més tard, deixà la ciutat d'Hannibal i seguí amb la feina d'impremta a Saint Louis, on va tenir els primers contactes amb el món de la navegació fluvial. De l'any 1857 fins que començà la guerra civil americana, el 1861, va fer de pilot en un vaixell al Mississipí, una experiència que també trobem posteriorment reflectida a les seves novel·les. El seu pseudònim té molt a veure amb els dies viscuts al vaixell: «Mark Twain» és un terme que significa que és segur navegar en un punt determinat del riu, ja que aquest supera els 12 peus de profunditat. Després de la guerra, se'n va anar a Nevada amb el seu germà a buscar or i plata, però davant les adversitats decidí tornar cap a l'est i treballar de reporter a Nova York, Filadèlfia, Cincinnati i Iowa.

L'any 1870, Clemens es casà amb Olivia Langdon, amb qui tingué quatre fills, només un de les quals, Clara, arribà a l'edat adulta. Clara morí sense fills, per la qual cosa no hi ha descendents directes de Mark Twain.

L'autor va descobrir la seva passió per la literatura i l'escriptura de ben jove, quan treballava d'ajudant d'editor amb el seu germà. La fama com a escriptor, però, li arribà amb la història «The Celebrated Jumping Frog of Calaveras County», que es publicà per primer cop al *New York Saturday Press* el 1865. El seu primer llibre, *The Innocents Abroad*, es publicà l'any 1869, i els seus dos llibres més populars, *The Adventures of Tom Sawyer*, i *The Adventures of Huckleberry Finn*, el 1876 i el 1885, respectivament. Va escriure vint-i-vuit llibres –tant de ficció com de no ficció–, a més de contes i cartes.

Morí el 21 d'abril de 1910, però la seva popularitat i el seu reconeixement com un dels escriptors clau de la literatura americana s'ha mantingut fins als nostres dies.

2. Per parelles, repasseu la biografia que acabeu de llegir durant dos minuts i, després, intenteu completar la informació sobre la vida de Mark Twain sense mirar el text original:

Nom real de Mark Twain: _____

Any de naixement: _____

Ciutat on passa gran part de la seva infantesa: _____

Edat en què deixa els estudis: _____

Oficis que realitza durant tota la seva vida: _____

Nom de l'única filla de Twain que arriba a l'edat adulta: _____

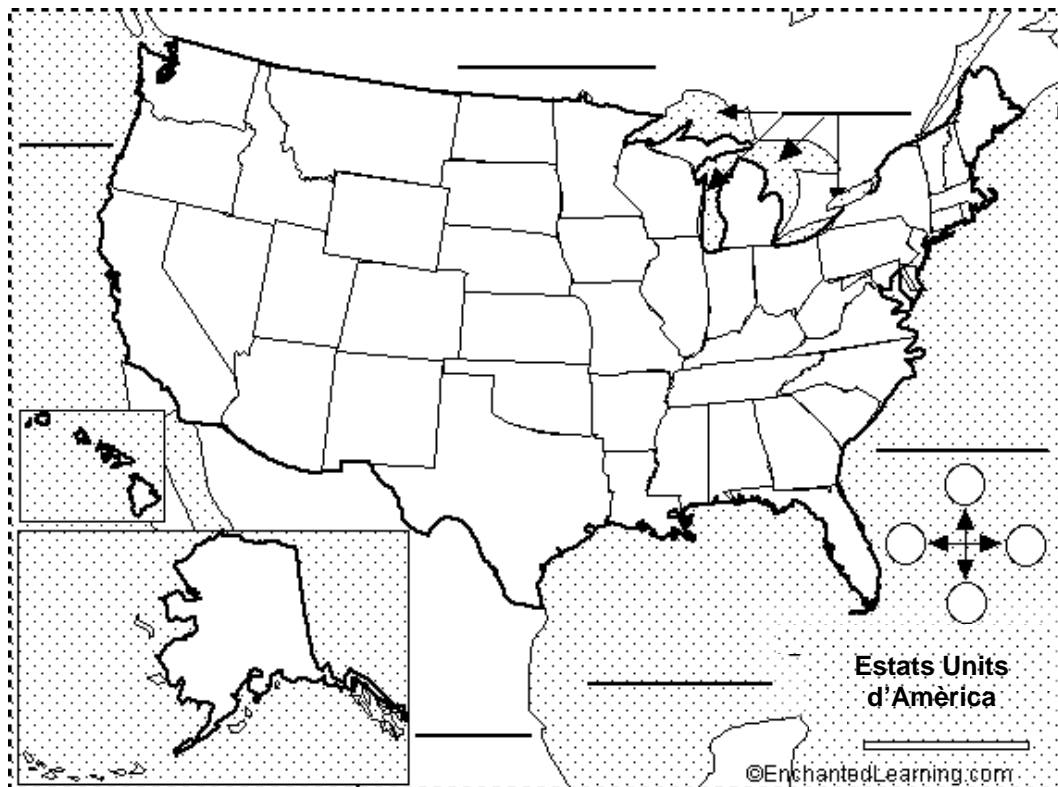
Any de la guerra civil americana: _____

Diari que publica el seu primer conte: _____

Nombre de llibres que escriu: _____

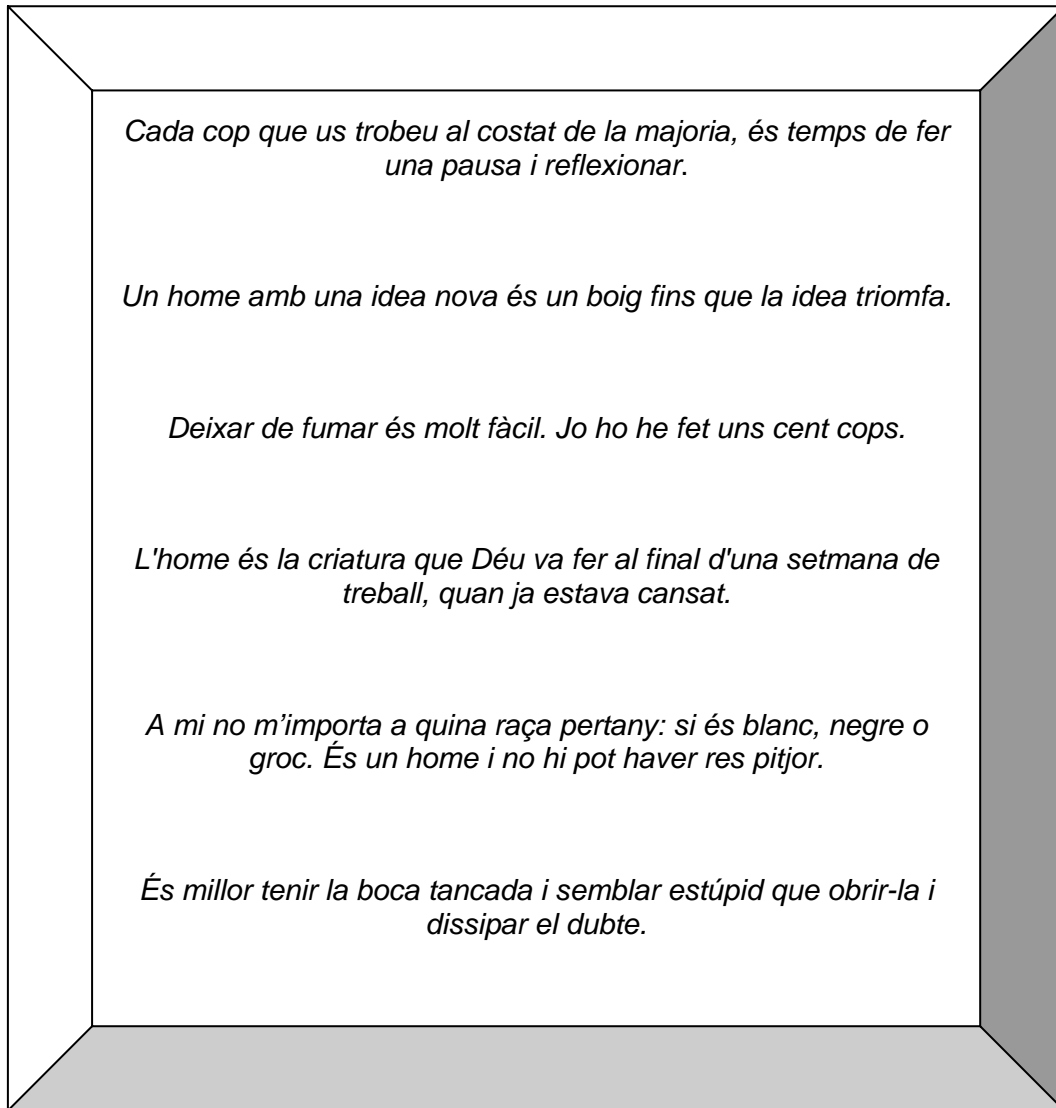
Títols dels dos llibres clau en la seva obra: _____

3. Com heu pogut veure, Mark Twain va ser un gran aventurer que va voltar per gran part dels Estats Units. Proveu d'escriure en el mapa el nom dels estats que va visitar:

2. PARAULES PER RECORDAR

1. Mark Twain va ser un escriptor, humorista i periodista molt ocurrent. De fet, moltes de les seves idees i frases s'han convertit en citacions cèlebres. Aquí sota en teniu unes quantes. Llegiu-les amb atenció i decidiu:

- a) Quina us agrada més? Per què?
- b) N'hi ha alguna amb la qual no estigueu d'acord?
- c) Quina visió del món i de l'ésser humà reflecteixen?

2. Visiteu la pàgina web <http://ca.wikiquote.org/wiki/Mark_Twain>, on podeu trobar moltes altres cites de l'autor. Trieu-ne dues que cregueu interessants i afegiu-les a les anteriors.

3. MARK TWAIN I EL SEU TEMPS

Com heu llegit en la seva biografia, Mark Twain va viure a l'Amèrica de la segona meitat del segle XIX. Aquesta època va ser clau per al desenvolupament d'un país que, poc més de cent anys després, esdevindria la primera potència mundial. El fet històric que marca el futur dels Estats Units és la guerra civil que ocorreguda entre els anys 1861 i 1865.

1. Llegiu aquest resum dels fets:

LA GUERRA CIVIL AMERICANA

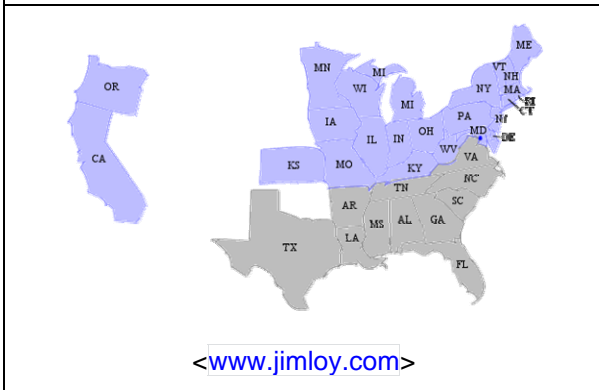
Durant la segona meitat del segle XIX, les diferències entre els estats del nord i del sud es fan molt evidents. Mentre els estats del nord s'enriqueixen amb la indústria, els estats del sud tenen en l'agricultura el seu únic recurs i volen mantenir els esclaus negres als camps de cotó a pesar de l'opinió contrària a l'esclavitud dels estats del nord. L'any 1860, Abraham Lincoln és elegit president i defensa la posició dels estats del nord. Els estats del sud decideixen segregar-se i formar el seu propi país, que anomenen la Confederació (Virgínia, Carolina del Nord i del Sud, Geòrgia, Florida, Alabama, Mississipí, Louisiana, Texas, Arkansas, i Tennessee i parts de Missouri i Kentucky). Aquests eren la majoria dels estats on era legal l'esclavitud (quatre estats esclavistes no van formar part de la confederació). Els homes blancs de la confederació elegeixen el seu propi president, Jefferson Davis.

Lincoln decideix usar l'exèrcit per obligar el sud a formar part dels Estats Units i la lluita comença el 1861. L'exèrcit del nord és més nombrós i té més armes. L'única opció per al sud és l'ajuda europea, que no arriba, ja que Europa es declara contrària a l'esclavitud. Moren milers d'homes en tots dos bàndols. L'abril de 1865, la Confederació es rendeix i els estats del sud tornen a formar part dels Estats Units.

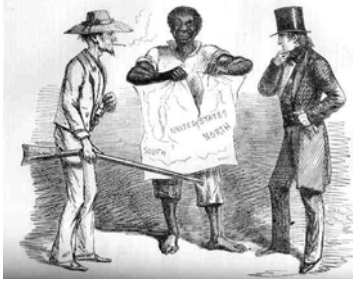
2. Aquí teniu diverses fotografies que il·lustren el text de la guerra civil americana que acabeu de llegir. Quin fragment del text pot il·lustrar cada una? Reescriuiu-lo al costat o feu-ne un resum:

<www.britannica.com>

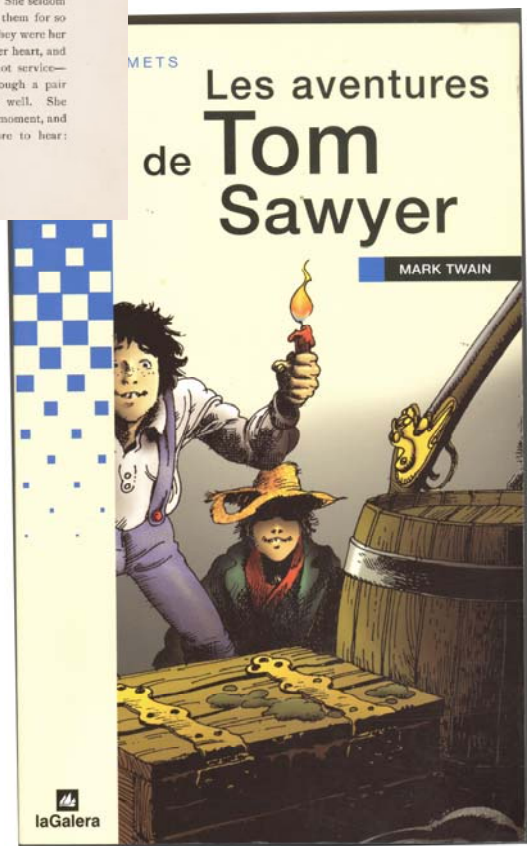
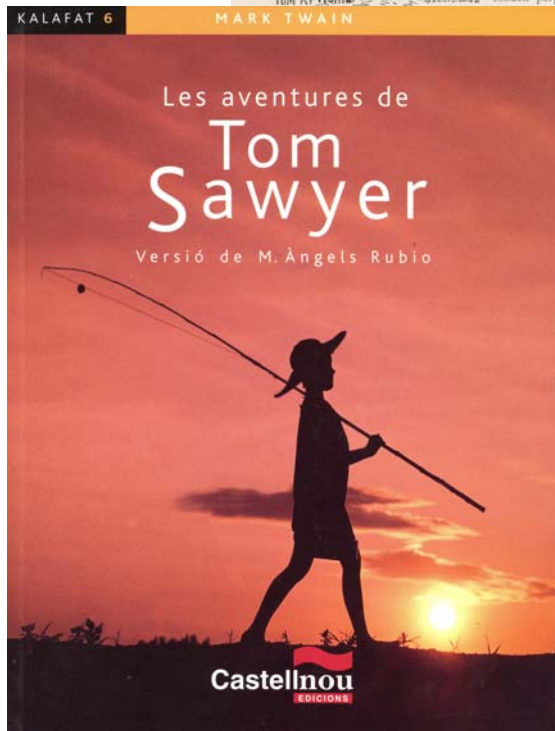
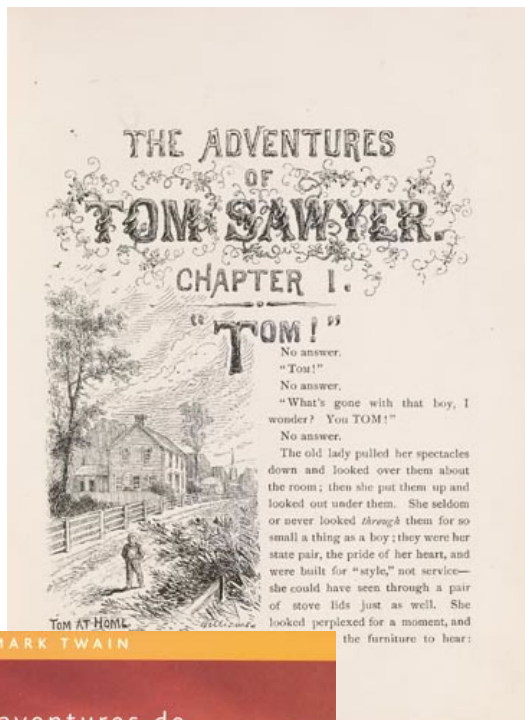
<www.jimloy.com>

<www.theleftcoaster.com>

<www.alcwr.org>

II. LES AVENTURES DE TOM SAWYER

1. ABANS DE LLEGIR L'OBRA

1.1. COM M'HO PASSARÉ LLEGINT *LES AVENTURES DE TOM SAWYER*?

1. (VC/VR) Per saber com us ho passareu, feu aquest test, individualment.

No tinguis sorpreses! Sàpigues abans de començar si t'agradarà llegir aquesta novel·la o si ja no val la pena que comencis.

Encercla la resposta que s'adigui més a la teva personalitat.

1. Què faig si un dia em desperto sense ganes d'anar a classe?
 - a. Això no m'ha passat mai! M'encanta, anar a classe.
 - b. Espero que algú m'estiri els llençols i em cridi que ja faig tard.
 - c. Faig veure que tinc febre i que tinc una malaltia molt greu.
2. Demà tinc un examen i molts deures per entregar:
 - a. El que m'entra a l'examen ja ho vaig estudiar ahir. A l'arribar a casa faré els deures.
 - b. Faig els deures de les assignatures que sé que els professors tenen el costum de revisar i estudio una mica, abans d'anar a dormir, per a l'examen. Amb una mica de sort, em preguntaran justament allò que em sé!
 - c. Si una cosa no l'has de fer bé, no cal fer-la. I com que ja no em queda temps... Demà ja explicaré als professors que el gos se'm va menjar la bossa amb els llibres i les llibretes.
3. D'aquestes opcions, la que m'agrada més és...
 - a. ... estudiar, ordenar la meva habitació i ajudar a fer el sopar.
 - b. ... navegar per Internet.
 - c. ... anar-me'n amb tota la colla fins a les tantes de la nit, lluny de qualsevol adult que ens digui el que hem de fer.
4. Si hagués de dir alguna cosa sobre mi, destacaria...
 - a. ... que m'encanta plantar llavors i esperar que germinin. És tan excitant no saber el dia exacte que passarà!
 - b. ... que m'agrada molt el cinema.
 - c. ... que tinc molta imaginació.

5. Si volgués estar amb algú o anar a algun lloc, però a casa no em donessin permís...
- ... ho entendria. Senyal que no em convé.
 - ... m'aguantaria, però m'enfadaria tant que estaria quinze dies sense dirigir la paraula als pares.
 - ... m'escaparia de nit, quan tots dormissin, i tornaria abans que se n'adonessin.
6. Si alguna persona em parla d'una manera que no em sembla correcta...
- ... li dic educadament que hauria de mirar de ser més respectuosa.
 - ... en passo.
 - ... li faig una cara nova.
7. Si un amic o una amiga em demanés que l'acompanyés al cementiri, de nit...
- ... li diria que ni pensar-hi. De fet, ja no conec ningú a qui passi pel cap demanar-me una cosa així.
 - ... l'acompanyaria fins a la porta i li diria que estic pendent del mòbil. Si necessita res, que em truqui.
 - ... m'hi apunto! I prenc una estaca de fusta per si s'aixeca algun vampir!

Majoria de respostes a

Si hi hagués una assignatura que es digués *Responsabilitat i autodomini*, trauries matrícula d'honor! Què tal una mica més d'aventura a la teva vida? Llegir *Les aventures de Tom Sawyer* et farà viure emocions ben fortes! No pateixis: t'ho passaràs molt bé! (I el/la profe et posarà molt bona nota!)

Majoria de respostes b

Ui... Dins teu hi ha una persona aventurera, però no la deixes acabar de sortir! Ja està bé, eh? Que cal mesurar els riscos de les coses... Per això t'ho passaràs tan bé, llegint *Les aventures de Tom Sawyer*... En viuràs moltes, d'aventures, però des del sofà de casa!

Majoria de respostes c

Òndia! Si poguessis convertir-te en personatge, series de la colla d'en Tom Sawyer! Segur que si Mark Twain t'hagués conegut, la seva novel·la tindria cent pàgines més i duria el teu nom. *Les aventures de Tom Sawyer* sembla que estigui escrita expressament per a tu. Ja ho veuràs!

1.2. EL TÍTOL

1. (VC/VR) Què és una aventura? Segurament us serà més fàcil dir-ne exemples que explicar-ho. Quines obres literàries o pel·lícules són, per a vosaltres, aventures? Mireu de recordar-ne tres i donar-ne la informació que se us en demana a continuació:

<i>Títol de l'obra</i>			
<i>Qui n'és el/la protagonista?</i>			
<i>Quins perills viu?</i>			
<i>En quins llocs transcorre la història?</i>			
<i>Final feliç o tràgic?</i>			

2. (VC/VR) Llegiu el fragment següent, pertanyent a l'estudi de la doctora Teresa Colomer a una de les novel·les de Mark Twain:

Les narracions d'aventures expliquen com un heroi emprèn accions arriscades i poc corrents que, normalment, inclouen viatges cap a llocs desconeguts o se situen en escenaris llunyans. Les narracions són plenes d'episodis inesperats i perillosos que permeten exercitar la capacitat de l'heroi per sobreviure autònomament.

L'aventura suposa abandonar les seguretats del món heretat per a mesurar les pròpies forces amb les de la natura i les dels altres homes. Els fets poden ser fantàstics, però a diferència dels mites o dels contes populars, han de ser versemblants. L'heroi ha de sortir del seu món familiar per poder-hi tornar un cop hagi aconseguit el premi, gràcies a l'enginy, la intel·ligència, el valor o altres qualitats com ara la compassió o la justícia. [...] El relat de l'aventura representa la confiança de l'home en ell mateix, en la possibilitat de conèixer el món, [...].

Teresa Colomer. Dins Mark Twain, *Les aventures de Huckleberry Finn* (p. 365-366)

Quines de les obres que heu apuntat a l'activitat anterior us sembla que compleixen aquestes característiques?

3. (VC/VR) Llegiu, ara, un fragment de la presentació que Maria Antònia Oliver, escriptora catalana i traductora de *Les aventures de Tom Sawyer*, en fa en una de les seves nombroses edicions:

Les seves aventures [de Tom Sawyer] no són el que podria fer pensar la paraula aventura. No es perd al mig del desert, no descobreix dracs malignes que tenen atemorida la gent, no viatja per les galàxies, ni coses per l'estil. Les seves aventures no el porten més enllà d'unes quantes milles lluny del seu poble. Però la imaginació el converteix en pirata [...]. A vegades és [...] Robin Hood [...]. Altres vegades és un indi ferotge, [...]

[...] la seva saviesa no sempre li serveix de gran cosa i, entre el que s'imagina i el que li passa en realitat, resulta que la seva vida és un moviment constant, una aventura inacabable.

Maria Antònia Oliver. Dins Mark Twain, *Les aventures de Tom Sawyer* (p. 5)

a) (VC/VR) Quina és, doncs, la característica principal que podem esperar, d'entrada, d'aquest personatge?

b) (VC/VR) Us sembla que és una personatge extraordinari o, més aviat, un noi normal i corrent que viu en un entorn habitual als nois de la seva època?

1.3. ON PASSA TOT?

1.3.1. El poble (VC/VR)

Mark Twain anomena Saint Petersburg el poble on viuen els protagonistes. Darrere aquest nom fals, s'hi amaga la població d'Hannibal, a Missouri (EUA).

Us proposem que hi viatgeu de manera virtual amb el programa *Google Earth* o des de la pàgina web *Google maps*.

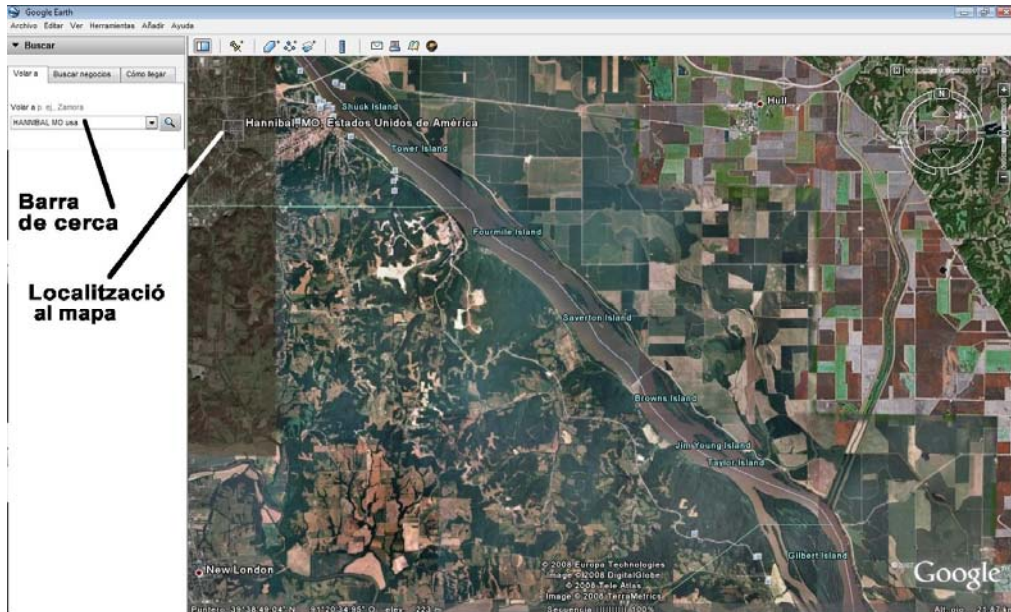
GOOGLE EARTH

Si decidiu usar aquest programa i no el teniu instal·lat, podeu descarregar-lo des de la pàgina: <http://earth.google.cat/>

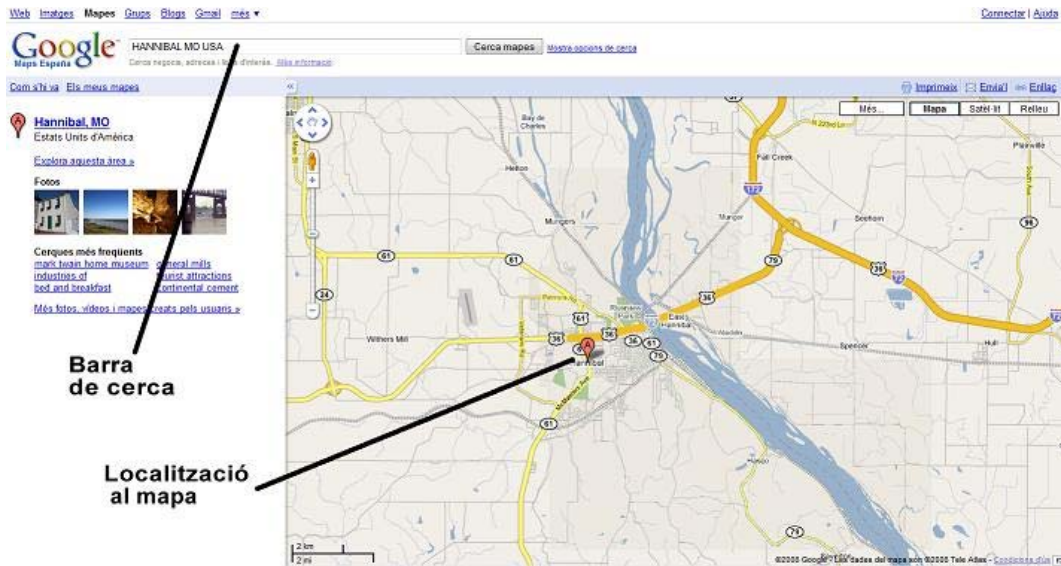

1. (VC/VR) Per trobar la població que busquem, us aconsellem que escriviu a la barra de cerca HANNIBAL MO USA. (Penseu que hi ha més d'un Hannibal, al món!)

GOOGLE EARTH

GOOGLE MAPS

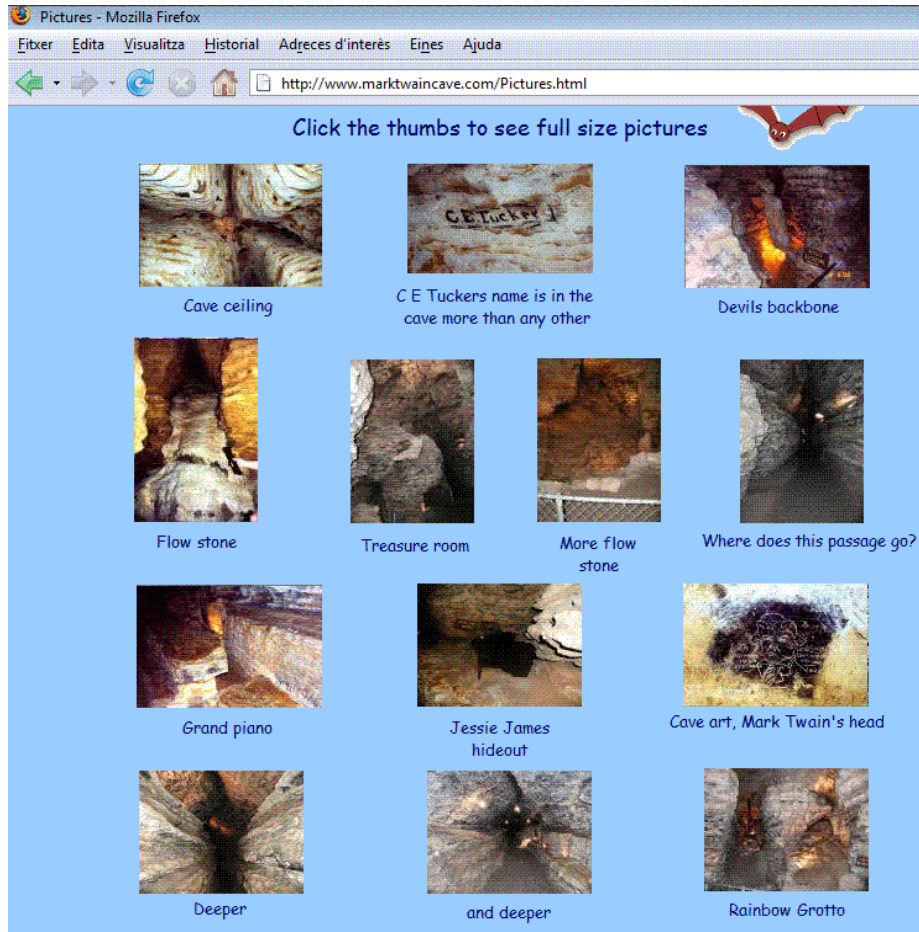

2. (VC/VR) Moveu-vos amb el ratolí. Seguiu el curs del riu Mississippí i fixeu-vos en l'amplada del riu, el nombre d'illes properes... Compareu la mida de les illes més grans amb les d'Hannibal. Hi ha gaire diferència?

3. (VC/VR) Escriviu a la barra de cerca *Mark Twain Cave* (feu-ho mentre visualitzeu la ciutat Hannibal al monitor). Us sembla que és prop o lluny, de la població?

1.3.2. La cova (VC/VR)

1. (VC/VR) Entreu a la pàgina web <<http://www.marktwaincave.com/Pictures.html>>. Hi trobareu una galeria de fotografies de l'interior d'una cova molt important en la novel·la. Podeu veure-les més grans si feu clic a sobre.

2. (VC/VR) Quines coves coneixeu?

3. (VC/VR) N'heu visitat mai cap? Quina/es?

4. (VC/VR) Si n'heu visitat alguna, quina sensació us va produir la visita?

1.4. TOM SAWYER

La novel·la de Mark Twain ha estat molt popular; tant, que se n'han fet adaptacions cinematogràfiques i, fins i tot, una sèrie de dibuixos animats japonesa. La cançó d'entrada de la seva versió anglesa us pot ajudar a fer-vos una idea de qui serà el vostre nou company de lleure.

1. (VC/VR) A continuació, us en transcrivim la lletra. Podeu completar la seva traducció al català? Intenteu-ho.

(Si voleu veure-la i sentir-la, podeu visitar:
<http://www.youtube.com/watch?v=5E1UCEHeiTY>>)

Now listen, folks!

Ara escolteu, amics!

My name is Tom Sawyer.

Em dic Tom Sawyer.

I don't wanna be no doctor or no lawyer.

No vull ser _____ ni _____.

Fishing by the river, that's the only place to be.

Pescant al _____, no hi ha altre lloc on ser.

I wanna be free, sit under a tree. That's me!

Vull ser _____, seure sota un arbre. Aquest sóc jo!

These are the stories of Tom Sawyer.

Aquestes són les històries de Tom Sawyer.

Me and my friends, playing by the river.

Els meus amics i jo, _____ al riu.

Chasing that steamboat, teacher, let me be!

Mestre, deixi'm anar a perseguir aquell vaixell!

I wanna be free, sit under a tree. That's me!

Vull ser _____, seure sota un arbre. Aquest sóc jo!

2. (VC/VR) Quina és la primera impressió que us produeix el personatge? Comenteu-ho oralment a l'aula.

1.5. COM ENS ENTRETENIM?

1. (VC/VR) Escriviu en aquest quadre quins són i quins eren els vostres entreteniments preferits (podeu referir-vos a joguines, jocs o qualsevol altra afecció).

Entreteniments als 7 anys

Entreteniments actuals

1. _____

1. _____

2. _____

2. _____

3. _____

3. _____

4. _____

4. _____

5. _____

5. _____

2. (VC/VR) Repasseu les llistes anteriors i encercleu els entreteniments que no necessiten electricitat i els que «reciclen» objectes donant-los una utilitat per a la qual, d'entrada, no estan dissenyats (per exemple, dos pots de iogurt i un cordill per construir un telèfon.) En quants dels deu cal fer servir la imaginació?

3. (VC/VR) Compareu les llistes de les dues edats: són semblants o diferents? Feu-ho també amb les del company o de la companya que tingueu a la vora. Hi ha coincidències?

4. (VC/VR) Ara, mireu d'inventar-vos una utilitat nova per a cada objecte dels que trobareu a continuació, per tal de jugar, sols o amb la colla:

1. Ex.: <i>Un elm per jugar a cavallers.</i>	6. _____
2. _____	7. _____
3. _____	8. _____
4. _____	9. _____
5. _____	10. _____

5. (VC/VR) L'autor, a *Les aventures de Tom Sawyer*, ens narra tot un món que ha idealitzat amb els pas dels anys: la seva pubertat. Si feu un esforç de memòria, segur que recordareu tot un plegat d'anècdotes (la majoria, segurament, trapelleres) que vau viure quan éreu infants. Compartiu-la amb la classe, oralment. Abans, però, ompliu-ne el guió:

Títol de l'anècdota / trapelleria: _____

Edat:

Enganxeu aquí una foto de quan éreu
petits.

On va passar:

Qui hi havia:

Què va passar:

Me'n recordo o m'ho han explicat?

2. MENTRE LLEGIM L'OBRA

1. (VC) Llegiu el prefaci de l'obra:

- a) Quin any va ser escrita?
- b) Segons el que podem deduir per les paraules de l'autor, en quins anys ocorre la història narrada a la novel·la?

2. (VC/VR) Llegiu el capítol 1 i responeu:

- a) (VC/VR) Amb aquest primer capítol, podem fer-nos una idea de qui són i quin caràcter tenen els primers personatges que apareixen a l'obra. Uniu amb fletxes les accions i descripcions amb el personatge corresponent:

a. Sembla de ciutat.		b. És un espieta, un delator.
c. Fa campana a l'escola.		d. Diu mentides.
e. Sospita que Tom l'enganya.	Tom	f. Li dol castigar en Tom.
g. Germana de la difunta mare de Tom.	Sid	h. Guanya una baralla cos a cos.
i. És germanastre de Tom.	Polly	j. Odia ser castigat en dissabte.
k. Roba menjar del rebost.	Foraster	l. Duu sabates i roba bona.

- b) (VC/VR) En Tom és molt amistós. Si visqués avui, potser tindria una xarxa d'amics a través d'Internet:

- o Com creieu que podria ser el seu perfil? Completeu-lo.
- o Quin correu electrònic i quin sobrenom podria tenir?

3. (VC/VR) Llegiu els capítols 2 i 3, per a la versió completa, i el 2, per a la versió reduïda. Després, responeu:

- a) Quina tasca encomana la tia Polly a en Tom, com a càstig per haver faltat a escola?
- b) Tom aconsegueix que altres facin la seva feina. Ompliu aquesta taula amb la informació que se us hi demana, com a exemple de la seva picardia.

Noi(s)	Tàctica de Tom	Què en treu Tom, a més

- c) A què es juga a la plaça del poble?
- d) Com reacciona en Tom, quan en un jardí veu una noia rossa d'ulls blaus que no coneix?
- e) Amb què fantasieja en Tom, quan la tia Polly li pega per error?

4. (VC/VR) Llegiu els capítols 4 i 5, per a la versió completa, i el 3 i 4, per a la versió reduïda. Després, responeu:

- a) (VC/VR) A l'escola dominical existeix un sistema de vals per guanyar una Bíblia. Escriviu en aquest diagrama els colors dels vals, per equivalències.

2 versicles

1 val ____

X 10

1 val ____

X 10

1 val ____

X 10

1 Bíblia

b) (VC/VR) Quants versicles cal saber, per tant, per guanyar una Bíblia?

c) (VC/VR) Què li regala la seva cosina Mary, a en Tom, perquè s'esforci una mica a estudiar?

d) (VC/VR) Com aconsegueix els vals, sense saber cap versicle?

e) (VC/VR) Qui resulta ser la noia que en Tom havia vist al jardí?

f) (VC/VR) Com es descobreix que en Tom no ha guanyat els vals estudiant?

g) (VC/VR) Qui és la vídua Douglas?

h) (VC/VR) Què hi té a veure, en Tom, en l'incident del gos durant la missa?

i) (VC) Quina reacció provoca en tothom la presència del jutge Thatcher?

j) (VC) Qui són David i Goliat? Per què és tan greu que en Tom els confongui amb els dos primers apòstols? Compareu els personatges bíblics omplint la taula.

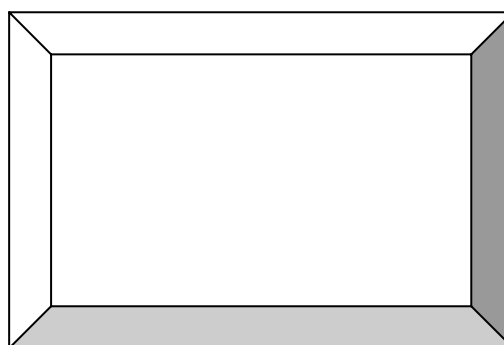
<i>Personatges</i>	<i>Part de la Bíblia en què apareixen</i>	<i>Història</i>
Apòstols de Jesús		
David i Goliat		

5. (VC/VR) Versió completa: llegiu els capítols 6 i 7. Versió reduïda: llegiu els capítols 5 i 6.

- a) Quina excusa s'empesca en Tom per tal que la seva tia no el faci anar a l'escola?
- b) Què fa la seva tia?
- c) En aquest capítol apareix per primer cop en Huckleberry Finn. Ompliu-ne la fitxa amb la informació que se'ns en dóna:

<i>Nom: Huckleberry Finn</i>	
<i>Sexe i edat aproximada:</i>	<i>Educació rebuda:</i>
<i>Fill de:</i>	<i>Viu amb:</i>
<i>Forma de vestir:</i>	<i>Sentiment que provoca en els altres nois del poble:</i>

- d) Per què en Huck duu un gat mort?
- e) Amb qui es troba a l'escola, en Tom?
- f) Escriviu / dibuixeu en aquestes pissarres el mateix que en Tom.

- g) Amb la seva actitud, què aconseguix en Tom que faci el mestre? Subratlleu les accions correctes:
 - El fa seure vora la finestra.
 - Li prohibeix l'entrada a classe.
 - El pega.
 - El castiga dempeus al fons de classe, tota l'hora.

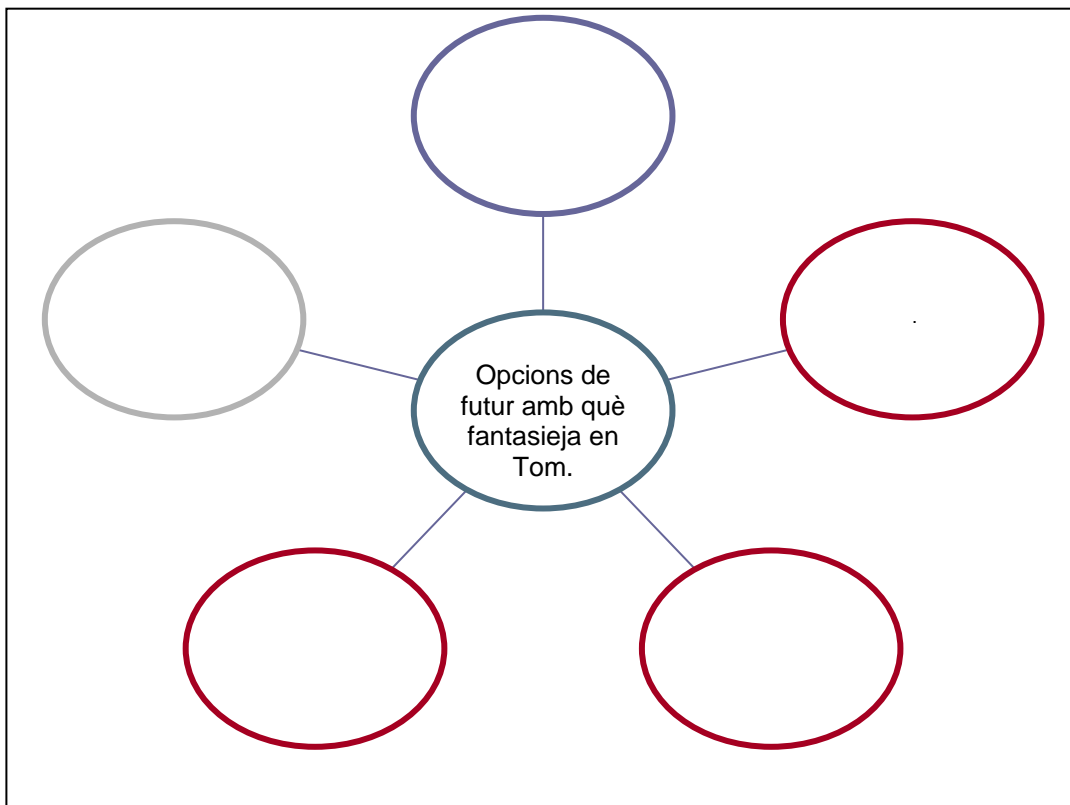
- El fa seure amb les nenes.
- L'agafa d'una orella i el fa seure al seu seient.
- Li fa netejar l'aula.
- L'obliga a quedar-se a l'aula l'hora d'esbarjo.

h) A què es dedica amb en Joe Harper, tot i els càstigs del mestre?

i) Per què es posa a plorar, la noia amb qui es troba després de l'escola?

8. (VC) Llegiu el capítol 8 de la versió completa i responeu:

a) Deprimat per haver-se barallat amb la Becky, en Tom fantasieja amb diverses possibles maneres de viure el seu futur. Quines són?

b) De quina novel·la són els personatges que interpreten ell i en Jou Harper en els seus jocs de la tarda?

9. (VC/VR) Llegiu els capítols 9, 10 i 11 de la versió completa o els capítols 7 i 8 de la reduïda i responeu:

a) Feu una creu en la casella corresponent, segons si aquestes afirmacions són certes (C) o falses (F):

	C	F
1. Aquella nit, en Tom estava tan cansat que s'adormí de seguida.		
2. El senyal d'alerta que en Huck el ve a buscar és la imitació del cant d'un mussol.		
3. En Tom i en Huck entren al cementiri i s'amaguen prop de la tomba de Hoss Williams.		
4. Espantats, veuen tres siluetes, amb un fanalet. En Huck creu que són dimonis.		
5. Identifiquen tres homes: el borratxo Muff Potter, l'indi Joe i el doctor Robinson.		
6. Els tres homes han vingut a desenterrar una bossa de diners que hi ha dins el taüt de Hoss Williams.		
7. Es produeix una discussió a causa del repartiment dels diners trobats al taüt.		
8. L'indi Joe aprofita que en Potter és semiinconscient a terra i mata el doctor Robinson d'una ganivetada.		
9. L'indi Joe posa el ganivet a la mà de Potter i, quan aquest torna en si, li fa creure que ha assassinat el doctor Robinson.		
10. En Potter marxa a buscar el xèrif.		
11. En Tom i en Huck són els únics testimonis de l'assassinat. Tenen molta por perquè creuen que, si l'indi Joe se n'assabenta, els matarà.		
12. Els dos nois juren amb un «pacte de sang» que aniran junts a explicar el que han vist.		
13. La prova que en Muff Potter morirà aviat és que un gos ha udolat assenyalant-lo amb el morro.		
14. Al dia següent, a l'escola, en Tom és castigat un cop més i la Becky Thatcher li torna un dels seu regals.		
15. Quan es coneix la notícia de l'assassinat del doctor Robinson, l'indi Joe confessa que n'és l'executor, penedit.		
16. En Tom va a veure l'indi Joe cada dia a la presó, perquè se sent fascinat per les històries que li explica.		

10. (VC/VR) Llegiu el capítol 12 de la versió completa o el 9 de la versió reduïda i responeu:

- a)** Què causa un decaïment tan profund a en Tom que fa que la tia Polly provi un remei rere l'altre?

b) Subratlleu, d'aquests, els remeis que la tia Polly usa amb en Tom:

- Li fa postres molt dolces.
- El tapa amb moltes mantes per fer-lo suar.
- Li dóna permís per no anar a escola durant una setmana.
- Li fa prendre banys calents.
- El fa dutxar-se amb aigua freda tan bon punt es lleva.
- Li fa fregues amb aigua mentolada.
- El deixa dormir tot el matí.
- Li imposa una dieta de farina i civada i li posa cataplasmes.
- L'eixuga amb una tovallola molt aspra.
- Li fa prendre un xarop que té molt mal gust.

c) Quina entremaliadura de Tom fa que la tia Polly s'adoni que de vegades és una mica cruel amb el seu nebot?

d) Per què la Becky, en tornar a escola, troba que en Tom és un presumit?

11. (VC/VR) Llegiu els capítols 13 i 14 de la versió completa o el 10 de la reduïda i digueu quina de les opcions que teniu a continuació és l'única correcta:

1. En Tom decideix marxar del poble perquè...
 - a. vol conèixer nous mons.
 - b. creu que ningú no l'estima.
 - c. la Becky marxa a viure a un altre lloc.
2. En Joe Harper tampoc no està de gaire bon humor, perquè...
 - a. el mestre l'ha castigat injustament.
 - b. la seva germana li ha robat els diners que tenia amagats.
 - c. la seva mare l'ha apallissat per una cosa que no ha fet.
3. En Tom i en Joe decideixen...
 - a. fer-se pirates, amb el seu amic Huck.
 - b. embarcar-se fins a Nova Orleans.
 - c. amagar-se a la cabana de Huck, fins que els trobin.
4. Els plans inicials són...

- a. fugir immediatament amb el carro del pare de Joe.
 - b. aprofitar que tothom sigui a missa per robar tres cavalls.
 - c. anar a buscar provisions i amagar-se a l'illa Jackson, on el Mississippí s'eixampla.
5. En trobar-se, abans d'iniciar l'aventura, es diuen...
- a. la contrasenya.
 - b. que abans estan disposats a morir que tornar a casa.
 - c. un jurament a vida o mort.
6. Quin dels tres nois serà el cap de l'aventura?
- a. En Tom.
 - b. En Huck.
 - c. En Joe.
7. Per què a en Joe i a en Tom els costa adormir-se?
- a. Perquè fa fred i no han dut mantes.
 - b. Perquè han sopat massa i tenen mal de panxa.
 - c. Perquè tenen mala consciència.
8. Què dedueixen que fan, les persones que són als bots i les que disparen canonades?
- a. Que els busquen a ells tres, creient que poden haver-se ofegat.
 - b. Que celebren el 4 de juliol, festa nacional de la independència dels EUA.
 - c. Que participen en el concurs de pesca de l'Estat.
9. Què fa en Tom, després d'escriure alguna cosa en dos trossos d'escorça?
- a. Enterrar-los.
 - b. Marxar.
 - c. Enfonsar la barca.

12. (VC/VR) Llegiu els capítols 15, 16 i 17 de la versió completa o l'11 de la reduïda i responeu:

- a)** En aquest capítol, en Tom sent, amagat, una conversa en la qual participen diverses persones i en què es parla d'ell i dels seus amics. Qui podria dir aquestes frases? Escriviu en els quadres el nom dels personatges. Penseu que, en alguns casos, pot haver-ne més d'un.

Tom no era pas dolent...! Només era una mica trapella...

No li hauria d'haver pegat! No s'ho mereixia!

Segurament s'han ofegat al riu... I ja no tornarem a veure'ls!

I el corrent se n'ha endut els cossos...

Senyor, us demano que acolliu l'ànima de Tom a la Glòria.

Encara que em pegava sovint, em fa tanta pena que s'hagi mort! Potser és millor on és ara!

b) Com s'ho fa, en Tom, perquè en Joe i en Huck no se'n vagin de l'illa tot i tenir tantes ganes de tornar a casa?

13. (VC/VR) Llegiu els capítols 18, 19 i 20 de la versió completa o el 12 de la reduïda i responeu:

a) (VC/VR) Digueu quines d'aquestes afirmacions es corresponen realment amb els personatges amb què apareixen relacionades.

Becky Tatcher	<ul style="list-style-type: none"> a. Secretament, s'alegra que en Tom hagi mort. Així ningú sabrà mai que s'havien fet un petó. b. Es penedeix d'haver-li tornat el regal i d'haver-lo rebutjat. c. No va al funeral perquè està malalta. d. No arriba a assabentar-se que tothom creu que els nois són morts.
Tom	<ul style="list-style-type: none"> a. Havia ideat el pla d'aparèixer enmig del seu propi funeral. b. No s'esperava trobar tothom a l'església plorant la seva mort. c. Només veure'l, és castigat per la tia Polly. d. Explica a la tia Polly que havia somniat amb ella, plorant a la sala. e. Diu a la seva tia que l'estima. f. Es converteix en el noi més popular i admirat de l'escola.
Huck	<ul style="list-style-type: none"> a. Se sorprèn de veure el seu pare entre els assistents. b. És tractat amb estima per la tia Polly, perquè en Tom li ho demana. c. Es nega a entrar a l'església: sap que ningú no s'alegrarà de veure'l.
Joe	<ul style="list-style-type: none"> a. Avisa la seva mare per la finestra i la dona es desmaia creient que ha vist un fantasma. b. És abraçat per la seva mare, que havia estat plorant desconsolada. c. En l'últim moment, torna a l'illa: prefereix que tothom cregui que ha mort.
Tia Polly	<ul style="list-style-type: none"> a. Es nega a acceptar que en Tom torni a viure a casa seva. Aquesta vegada s'ha passat. b. S'alegra profundament del retorn del seu nebot. c. Li retreu que la faci patir tant. d. No es creu la història del somni i dedueix que en Tom l'havia espiada.

b) (VC) Com es comporten, en Tom i la Becky, el dia següent, a l'escola?

c) (VC) Per què l'Alfred vessa tinta sobre el llibre de lectura d'en Tom?

14. (VC/VR) Llegiu el capítol 21 de la versió completa o el 13 de la reduïda i responeu:
- a) Amb quina actitud el rep la Becky, a l'escola, quan es troben?
 - b) Com es diu el llibre que el mestre té amagat en un calaix?
 - c) Què li passa, a la Becky, mentre l'observa d'amagat?
 - d) Com reacciona en Tom, quan el mestre, després de descobrir l'estrip, pregunta a la Becky si l'ha trencat ella?
 - e) A banda del càstig del mestre, què més en treu, en Tom, de la seva intervenció?

15. (VC) Llegiu el capítol 22 de la versió completa:

- a) Amb quina activitat, que angoixa el mestre, es clou el curs escolar?
- b) Com repercuteix l'ansietat del mestre en l'alumnat?
- c) Com se'n vengen, els nois i les noies?

16. (VC) Llegiu el capítol 23 de la versió completa:

- a) En aquests quadres, hi llegireu fragments de frase. Unint-ne dues d'adequades, podreu crear oracions que resumeixen el capítol. Aneu alerta, però! Cinc de les etiquetes són falses i no heu d'usar-les.

1. que la Becky el vegi vestit d'uniforme.	2. pescar, nedar, amagar tresors, lligar gats.	3. Mentre forma part dels «Cadets de la Temperança», en Tom desitja...
4. Només troba entreteniments passatgers:	5. que el jutge de pau es mori, per participar en la desfilada.	6. Després de desitjar-les tant, a en Tom, les vacances...
7. Es posa malalt...	8. li fa companyia a la vora del llit.	9. li semblen meravelloses.
10. se li fan pesades.	11. La Becky	12. un diari, cantors, banda de músics, un circ.
13. de xarampió.	14. de grip.	15. se'n va de vacances.

17. (VC/VR) Llegiu els capítols 24 i 25 de la versió completa o el 14 de la reduïda:

- a) Quan els dos nois van a veure'l a la presó, en Muff Potter els diu una frase que els fa pensar molt i sentir-se malament durant tota la nit:

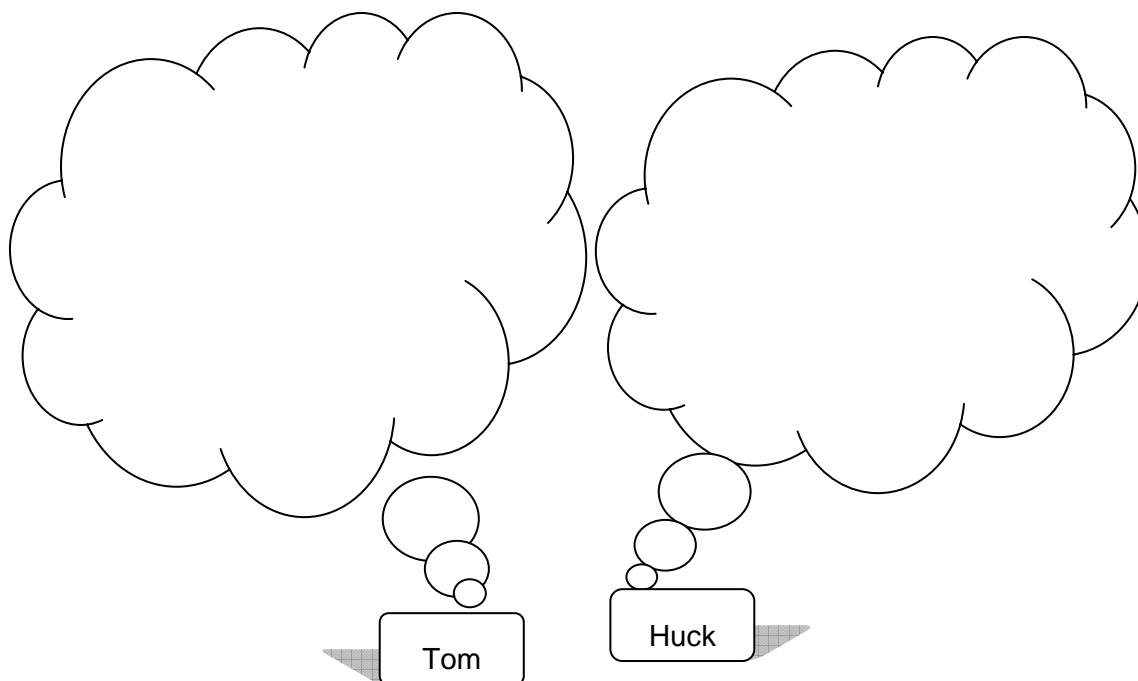
(VC)

—Heu estat molt bons amb mi, nois... més que ningú d'aquest poble. I no me n'oblido, no. [...] ara tots han oblidat el vell Muff, ara que té dificultats, però Tom no, que no l'ha oblidat, i Huck tampoc... Ells no l'han oblidat, dic jo, i jo no els oblidaré a ells! Bé, nois, jo vaig fer una cosa terrible... Anava gat i com boig en aquell moment... [...] És un consol veure cares amigues quan un home està tan enfangat com jo, i aquí no en vénen, de cares amigues, tret de les vostres. [...] Deixeu-me que us estrenyi la mà [...]. Manetes petites i febles..., però que han ajudat moltíssim Muff Potter, i encara l'ajudarien més si poguessin...(p. 180-182)

(VR)

Heu estat molt bons amb mi, nois. Com no ho ha estat mai ningú. (p. 84)

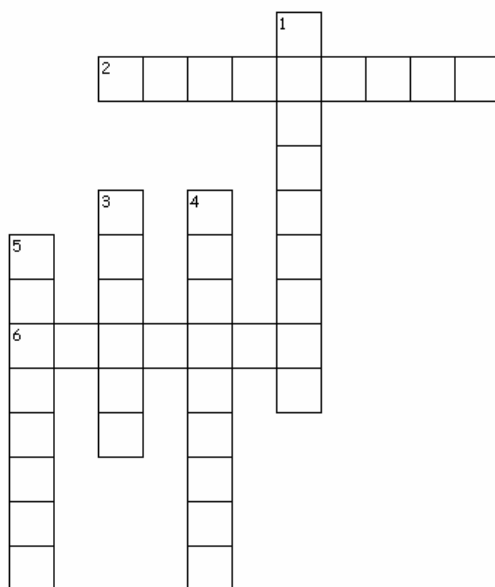
Què podria rondar-los pel cap, als dos amics? Escriviu-ho en les bafarades.

- b) En la taula següent, cada acció té dues possibles continuacions o conseqüències. Quina és, en cada cas? Acoloriu-les.

En Tom decideix							
declarar al judici.				no declarar al judici.			
A l'últim moment, no diu tota la veritat.		Explica tot el que van veure.		En Huck se n'alegra: han complert el pacte.		En Huck apareix i confessa que en són testimonis.	
En Muff Potter és penjat.	En Muff Potter recupera la memòria.	L'indi Joe va a la presó.	L'indi Joe s'escapa.	En Muff Potter és penjat.	En Potter s'escapa.	L'indi Joe s'entrega.	L'indi Joe jura que els matarà.
En Tom calla per sempre més.							
En Tom confessa i va a la presó: un home ha mort per culpa seva.							
En Muff amenaça Tom de mort: ha estat a punt de costar-li la vida.							
En Muff comprèn que els nois tenien por.							
Tom i la resta de vilatans respiren tranquils. Potter l'abraça.							
Tom se sent satisfet i és un heroi. L'indi és penjat.							
En Tom dorm tranquil. Ha fet el que li dictava la consciència.							
En Tom és l'heroi del poble, però té por que l'indi Joe se'n vengui.							
En Tom calla per sempre més.							
En Tom confessa i va a la presó: un home ha mort per culpa seva.							
Tom i Huck estan contents. No han hagut de fer res i en Potter és viu.							
En Potter recupera la memòria i torna per matar-los.							
Joe és condemnat a cadena perpètua. No el pegen perquè ha confessat.							
La primera nit que és a la presó, l'indi s'escapa. Huck creu que el matarà.							
El xèrif apressa l'indi Joe i, en una baralla, el mata.							
L'indi apareix de nit i ataca en Huck. El xèrif ja l'esperava i el deté.							

18. (VC/VR) Llegiu el capítol 26 de la versió completa o el 15 de la reduïda i resoleu aquests mots encreuats:

VERTICALS

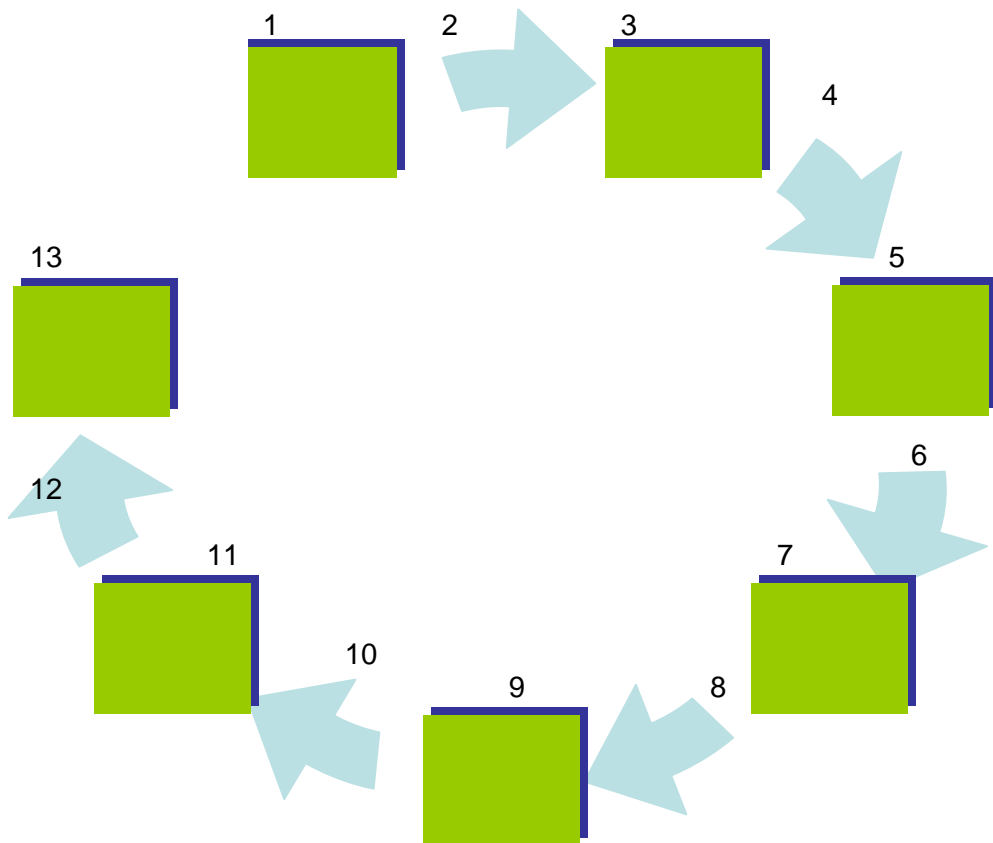
1. Què creuen que hi ha, a banda del que busquen, a la casa on acaben dirigint-se al vespre?
3. Què vol descobrir en Tom, en aquest capítol?
4. Nom del noi que en Tom no troba perquè se n'ha anat a pescar.
5. Qui l'ajuda, finalment?

HORIZZONTALS

2. Nom del primer noi que va a buscar en Tom, i que no troba.
6. Quins plans de futur fa, en Tom, si se'n surten, a banda de comprar-se algunes coses?

19. (VC/VR) Llegiu el capítol 27 de la versió completa o el 16 de la reduïda. Després, ordeneu les accions que resumeixen el capítol i traslladeu-les, ordenades, al diagrama que trobareu a continuació. Heu d'usar els requadres i les fletxes.

Dissabte cavem sota un arbre mort.	Els dos homes s'adormen.	Entren a la casa i pugen, atemorits, al primer pis.
Volen amagar el botí del seu darrer robatori.	Amagats, veuen el sordmut i l'indi Joe.	Juguen a Robin Hood.
Descobreix una capsa amb monedes d'or.	Tom i Huck tenen la intenció de continuar cercant el tresor.	Agafen les eines dels nois, brutes de terra fresca.
Tenen dos mal auguris: és divendres i en Tom ha somniat amb rates.	Diuen que enterraran els diners a l'amagatall número dos i marxen.	L'indi Joe comença a cavar amb el seu ganivet.
Sospiten que pot haver-hi algú a la casa.		

3. Quan surt corrents i espantat de l'habitació, en Tom explica a en Huck que a l'habitació hi havia....

- a. l'indi Joe, dormint.
- b. l'indi Joe, esperant-lo.
- c. l'amic de l'indi Joe, rere la porta.

4. Què ha passat amb els diners que anava a buscar?

- a. En Tom els duu a la butxaca dels pantalons.
- b. En Tom els ha vist, però no els ha pogut agafar perquè eren en una bossa de cuir penjant del coll de l'indi Joe.
- c. En Tom no els ha vist.

5. Com que a l'habitació hi ha moltes ampolles buides, en Huck pensa que el millor que poden fer és...

- a. aprofitar la borratxera. Poden tornar-ho a intentar.
- b. deixar-ho córrer. Un home borratxo és molt perillós.
- c. esperar que surti a comprar més vi. No podrà estar-se gaires dies sense beure, l'indi Joe.

6. Finalment, però, què decideixen?

- a. En Tom vigilarà cada nit i avisarà Huck quan l'indi no hi sigui perquè entri a l'habitació.
- b. En Huck vigilarà cada nit i avisarà Tom quan l'indi no hi sigui perquè entri a l'habitació.
- c. Es quedaran totes les nits vigilant. Quan l'indi surti, entraran junts a l'habitació.

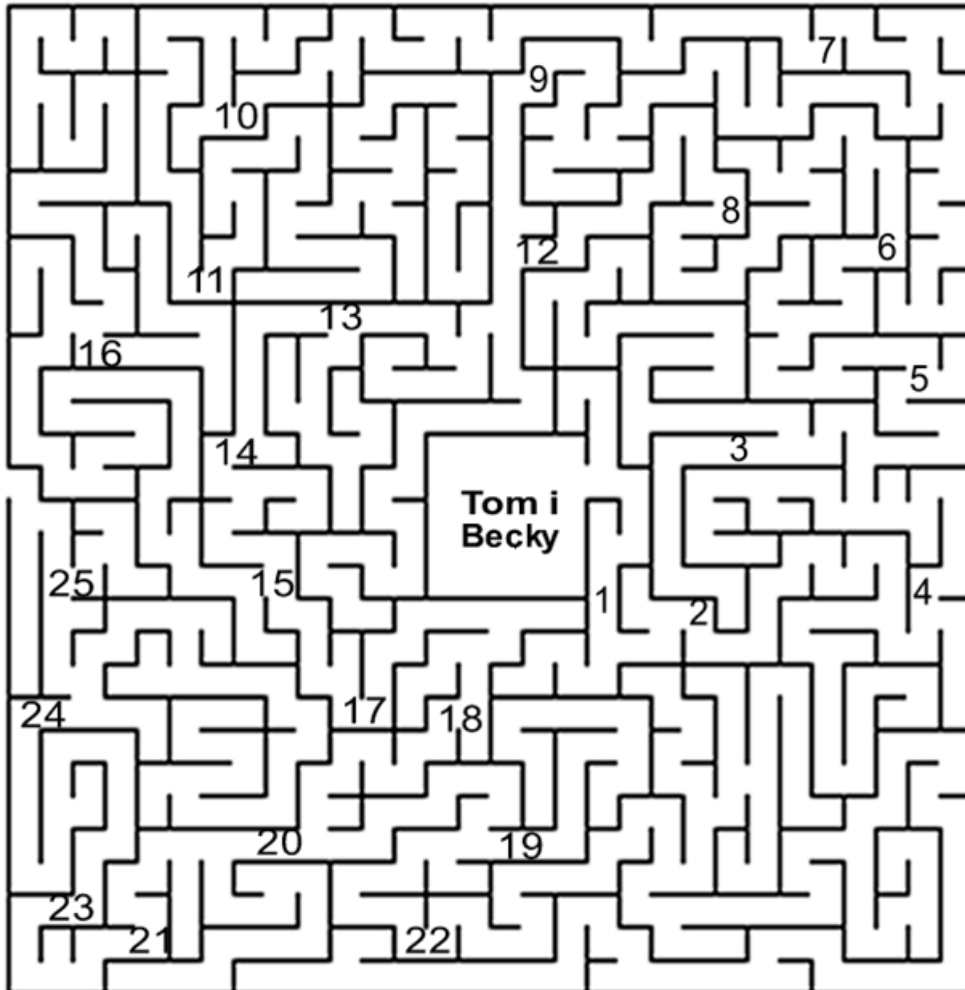
22. (VC/VR) Llegiu el capítol 30 de la versió completa o el 19 de la reduïda i responeu:

- a)** Què organitza la Becky per al dissabte?
- b)** Per què la Mary i en Sid no s'hi afegixen?
- c)** Què acorden la Becky i la seva mare?
- d)** En Tom fa canviar de plans la Becky. Quina pensada té?
- e)** Un instant, en Tom es recorda d'en Huck. En què pensa?
- f)** Quin és l'entreteniment de la tarda, per a la colla d'amics?
- g)** Què fa en Huck, a les onze de la nit?
- h)** Fins on arriben, l'indi i el company, i amb quins plans?
- i)** Com reacciona, en Huck, quan ho descobreix?

23. (VC/VR) Llegiu el capítol 31 de la versió completa o el 20 de la reduïda i, després, uniu amb fletxes aquestes peces, per tal de construir frases correctes:

Huck	a. Creu que la Becky encara dorm a casa de la senyora Harper.
Sr. Jones, el gal·lès	b. Buscarà els fugitius pel bosc quan sigui de dia.
Xèrif	c. Diu que no sap res del Tom ni de Becky.
Sra. Douglas	d. Agraeix que li hagin salvat la vida. Té cura d'en Huck, malalt.
Sra. Tatcher	e. Amb l'ajut dels fills, ha fet fugir l'indi Joe i el seu company.
Tia Polly	f. Revela que els homes malvats són l'indi Joe i el seu amic.
Sra. Harper	g. Han desaparegut. Els busquen durant tres dies i tres nits.
Tom i Becky	h. Creu que Tom dorm a casa de la Sra. Tatcher o de la Sra. Harper.

24. (VC/VR) Llegiu els capítols 32 i 33 de la versió completa o els capítols 21 i 22 de la reduïda i ajudeu en Tom i la Becky a sortir de la cova, on s'han perdut com en un laberint: per refer el camí, han de trobar els nombres corresponents a les frases certes.

1. Tom i Becky juguen moltes hores a l'interior de la cova.
2. Veuen estalactites i estalagmites, i un rierol.
3. Troben les restes d'un ós mort.
4. En Tom mira de refer el camí, però es desorienta.
5. La Becky troba el camí fins a l'entrada molt fàcilment.
6. En Tom s'adona que hauria d'haver marcat el camí.
7. La Becky manté la calma i no s'espanta gens.
8. Estan tan cansats, que la Becky s'adorm.
9. En Tom cau per un pou i es trenca un peu.

10. La Becky cura una ferida del braç de Tom amb un tros de roba del seu vestit.
11. Tothom els troba a faltar de seguida que es fa fosc.
12. Pensen que no els trobaran a faltar, perquè aquella nit no havien d'anar a dormir a casa.
13. Es mengen el pastís que en Tom ha guardat en l'excursió.
14. Senten alguna cosa que els sembla passos i creuen que els han vingut a buscar.
15. En Tom lliga el cordill de l'estel a una roca, per anar marcant el camí.
16. Per sort, han dut moltes espelmes i poden veure-hi sense problemes.
17. Han de caminar a les palpentes.
18. En Tom descobreix que no estan sols: dins la cova també hi ha l'indi Joe.
19. La Becky topa amb dos amics de la colla que també han quedat atrapats.
20. En Tom acaba perdent la noció del temps.
21. En Tom, a quatre grapes, acaba trobant una sortida, guiat per una escletxa de llum.
22. Segueixen silenciosament l'indi Joe, i així troben la sortida.
23. En Tom dorm dos dies sencers, a casa.
24. En Tom va a visitar en Huck, que encara reposa a casa de la vídua Douglas.
25. El jutge Thatcher fa tapiar l'entrada a la cova perquè ningú torni a perdre-s'hi.
26. L'indi Joe persegueix en Tom i descobreix on és en Huck.

25. (VC/VR) Llegiu el capítol 34 de la versió completa o el 23 de la reduïda i completeu les frases següents de manera que es resumeixi aquest capítol. Sabreu que ho feu amb la paraula adequada si la trobeu a la sopa de lletres:

- a. En entrar a la cova, van trobar l'indi Joe _____.
- b. L'indi havia sobreviscut uns dies menjant _____ i _____.
- c. A l'entrada de la cova, l'indi va ser _____.
- d. Tom diu a en Huck que el _____ és a la cova.
- e. Planifiquen tornar a entrar-hi. S'enduran _____, _____ i _____.
- f. En Huck creu que dins la cova hi ha el _____ de l'indi Joe.
- g. Caven sota una roca al costat de la qual han trobat cera i _____.

h. En sortir de la cova, el senyor Jones, el gal·lès, els porta a casa de la senyora _____.

i. Allà, descobreixen que la seva família i la gent important del poble els estan _____.

S P S N K X C M T S F U S S E
G E V Y O Z E O N J G L A E R
T H D I Z D X R R F H F L D S
H N O A I F Z T A K G I G A B
B D A K Y C R N I S G W U Y W
C C P R E N T E R R A T O N P
Q C O S E A I S E N W O D I C
Q E X R S P E P T J I N U P E
C V L M D M S C S M E N J A R
V O A S L I R E F E W L F T I
W W R E Y O L Q F C T N G A L
I A P D S E I L F F I A N R L
T S M E E F J E S T B D R J E
E V R V Y S E D A J T E P V S
Z T C C M W H Q C R V B U W A

26. (VC/VR) Llegiu el capítol 35 de la versió completa o el 24 de la reduïda i digueu quina de les opcions és la més adequada:

1. En Huck no té ganes de baixar, mudat, amb la gent que els espera perquè...
 - a. no té ningú de la família esperant-lo.
 - b. hi ha la noia que li agrada i li fa vergonya.
 - c. se sent incòmode, amb tanta gent important.
2. En Sid els avança que estan reunits...
 - a. perquè la vídua Douglas vol fer una festa en honor del senyor Jones.
 - b. el senyor Jones vol revelar que en Huck va seguir l'indi i el seu company.
 - c. les dues respostes anteriors són correctes.
3. La vídua Douglas s'emociona al saber que en Huck va ajudar-la i anuncia...
 - a. que l'enviarà a un internat perquè li ensenyin a llegir i escriure.
 - b. que l'acollirà a casa seva i farà que rebi educació.

- c. que li obrirà un compte al banc amb diners.
4. En Tom ensenya a tothom...
- a. els diners que han desenterrat a la cova.
 - b. les cicatrius que li han quedat de l'aventura a la cova.
 - c. el lloc on va topar amb l'indi Joe dins la cova.
5. En Tom i en Huck són rics. Tenen...
- a. mil dòlars.
 - b. sis mil dòlars.
 - c. dotze mil dòlars.

27. (VC/VR) Llegiu el capítol 36 de la versió completa o el 25 de la reduïda. Després, digueu quina de les dues opcions completa la frase. Per fer-ho, uniu cada requadre de l'esquerra amb el corresponent a la segona part de l'oració:

1. La troballa del tresor de Tom i Huck...	<p>a. va fer que tothom es posés a buscar tresors enterrats en cases abandonades.</p> <p>b. va fer que intentessin assassinar-los per robar-los-el.</p>
2. Els encarregats d'invertir els diners dels nois van ser...	<p>a. el jutge Tatcher i la tia Polly.</p> <p>b. la vídua Douglas i el jutge Tatcher.</p>
3. Al cap de la setmana, cada noi rebia una paga. Eren, en total...	<p>a. 37 dòlars i mig.</p> <p>b. 6 dòlars i mig.</p>
4. El jutge Tatcher opina que en Tom...	<p>a. és un tarambana i no vol que sigui amic de la seva filla Becky.</p> <p>b. és un noi valent, intel·ligent i honest.</p>
5. A en Huck, els diners li suposen...	<p>a. tenir totes les comoditats que sempre ha volgut.</p> <p>b. veure's obligat a tenir uns hàbits que no li agraden gens.</p>

6. En Huck desapareix a les tres setmanes de viure amb la vídua Douglas:

a. Prefereix viure lliure, com abans.

b. L'han raptat uns bandits.

7. En Tom mira de convèncer l'amic que visqui amb la vídua Douglas dient-li que...

a. pot viure com un bandit o bandoler, que té més categoria que un pirata.

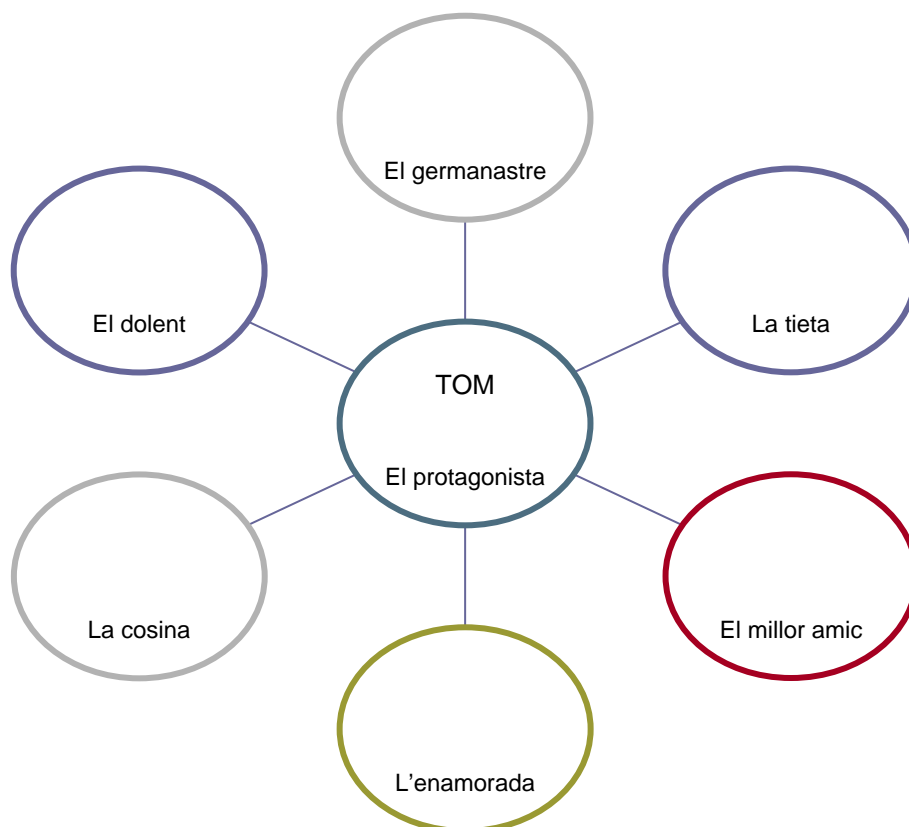
b. pot viure com un senyor de dia, i un pirata de nit.

3. DESPRÉS LLEGIR L'OBRA

3.1. PERSONATGES AVENTURERS?

1. (VC/VR) Qui és qui?

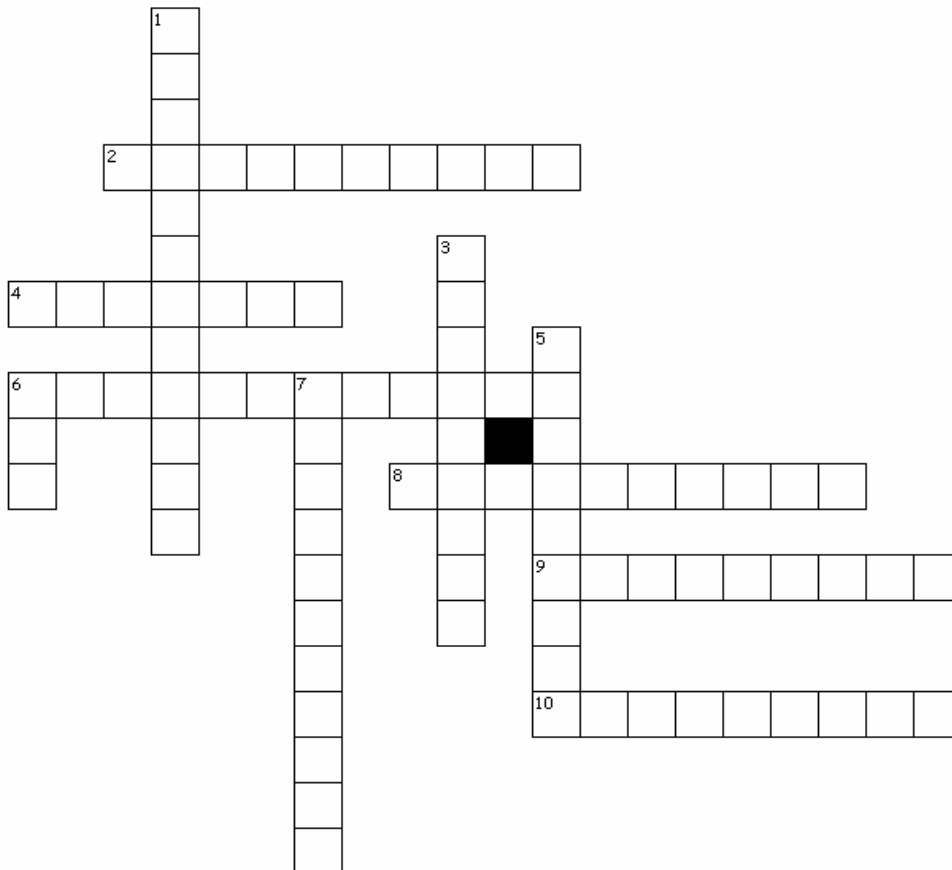
a) En el centre d'aquest diagrama apareix el nom del protagonista de la novel·la, Tom, i, al seu voltant, els personatges amb qui es relaciona més directament. Sabríeu completar-lo escrivint-hi els seus noms? Intenteu-ho:

b) A més dels personatges que heu escrit en l'activitat anterior, en l'obra n'apareixen molts d'altres. Resoleu els mots encreuats amb els seus noms, a partir de la informació que en trobareu a continuació.

1. Dona que adopta en Huck.
2. Acusat d'assassinat.
3. Company d'escola d'en Tom. També conegut com «Terror dels mars».
4. Amb els seus fills, salva la vídua Douglas.
5. Acostuma a castigar Tom. Té un llibre anomenat *Anatomia*.
6. (Horitzontal) Possible futur sogre de Tom.

6. (Vertical) Ajuda en les feines a casa de la tia Polly.
7. Primera xicota de Tom.
8. Mor al costat d'una tomba.
9. Noi més temut del poble.
10. Pastor de l'església.

2. (VC/VR) El protagonista.

a) Quines de les següents característiques descriuen Tom Sawyer? Acoloriu-les.

valent	força sobrehumana	covard	intrèpid	lladre
estudiós	enamoradís	mai té por	immortal	babau
imaginatiu	intel·ligent	sàdic	trapella	solitari

- b) Considereu que les característiques que heu acolorit en l'activitat anterior es poden correspondre a un noi qualsevol? Com qualificaríeu el personatge: de versemblant o d'inversemblant?
- c) Podeu identificar-vos-hi? Per què?
- d) Les accions que realitza en Tom són d'allò més variades. Digueu, unint els quadres amb fletxes, si considereu que són bones o males accions.

Ser un bon amic, lleial.		Escapar-se a les nits.
Faltar a escola, no fer els deures, no estudiar.		Declarar en el judici de l'indi Joe.
Desobeir la tia Polly.		Pispar menjar.
	Bones accions	
Dir a la tia Polly que l'estima.		Tenir mala consciència.
Assumir les culpes del llibre estripat per no descobrir la Becky.		Escapar-se durant dies fent creure tothom que és mort.
No dir a la Becky que també hi ha l'indi Joe a la cova, per no espantar-la.		Aprofitar-se dels altres nois per fer la seva feina.
	Males accions	
Barallar-se amb un altre noi.		Donar a Becky tot el pastís quan són a la cova.

- e) Tom passa castigat moltes estones de la seva vida, com a represàlia per la seva actitud. Diríeu, però, que és un bon noi o un mal noi?
- f) Si visqués avui, quines trapelleries creieu que faria?
- g) Tom i el seu amic tenen molts càrrecs de consciència, al llarg de l'obra. Llegiu alguns dels passatges i responeu les preguntes que s'hi relacionen.

Textos versió completa

Text 1 (VC)

–Oh, Huck! És un gos errant!

–Ràpid, Tom, ràpid! A qui de nosaltres busca?

–Huck, ens deu voler a tots dos... Estem plegats, no?

–Ai, Tom, em sembla que estem perduts. Em sembla que no hi ha dubte d'on aniré jo. He estat tan dolent!

–Aquest és el mal! Això passa per fer campana i per fer tot el que et diuen que no has de fer. Jo hauria pogut ser un bon noi com Sid, si hagués volgut... Però no, no he volgut, és clar. Si me'n surto, d'aquesta, t'asseguro que em deixaré emparedar a l'escola dominical.

I Tom es va posar a sanglotar.

–Tu, dolent? –digué Huckleberry Finn, i també començà a sanglotar–. No diguis bestieses, Tom Sawyer, tu ets un caramel al costat meu. (p. 93)

Text 2 (VC)

El paorós secret i els remordiments de consciència de Tom li turmentaren el son durant més d'una setmana. Un matí, durant l'esmorzar, Sid digué:

–Tom, et remenes molt i parles d'adormit, i em fas estar despert més de la meitat de la nit.

Tom es va esblanqueir i va acalar els ulls.

–Això és mal senyal –digué la tia Polly amb posat greu–. Què et ronda pel cap, Tom?

–Res, res, que jo sàpiga.

Però li tremolaven tant les mans, que va vessar tot el cafè.

–I dius unes coses més estranyes! –va continuar Sid–. Anit deies: «És sang, és sang, això és el que és!», i ho repeties una vegada i una altra. I també deies: «No em tortureu tant... Ja ho diré!» Què havies de dir, Tom?

El món donava voltes davant Tom. (p. 100)

Text 3 (VC)

Manetes petites i febles..., però que han ajudat moltíssim Muff Potter, i encara l'ajudarien més si poguessin...

Tom se sentia miserable en tornar a casa, i aquella nit els seus somnis foren plens d'horror. L'endemà i l'altre es va acostar al tribunal, empès per un impuls irresistible d'anar-hi; però es va forçar a romandre a fora. Huck patia la mateixa experiència. Evitaven voluntàriament de trobar-se. (p. 182)

Textos versió reduïda

Text 1 (VR)

El gos va tornar a udolar i ells es van quedar paralitzats.

–Es deu haver perdut –va dir Tom.

–No s’ha perdut, Tom. Saps per què ha vingut?

Doncs perquè hem fet moltes entremaliadures.

Perquè no hem fet bondat.

Hauríem d’haver estat com Sid.

Si me’n surto, d’aquesta, aniré sempre a l’escola dominical.

Aleshores, Tom es va posar a plorar.

–Dius que tu ets dolent? –va dir.

–Sí que ho sóc –va contestar Huck també plorant–.

Comparat amb mi, tu ets bo com una laminadura. (p. 53-54)

Text 2 (VR)

Els dos nois no van dir el que sabien.

Però, durant més d’una setmana,

Tom no va poder dormir bé pels remordiments.

Durant aquells dies, el vailet s’acostava a la presó i, a través de les reixes d’una finestreta que donava al carrer, li portava a Potter tot el menjar que podia aconseguir.

A Tom li semblava que, d’aquesta manera, s’alleujava la seva mala consciència. (p. 56-57)

Text 3 (VR)

–Què diuen per aquí?

–De qui més parlen és de Muff Potter.

Però Tom no estava tranquil.

–Em sembla que el mataran.

No et fa pena? –va continuar. [...]

Els dos vailets es van dirigir a la presó.

Per la reixa de la finestreta,

van donar tabac i llumins a Muff, que els ho va agrair.

Tom i Huck es van sentir uns covards i uns traïdors quan Potter els va dir:

–Heu estat molt bons amb mi, nois.

Com no ho ha estat mai ningú. (p. 84-85)

Responen:

1. Quina és la causa de la seva mala consciència?
2. Què promet en Huck, si se'n surten d'aquesta?
3. Amb qui es comparen?
4. Quina és la conseqüència que té per a en Tom la mala consciència?
5. Què fa en Potter, que els accentua aquest sentiment?

3. (VC/VR) El millor amic del protagonista.

- a) Recordeu com és presentat el personatge d'en Huck? Què se'ns explica? Resumi-ho molt breument en aquesta taula (podeu rellegir la pàgina 58 de la VC o la 36 de la VR).

Com va vestit?	
De qui és fill?	
Amb qui viu?	
Va a l'escola?	
Va a l'església?	
Quin sentiment provoca en els altres nois del poble?	

- b) Huckleberry és considerat, per les persones *respectables* del poble, una mala influència. Cap mare el vol a prop dels seus fills. És realment dolent? És així perquè vol o perquè li toca? Quines circumstàncies vitals l'han convertit en un noi marginat?

4. (VC/VR) La noia del protagonista.

- a) La Becky és molt diferent d'en Tom. De fet, podríem descriure-la a partir de característiques i la realització d'accions totalment oposades al noi. Senyaleu amb una creu les característiques o accions que li corresponen:

Se sent esgotada de seguida i s'adorm, a la cova.		És forta i valenta.	
Ofereix a Tom la seva part de menjar. Se sent capaç de resistir el que sigui per protegir el noi.		Es menja tot el pastís, quan són a la cova (la seva meitat i, després, la d'en Tom).	
Reconeix que ha fet mal fet, i accepta el càstig amb dignitat.		Plora perquè té por que el mestre la pegui.	
Plora perquè descobreix que no és la primera promesa d'en Tom.		Sap que no és la primera xicota de Tom, però no li importa: si preferís l'Amy, no seria amb ella, no?	

Acompanya Tom en la recerca de la sortida de la cova.		Espera que sigui en Tom qui trobi la sortida de la cova.
Deixa que sigui en Tom qui dugui la iniciativa en el seu nuviatge		És decidida. Demana a en Tom que sigui el seu xicot.
Plora tan bon punt s'adona que estan perduts a la cova.		Quan s'adona que s'han perdut a la cova, conserva la calma i idea un pla.
Descobreix que l'indi Joe és a la cova i li para una trampa.		Tom li amaga que l'indi Joe també és a la cova perquè sap que la traspalsaria.
Espera, estirada, que en Tom corri el perill d'explorar els racons de la cova, a les palpentos.		A les fosques i a les palpentos, recorre la meitat de la cova per trobar la sortida.

b) A l'obra no hi ha gaires personatges femenins: no podem assegurar que l'autor hauria caracteritzat totes les noies de la novel·la de la mateixa manera. Tot i això, si *Les aventures de Tom Sawyer* fossin escrites actualment, penseu que la Becky seria igual? Raoneu la resposta.

c) Escriviu cinc característiques que creieu que hauria de tenir la xicota ideal de Tom Sawyer.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

5. (VC/VR) El dolent.

L'indi Joe és el personatge més temut de tota la novel·la: la seva maldat ja és coneguda per crims anteriors als que comet a l'obra.

a) Després que Tom declari contra ell en el judici a Muff Potter, Joe s'escapa. Segurament, el xèrif faria un avís de recerca i captura i escriuria als pobles dels voltants per avisar-los.

En grups, acabeu el cartell d'avís i redacteu la carta on el xèrif descriu el fugitiu i en relata els crims. Cal que seguiu l'estructura pròpia dels textos epistolars, que us recordem a continuació.

Nom del destinatari
Nom de l'emissor
Salutació
Cos de la carta
Comiat
Signatura
Localitat des d'on s'escriu i data

- b) Qui és el còmplice de l'indi Joe?
- c) Què opineu sobre el fet que els malvats de la novel·la siguin, precisament, un membre d'una minoria ètnica americana i un immigrant?

3.2. LA HISTÒRIA. TOM, PROTAGONISTA D'UNA AVENTURA?

1. (VC/VR) Què s'explica?

- a) En l'apartat «Abans de llegir», s'hi recull un fragment del comentari de Teresa Colomer al voltant de *Les aventures de Tom Sawyer* i sobre les característiques que, generalment, tenen les novel·les d'aventures.

Tot seguit, trobareu algunes d'aquestes característiques, extretes de l'estudi esmentat. Digueu si apareixen a *Les aventures de Tom Sawyer* (escriuiu SÍ o NO a la columna corresponent) i, en cas afirmatiu, poseu-ne algun exemple.

Característica	Apareix a l'obra?	Exemple
1. Accions arriscades i poc corrents.		
2. Viatges cap a llocs desconeguts o escenaris llunyans.		
3. Episodis inesperats i perillosos.		
4. Mesurar les pròpies forces amb les de la natura i les dels altres homes.		

5. Fets versemblants.		
6. Sortir del món familiar per tornar-hi amb un premi, gràcies a l'enginy, la intel·ligència.		

- b) Rellegiu les respostes de l'activitat anterior. Podem considerar que l'obra és una aventura i que en Tom és un heroi?
- c) Podeu establir l'ordre dels fets següents? Uniu els quadres amb fletxes numerades. Sempre heu d'unir quadres que estiguin a tocar.

- d) En grups, repartiu-vos les accions dels quadres de l'activitat anterior i feu una presentació multimèdia (*Open Office Impress*, per exemple) per il·lustrar-les, amb un mínim de cinc diapositives per a cada una. Després, projecteu-les per als companys i companyes de manera ordenada, per tal de resumir la novel·la completa.

2. (VC/VR) Com s'explica?

- a) (VC/VR) Llegiu les característiques principals dels textos narratius:

EL TEXT NARRATIU	
<p>La narració és un mode d'organitzar el discurs que pretén relatar els fets d'uns personatges que s'han produït al llarg del temps. És la forma més utilitzada en la comunicació, perquè en una conversa és habitual explicar coses. La narració normalment no apareix en estat pur. Els textos narratius inclouen la descripció i el diàleg.</p> <p>Hi ha diversos gèneres narratius: el conte, la novel·la, la narració periodística, etc. Tots, però, segueixen una estructura semblant.</p>	<p style="text-align: center;">Estructura dels textos narratius</p> <p>Plantejament És la part inicial del relat que subministra els antecedents necessaris perquè el lector compregui el relat de forma íntegra. Es presenta el tema, els personatges, les propietats del temps i del lloc.</p> <p>Nus En aquesta part es desenvolupen els esdeveniments. Es produeix una <i>complicació</i> que modifica l'estat precedent i desencadena el relat. El moment més interessant de la successió de fets constitueix el clímax. Sol ser la part més extensa del relat.</p> <p>Desenllaç És la part final del relat, on se solucionen els problemes i on s'estableix un estat nou i diferent del primer.</p>

Usant aquesta tipologia textual, es poden narrar fets reals o ficticis. També és possible que l'autor o autora exageri els fets, que canviï el final o els personatges o que afegeixi o passi per alt alguns detalls.

- b) (VC/VR) Llegiu què comentava Mark Twain sobre la barreja de realitat i ficció, en el prefaci de l'obra, quan la va publicar el 1876:

Moltes de les aventures explicades en aquest llibre van succeir de debò. Una o dues foren experiències pròpies, les altres les visqueren els nois que foren companys meus d'escola. Huck Finn és un personatge de la vida real; Tom Sawyer també, però no és una única persona, sinó una combinació de les característiques de tres nois que coneixia.

Mark Twain, *Les aventures de Tom Sawyer* (p. 9)

- c) (VC) Dins la novel·la mateix, s'al·ludeix a la capacitat del protagonista de narrar els fets introduint detalls inventats:

Tom va contar, ben adornades, les seves aventures. En acabar la contarella, eren una colla d'herois vanitosos i fatxendes. (p. 131)

Podeu consultar la pàgina web del programa *Llegendes urbanes*, de TV3, per conèixer-ne d'altres:

També podeu participar en el programa escrivint alguna llegenda urbana que conegueu i enviant-los-la. Només cal que entreu a la seva pàgina web: <http://www.tv3.cat/pprogrames/llegendesurbanes/llegSeccio.jsp>

3. (VC/VR) Ens hi apuntem!

- a) Com seria la vostra aventura ideal? En Tom, en Huck i en Joe van a l'illa Jackson, amb una mica de menjar i poca cosa més. Potser els caldria haver-ho pensat més bé.

Planifiqueu un cap de setmana per passar-vos-ho d'allò més bé. Mireu de ser realistes! Podeu usar la taula següent:

Lloc:	Qui serem:
Data:	
Mitjà de transport:	Roba:
Menjar:	Documentació i diners:
Allotjament:	Altres estris importants:

- b) Com imagineu que us hauria anat l'aventura que heu planificat a l'activitat anterior?

Narreu les vostres vivències dia a dia. Podeu fer-ho en un bloc, l'espai a Internet on compartir pensaments, imatges i experiències.

La pàgina <http://blocs.xtec.cat/> us ofereix la possibilitat de crear el vostre bloc de manera fàcil i gratuïta:

4. (VC/VR) Trapelleries... de notícia!

Tom Sawyer fa moltes trapelleries. Algunes, com agafar melmelada d'amagat o jugar a classe, no tenen gaire importància. D'altres, en canvi, són d'allò més sonades.

Recordeu què ocorre després que en Tom, en Huck i en Joe apareguin a l'església, quan tots els donaven per morts? Tothom en parla durant dies, i en Tom se sent d'allò més important. De fet, la malifeta podria haver sortit al diari i tot.

- a) Per parelles, redacteu la primera plana d'un diari la notícia principal del qual és l'aparició dels tres nois al seu propi funeral. Dissenyeu el nom del diari, trieu un titular impactant, incloeu-hi alguna imatge i recolliu la declaració d'algun dels testimonis.

Tot seguit us recordem les característiques dels textos informatius.

EL TEXT INFORMATIU	
Una notícia serveix per informar sobre algun fet real i d'actualitat, de forma breu i sense la intervenció de l'opinió de l'autor.	L'estructura bàsica d'una notícia consta de tres parts:
Ha de respondre a les cinc preguntes següents:	- Titular. Ha de destacar la informació essencial i atreure l'atenció del lector. Generalment és una única oració i està destacat en lletres grans. Pot anar acompanyat d'un subtítol (si va darrere del titular) i/o un avantítol (si va abans del titular) la funció dels quals és oferir detalls complementaris.
Qui?	- Entrada. Primer paràgraf que ofereix un resum de la notícia. Pot estar redactat en un tipus de lletra diferent (cursiva, negreta) o separat de la resta de la informació.
Què?	- Cos. És el desenvolupament de la notícia. Hi han de constar els protagonistes, els fets, el lloc, el temps, les causes i la manera com van passar aquests fets. També pot incloure detalls secundaris o de menor importància.
Quan?	
On?	
Com?	
I, si és possible, també:	
Per què?	

- b) Un altre fet que avui, probablement, tindria un seguiment important dels mitjans de comunicació és el judici a l'indi Joe i la seva fugida enmig del procés. Enregistreu amb una gravadora o a l'ordinador la crònica que hauria redactat un periodista radiofònic enviat a cobrir la notícia. Si disposeu d'una càmera de vídeo, podeu fer-ho en format audiovisual.

3.3. L'ART D'UNIR PARAULES

1. (VC/VR) Literatura dins de literatura

a) Llegiu els fragments de l'obra següents:

(VC)

–Qui hi ha?

–Tom Sawyer, el Negre Venjador de la Mar Espanyola. Digueu els vostres noms.

–Huck Finn, el Mà Roja, i Joe Harper, el Terror de les Mars.

Tom els havia proporcionat aquells títols, extrets de la seva literatura preferida. (p. 110-111)

(VR)

–Qui hi ha per aquí?

–Sóc Tom Sawyer, «el venjador de la flota espanyola».

I vosaltres, qui sou?

–Huck Finn, «Mà Vermella»,

i Joe Harper, «el Terror dels Mars». (p. 64)

(VC)

–[...] *Deixarem el tresor per demà i avui jugarem. Saps qui era Robin Hood, Huck?*

–*No, qui és?*

–*Era un dels homes més grans que hi ha hagut mai a Anglaterra... i el millor. Era un bandoler.*

–*Bravo! A mi m'agradaria molt ser-ho. I a qui robava?*

–*Només als agutzils i els bisbes, la gent rica i els reis i gent així. Però no amoïnava mai els pobres. Els estimava. Sempre compartia amb ells el botí amb tota justícia.*

–*Devia ser un home molt conforme!*

–*Ja t'ho asseguro jo, que ho era, Huck. Era l'home més noble que hi ha hagut mai. Ja no n'hi ha, d'homes com ell, hi pots pujar de peus. Podia estovar qualsevol home d'Anglaterra amb una mà lligada a l'esquena; i agafava el seu arc de teix i encertava una moneda de deu centaus a una milla i mitja de distància. (p. 198)*

(VR)

–*Vols que juguem a Robin Hood?*

–*Qui és Robin Hood?*

–*Va ser un dels homes més importants d'Anglaterra.*

A més, era un bandit.

–*Que bo! I a qui robava?*

–*Només robava als rics.*

I després repartia entre els pobres el que tenia.

–*Devia ser un gran home.*

–*És clar que sí! Tenia tanta punteria amb l'arc, que podia travessar una moneda amb una fletxa.*

Au, juguem a Robin Hood! –va insistir Tom. (p. 92)

b) Sabeu qui és Robin Hood? Investigueu-ho.

c) Com coneix Tom aquest personatge?

2. Aquest és un exemple de com les obres literàries s'influeixen i es referencien. Un altre, també amb Robin Hood de protagonista, el trobareu en aquest còmic de la revista *Cavall Fort*, núm. 711.

Creeu un còmic o una narració en la qual Tom Sawyer somniï que coneix el seu admirat heroi Robin Hood o un dels vostres personatges favorits.

3. (VC) Resolem jeroglífics.

Llegiu el fragment següent:

–[...] *Sigui com sigui, el tresor s'està allí, amagat, durant molt de temps, i agafa rovell. I, de tant en tant, algú troba un paper esgrogueït que explica com reconèixer els senyals... És un paper que costa molt de desxifrar, potser una setmana, perquè molts dels signes són jeroglífics.*

–Jero... què?

–Jeroglífics... dibuixos i coses, ja ho saps, allò que sembla que no vol dir res. (p. 189)

a) Voleu passar-ho bé ahora que us trenqueu una mica la closca?

Entreu a <<http://www.tv3.cat/bocamoll/el-joc.html>>, feu clic a *Jeroglífic* i poseu-vos a prova! Podeu jugar sols o competir en xarxa.

b) En grups, inventeu cinc jeroglífics. Després, intercanvieu-los entre els grups per tal de desxifrar-los.

4. (VC/VR) Treballem les frases fetes.

a) En l'obra apareixen diverses locucions i frases fetes:

Textos de la versió completa

Tom continuava emblanquinant sense fer esment del vapor. Ben el va mirar un instant i llavors digué:

–Hi-hi! Tens mala peça al teler, oi?(p. 24)

Es giraren i van veure aquell gos errant a unes passes d'on jeia Potter, de cara a l'home i amb el musell dirigit cap al cel.

–Oh, fixa't, és a ell! –exclamaren els dos nois fent un bisbe. (p. 94)

Becky Thatcher havia deixat d'anar a escola. Tom havia lluitat amb el seu orgull durant uns dies i havia intentat «tirar-se-la a l'esquena», però havia fracassat. (p. 102)

Els caps assenyats de la vila “varen lligar caps” i concloueren que els minyons s'havien escapat amb el rai i que ben aviat els trobarien al poble de més avall [...]. (p. 129)

Textos de la versió reduïda

–Igual que tu.

–Si em fas la quitza, agafo una pedra i te la tiro al cap.

–No seràs capaç! No ho faràs! (p. 16)

Tom va acceptar i li va entregar la brotxa, mentre posava cara de preocupació.

Ben suava la cansalada pintant. (p. 23)

Què signifiquen les expressions subratllades?

- b) De locucions i frases fetes, en català, n'hi ha un gran nombre. En coneixeu? Mireu de refer les frases següents usant locucions o frases fetes. Us donem una pista en forma de dibuix...

	Va fer la feina molt ràpidament.	Exemple: <i>Va fer la feina en un tancar i obrir d'ulls.</i>
	El regal li va costar molts diners.	
	No hauries de passar per alt les malifetes del teu fill...	

	Ho reconec: sóc molt poc estalviadora.	
	Fa molts esforços perquè l'ascendeixin.	
	El meu pare té molta traça coent calçots.	

	Quan les coses no van bé cal sobreposar-se i fer-hi front.	
	L'entrenador pateix molt fins que acaba el partit.	
	Crec que t'ho ha dit amb bona intenció i sincerament.	

5. (VC) Hi ha moltes formes de dir les coses.

Segurament no parleu igual quan us dirigiu a un professor o a una professora que quan ho feu a un company o a una companya.

Segons la situació en què ens trobem (si és formal o no ho és), amb qui parlem (el tipus de relació que hi tenim), quin canal usem (oral o escrit) i la intenció que tenim, fem servir una varietat lingüística o una altra. Aquestes varietats es diuen registres.

Quan es produeix una situació no formal, oral, i la relació entre l'emissor i el receptor és de molta confiança, acostumem a usar el registre col·loquial.

A *Les aventures de Tom Sawyer* en trobem exemples:

Text 1

–Escolta, Huck, te la canvio per la meva dent.

–Xa-me-la veure. (pàg. 63)

Text 2

–La lligaré al llit, i si raja fins a morir no serà pas culpa meva, oi? No ploraré pas ni una llàgrima, jo, si la dinya. (p. 221)

- a) Quins personatges diuen aquestes frases?
- b) Quines altres paraules haurien usat en una situació més formal?
- c) Busqueu en la sopa de lletres que teniu tot seguit els mots sinònims formals d'aquests altres, de registre col·loquial.

gallejar

cruspir

fotre

clissar

enxampar

calé

pixar

martingala

pispar

traguejar

O	R	Q	W	I	H	R	E	F	H	W	M	O	N	S
Q	R	A	B	M	S	A	N	B	B	C	E	D	N	T
P	C	I	B	I	O	T	G	I	H	N	U	R	V	S
O	D	D	N	O	C	S	A	A	V	X	I	E	R	Y
I	V	A	D	A	R	E	N	M	L	N	U	D	A	H
R	U	V	W	K	R	L	Y	E	E	R	E	D	C	O
D	I	A	G	T	Y	O	Q	T	E	Q	R	E	B	H
U	R	M	B	D	T	M	E	I	Q	Z	U	W	M	Y
C	S	S	U	F	R	D	G	K	L	H	E	K	E	U
Q	P	Y	M	S	P	W	B	S	K	Y	B	N	K	H
U	W	E	D	F	E	V	S	P	Z	P	L	F	U	I
H	D	X	L	R	T	R	M	E	N	J	A	R	U	W
C	Q	D	A	I	A	Y	P	F	P	D	Z	E	N	B
Q	G	I	R	T	G	R	A	V	X	G	S	M	Q	A
R	E	N	I	D	V	I	K	U	J	K	A	Q	D	L

d) Quins altres exemples se us ocorren? Trobeu-ne cinc.

<i>Mot formal</i>	<i>Mot col·loquial</i>

3.4. TEMPS DE JOC

1. (VC/VR) Reviseu els jocs que heu anomenat en l'activitat 5 de l'apartat «Abans de llegir» d'aquest dossier. En quins d'aquests jocs que heu practicat vosaltres haurien pogut participar Tom Sawyer i els seus amics?

2. (VC) En l'obra s'anomenen alguns dels jocs que practiquen els nois i noies de Saint Petersburg. En què consisteixen? Si no ho sabeu, investigueu-ho.

Després van treure les bales i jugaren a toc i pam. (p. 133)

Tom la va veure i tots dos plegats jugaren fins a quedar retuts a tocar mare i a fet i amagar amb una colla de companys d'escola. (p. 213-214)

3. (VC/VR) Tom s'inventa jocs. Una simple paparra pot significar força estona d'entreteniment:

(VC)

El cor de Tom es delia per ser lliure, o si més no per tenir quelcom d'interessant per passar aquella estona tan fatigosa. [...] Va alliberar la paparra i la va posar sobre el pupitre pla. [...] tan bon punt es va començar a moure, Tom la va fer girar amb una agulla i li va fer agafar una nova direcció. [...]

Joe va agafar una agulla que duia a la solapa i va començar a ajudar en l'ensinistrament del presoner. Aquell esport esdevenia cada cop més interessant, però aviat Tom va dir que es destorbaven mútuament i que cap dels dos no aprofitava al màxim la paparra, de manera que va posar la pissarra de Joe damunt el pupitre i va marcar una frontera al bell mig.

—Ara —digué—, mentre la paparra estigui a la teva banda la podràs fer bellugar tot el temps que vulguis i jo no la tocaré; però si la deixes escapar a la meva banda, tu l'has de deixar estar mentre jo pugui impedir que no torni a passar la ratlla. (p. 68-69)

(VR)

Tom intentava estar atent a l'escola, però no ho aconseguia.

Es va posar la mà a la butxaca i en va treure una capsa amb una paparra dins. La va deixar anar per sobre de la taula i l'anava movent amb una agulla.

Joe Harper, l'amic de l'ànima de Tom, estava assegut al seu costat. Joe va treure una altra agulla i van començar a jugar amb la paparra.

Van marcar una ratlla a la taula, i cadascú tenia el seu camp. (p. 41)

Per poder jugar, en Tom i en Joe han establert unes normes.

Expliqueu algun dels jocs que us agraden, pas per pas. Digueu per a quants jugadors està pensat, què us cal i quines normes s'han de seguir. Per fer-ho, repasseu quines són les característiques dels textos instructius:

EL TEXT INSTRUCTIU

Un text instructiu té la finalitat d'ensenyar a fer alguna cosa, dirigir o aconsellar algú sobre els passos que cal seguir per assolir un objectiu.

Cal que la informació que es presenta sigui especialment clara, perquè pretén ser útil a l'hora de donar instruccions. És recomanable que es divideixi en apartats o paràgrafs perquè l'estructura de la informació sigui tan visual com sigui possible.

Exemple:

El siset

Nombre de jugadors: 2 o més.

Cal una baralla de cartes.

Es pot practicar en qualsevol lloc, sempre que hi hagi una superfície prou àmplia perquè les cartes hi quedin esteses.

L'objectiu del joc és col·locar, com abans millor, totes les cartes sobre la taula, ordenades per número i pal.

Recursos:

- Il·lustracions o gràfics per tal de complementar les instruccions.
- Sintaxi simple, amb oracions curtes.
- El temps verbal més utilitzat és l'imperatiu.

<p>S'ha de repartir el mateix nombre de cartes per a tots els jugadors. Si es vol, pot fer-se que en sobrin.</p> <p>El jugador que tingui el sis d'oros ha de llançar-lo. La resta, d'un en un i en sentit contrari a les agulles del rellotge, continuen la sèrie o en comencen una d'un altre pal, sempre que sigui un sis.</p> <p>Si un jugador no té cap carta per col·locar, passa o en roba de les sobreres fins a un màxim de tres.</p> <p>Guanya qui primer col·loca totes les seves cartes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Perífrasis d'obligació: <i>haver de</i> + infinitiu, <i>caldre</i> + infinitiu, <i>cal que...</i> • Lèxic concret i precís. • Ordinals i connectors lingüístics per mantenir l'ordre. <p><http://www.stasusanna.org/></p>
--	--

<i>Nom del joc:</i>	<i>Normes del joc:</i>
<i>Nombre de jugadors:</i>	
<i>Què cal?</i>	
<i>On es pot practicar?</i>	

4. (VC/VR) Voleu conèixer jocs de tot el món? Entreu a les pàgines <<http://jocsdelmon.ppcc.cat/> i <http://jocsinfantils.cat/>>. Després, mireu de practicar-ne algun.

3.5. QÜESTIÓ DE (MALA) SORT?

1. (VC/VR) Tom Sawyer i Huckleberry Finn són molt supersticiosos. Creuen que hi ha fets que provoquen mala o bona sort, que són bons o mals averanys, i també creuen en els encanteris.

Llegiu els fragments següents i completeu la taula que trobareu a continuació.

Textos versió completa

–Escolta... I per a què serveixen els gats morts, Huck?

–Per a què serveixen? Per a treure grans, i doncs! [...] Mira, agafes el gat i vas al cementiri cap allà a mitjanit, a un lloc on hi hagin enterrat algú molt dolent; al punt de mitjanit vindrà el dimoni, potser dos o tres dimonis... però tu no els podràs veure, només sentiràs una remor com de vent, o potser els sentiràs xerrar; i quan s'enduguin el poca-vergonya tu els has de tirar el gat darrere i has de dir: "El dimoni segueix el cadàver, el gat segueix el dimoni, els grans segueixen el gat, i jo ja no en tinc!" Això fa desaparèixer qualsevol gra.

[...] m'ho ha explicat la vella Hopkins.

[...] És una bruixa, jo ho sé del cert. Va embruixar el meu pare. (p. 60-62)

–Escolta, Tom, diuen que ja fa dues setmanes que un gos errant va començar a udolar davant la casa de Johnny Miller a mitjanit; i que un enganyapastors es va posar sobre la barana i va cantar, aquell mateix vespre. I encara no s'ha mort ningú!

–Sí, ja ho sé. I potser no es morirà ningú. Però Gracie Miller va caure damunt el foc de la cuina i es va cremar tota dissabte. O no?

–Sí, però no es va morir. I a més, cada dia està més bé.

–D'acord, espera i veuràs, però. Ja no hi té res a fer, i Muff Potter tampoc no hi té res a fer: estan perduts. Això és el que diuen els negres, i ells en saben molt, d'aquestes coses, Huck. (p. 94-95)

–Escolta, Tom: no saps quin dia és avui? [...]

–Oh! No hi havia pensat gens, Huck!

–Jo tampoc, però tot d'un plegat se m'ha acudit que era divendres.

–Maleït sigui! Mai no anem prou amb compte, Huck. Ens hauríem ficat en un bon andarivell si ens presentem allà en divendres.

–I tant! potser hi ha dies de sort, però el divendres no ho és. [...]

–I divendres no ho és tot, a més. Aquesta nit he tingut un somni d'allò més espantós... He somiat rates.

–No! Mal senyal. Senyal de problemes. Es barallaven?

–No.

–Això és bo, Huck. Quan no es barallen, només vol dir que hi ha problemes a prop, saps? (p. 196-198)

Textos versió reduïda

–Escolta, Huck! Per a què serveixen els gats morts?

–Curen les berrugues.

–De veritat? I com es fa?

–Doncs mira, vas al cementiri i busques una tomba en què acabin d'enterrar algú molt dolent.

A la nit vindrà un dimoni a buscar-lo, o potser dos; quan se l'emporti, llances el gat darrere d'ells i dius: «Dimoni, segueix el difunt; gat, segueix el dimoni; berruga, segueix el gat».

Això fa desaparèixer totes les berrugues. (p. 36)

Saps què diuen els negres, Tom? –va dir Huck–. Que quan un gos es posa a udolar assenyalant una persona amb el morro, vol dir que aquesta persona està a punt de morir. Els negres en saben molt, d'aquestes coses. (p. 55)

–Escolta, Tom, saps quin dia és avui?

–Caram! És divendres!

–Encara sort que ens n’hem recordat. El divendres és un dia de mala sort. És millor que avui no anem a la casa encantada.

–Tens raó. A més, hi ha una altra cosa pitjor: ahir vaig somniar en rates –va dir Tom.

–Es barallaven? –va preguntar Huck.

–No.

–Llavors no és tan dolent. (p. 91-92)

Element, esdeveniment...	Quines conseqüències té?

2. (VC/VR) Creieu que la sort és decisiva en els esdeveniments que ocorren a Tom i a Huck o, al contrari, creieu que ells, amb les seves accions lliures, són els causants que les coses acabin com ho fan?

3. (VC/VR) Sou supersticiosos? Tant si ho sou com si no ho sou, segur que coneixeu moltes supersticions. En sabeu alguna de relacionada amb els elements següents? I d’altres? Expliqueu-les oralment a l’aula.

imatges extretes de: <<http://www.fotosearch.com/>>

4. (VC/VR) Heu tingut mai un cop de bona o mala sort? Tenia relació amb alguna superstició? Expliqueu-ho.

5. (VC/VR) En la cultura tradicional catalana, les supersticions també tenen cabuda, fins al punt que nombrosos refranys en recullen. Relacioneu les dues parts i escriviu-los complets a continuació.

1. Aranya de dia,	que et farà molt més profit.
2. Aranya morta,	corre la mala fortuna.
3. Barba de tres colors,	canta a morts.
4. El dimarts no et llevis del llit,	senyal de mort.
5. Entre les dotze i la una,	barba de traïdors.
6. Gall que canta quan el sol ja és post,	carta o alegria.
7. Estisores obertes,	desgràcies certes.
8. Gos que udola,	visita certa.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____

3.6. TWAIN, PROVOCADOR I CREADOR D'OPINIÓ

Mark Twain és i va ser conegut i popular per les seves obres literàries, però també per la seva capacitat de provocar els seus contemporanis i de crear opinió.

1. (VC/VR) Moltes de les seves idees i de les seves brillants, iròniques i punyents afirmacions s'han convertit en frases cèlebres. Voleu llegir-ne algunes? Mireu de desxifrar el text següent i les trobareu. A cada número li correspon una lletra. Algunes, ja us les donem.

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z
4																									

'É _____ À É _____ 'Ú _____ A _____ A _____
 10 12 12 25 22 20 15 11 12 10 9 17 8 4 9 17 11 4 10

_____ A _____ A _____ A _____
 23 15 25 11 25 9 6 4 12 25 9 12 25 3 25 9 17 22 26 4 9 4

_____ A _____ A _____
 16 25 15 12 25 9 12 25 3 25 9 17 22 12 25 3 17 13 4 22 10 4

_____ A _____
 12 25 9 12 25 3 25 9 17 22 22 25 12 4 1 17 22 3 21 3 20 21 11

É _____ A _____ A : A _____ A _____ A _____
 12 8 21 11 10 4 10 10 15 9 4 4 11 16 15 9 4 8 4 22 4

_____ A _____ ' _____ A _____ A _____
 21 8 15 10 3 4 23 15 25 9 21 12 25 9 12 25 9 24 4 18 4 10

_____ É _____ A _____ A _____ A _____ A _____
 11 12 3 25 9 17 22 10 4 16 21 8 4 3 4 9 8 4 1 4

_____ A _____ Ú _____ - A _____
 17 12 25 11 16 10 4 22 25 12 3 13 17 1 23 15 25 21 16 22 17 22 10 4

_____ A _____
 17 1 17 12 12 17 13 4 22 25 10 1 15 16 3 25 22 25 8 21 10 10 17 15

_____ A _____ A _____ - _____
 15 9 26 21 12 14 4 11 21 10 25 9 8 4 10 17 11 25 9 3 25 15 10 21

_____ A _____ À . A _____ A _____
 17 9 21 15 12 11 21 12 12 25 26 4 22 4 23 15 25 12 3 4

É _____ A _____ A _____ È _____ A _____
 12 10 4 13 22 17 9 8 17 13 4 10 1 17 14 25 22 9 8 17 4

_____ A _____ A _____
 25 9 3 22 25 15 9 26 21 12 17 15 9 4 13 25 22 12 21 9 4 15 9

_____ A _____ A _____ A _____ É _____
 20 21 11 25 4 11 16 15 9 4 17 1 25 4 9 21 18 4 12 15 9

_____ A _____ A _____ A _____
 16 21 17 26 14 17 9 12 23 15 25 10 4 17 1 25 4 3 22 17 21 11 14 4

'É _____ À É _____ : _____
 10 12 12 25 22 20 15 11 12 15 9 25 19 13 25 22 17 11 25 9 3

_____ À _____ A _____ A _____ A _____
 25 10 3 25 11 13 12 1 17 22 12 17 13 4 26 4 18 4 10 4

_____ A _____ A _____
 13 25 9 4 22 25 12 9 25 8 25 12 12 17 3 4 3 4 9 3

_____ A _____
 15 9 8 4 9 18 17 8 21 11 25 10 12 8 21 12 3 15 11 12 1 25 10 12

_____ A _____
 4 10 3 22 25 12

2. (VC) En *Les aventures de Tom Sawyer*, Mark Twain no s'està de deixar clara la seva posició i opinió sobre diversos temes. Llegiu-ne un exemple, sobre el treball i l'oci:

Sense adonar-se'n havia descobert una gran llei de l'activitat humana: que per fer desitjar una cosa a un home o a un noi, només cal que aquesta cosa sigui difícil d'atènyer. Si hagués estat un filòsof gran i savi com l'escriptor d'aquest llibre, hauria caput que el treball consisteix en qualsevol cosa que una persona té l'obligació de fer, i que el joc consisteix en qualsevol cosa que una persona no està obligada a fer. [...] A Anglaterra, hi ha cavallers molt rics que menen cotxes de passatgers tirats per quatre cavalls, al llarg de trenta milles de trajecte diari, a ple estiu, perquè aquest privilegi els costa una xifra considerable de diners; però si se'ls oferís un jornal per fer aquest servei, llavors es convertiria en treball i el refusarien. (p. 26-27)

Esteu d'acord amb l'opinió de l'autor?

3. (VC) Twain aprofita la mort de l'indi Joe per abordar un tema molt polèmic: la pena de mort. Llegiu-ne el fragment i compareu-lo amb l'encapçalament amb què Amnistia Internacional obre la seva pàgina web sobre aquest debat.

Aquell funeral va deturar la prossecució d'una cosa: la petició de clemència per a l'indi Joe al governador. La petició havia estat firmada per molta gent; s'havien fet moltes reunions ploroses i eloqüents i s'havia designat un comitè de dones carrinclones que tenien la missió d'anar a plorinyar, vestides de dol rigorós, davant el governador, per implorar-li que fos un ase generós i potegés el seu deure. Se suposava que l'indi Joe havia matat cinc ciutadans de la vila, però què hi feia, allò? Encara que hagués estat Satanàs en persona, sempre hi hauria hagut un grapat de nyicris disposats a gargotejar els seus noms en una petició de perdó, i a amollar una llàgrima dels seus dipòsits d'aigua tothora foradats i espatllats. (p. 250-251)

**AMNISTIA
INTERNACIONAL**

PELS DRETS HUMANS EN TOT EL MÓN

<http://www.amnistiacatalunya.org/>

La pena de mort és la forma més extrema, cruel i degradant de càstig. És una violació del dret a la vida, és irreversible i comporta el risc d'executar innocents.

Quines paraules fan evident que l'opinió de l'autor és totalment contrària a la d'Amnistia Internacional?

4. (VC) Podeu informar-vos sobre l'aplicació de la pena capital en l'actualitat i el debat global que genera a la pàgina web <<http://www.amnistiacatalunya.org/paginas/la-nostra-feina/temes/>>.

5. (VC) Quins altres temes poden debatre's a partir dels fragments de l'obra següents?

Fragment 1

(Tom diu:)

—Ja són ben beneïtes les noies! No li han pegat mai a l'escola! Quina bestiesa, com si una estovada fos cap cosa de l'altre món! Bé, les noies són així, pell fina i covardes. [...] El vell Dobbins preguntarà qui ha esqueixat el seu llibre. No contestarà ningú. I aleshores ell farà el que fa sempre: de primer ho preguntarà a l'un i després a l'altre, i quan arribi a la noia ja sabrà que ha estat ella sense qui ningú li ho hagi dit. Les cares de les noies sempre ho delaten tot, no saben dissimular. (p. 162-163)

Fragment 1. Tema:

Fragment 2

(Huck diu:)

—[...] És un negre molt bo, l'oncle Jake, i m'aprecia perquè no faig mai com si fos superior. A vegades fins i tot m'he rebaixat a menjar amb ell. Però no ho diguis, eh? La gent, quan té una gana que l'alça, ha de fer coses que no li agradaria fer si estigués ben situada. (p. 213)

Fragment 3

(L'indi Joe diu:)

Però el seu marit me les va fer passar negres... moltes vegades... cada vegada que com a jutge de pau em tancava per pidolaire. I això no és tot! No és ni la mil·lèsima part! Em va fer fuetejar! Em va fer fuetejar davant la presó, com un negre! Amb tot el poble que s'ho mirava. (p. 221)

Fragments 2 i 3. Tema:

Fragment 4

[...] aleshores un silenci solemne va envair l'església, només trencat per les rialles i els xiuxiueigs del cor que esperava a la galeria. El cor sempre feia el mateix al llarg de tot el servei religiós. Una vegada hi va haver un cor d'una església que no era mal educat, però ja he oblidat on; d'això en fa molts, d'anys, i gairebé no en recordo res, però em sembla que devia ser a alguna església estrangera. (p. 49)

Fragment 4. Tema:

6. (VC/VR) Quan volem donar una opinió i convèncer algú sobre algun tema, és important que donem arguments que hi donin suport. Per això, el text que usem en aquests casos rep el nom de text argumentatiu. Llegiu-ne les característiques a continuació:

EL TEXT ARGUMENTATIU

Argumentar consisteix a exposar de manera raonada i lògica unes opinions per tal de convèncer algú que manifesta una altra opinió. L'argumentació és un exercici discursiu i dialèctic al llarg del qual l'argumentador tracta d'influir en el pensament del seu interlocutor amb l'objectiu de fer-li creure allò que exposa i de fer-li canviar el punt de vista.

En un text argumentatiu predominen els judicis de fet (objectius) per sobre dels judicis de valor (subjectius). Els discursos polítics, els assaigs, els articles d'opinió, els editorials, els sermons, les queixes, etc. són part dels textos que formulen arguments.

A més d'afirmar o negar una cosa, el text argumentatiu ha de presentar els arguments. Per dur-ho a terme, es divideix en les següents parts:

1. L'**exposició**: es presenta la tesi, la idea que es vol demostrar.
2. La **demostració**: es presenten els arguments que corroboren la tesi de qui argumenta i que han de servir per convèncer l'interlocutor.
3. La **conclusió**: recull i enuncia de manera sintètica i clara la tesi de l'autor i ofereix nous temes per tractar en un futur.

<http://ca.wikipedia.org/wiki/Text_argumentatiu>

Martin Luther King va pronunciar, el 28 d'agost de 1963, un dels discursos més famosos de la història: *I have a dream*.

Podeu sentir-lo i llegir-lo complet, com d'altres dels seus discursos, a la pàgina <http://www.writespirit.net/inspirational_talks/political/martin_luther_king_talks/i_have_a_dream/>

Feu un debat en grups de quatre persones. Seguiu els passos següents.

1. Trieu un tema que us interessi.
2. Dels quatre, dos hi estareu a favor i dos, en contra. Si no us toca defensar l'opinió que coincideix amb la vostra manera de pensar, feu un esforç per imaginar la posició oposada.
3. Mediteu una sèrie d'arguments que siguin lògics.
4. Exposeu les vostres idees, els quatre membres del grup, alternativament (és a dir: a favor, en contra, a favor, en contra).
5. Al final, empleneu la fitxa següent. Després, poseu-les en comú a l'aula.

Tema:	Exemple:
Arguments a favor 1. 2. 3. 4. 5.	Arguments en contra 1. 2. 3. 4. 5.
Conclusió:	Conclusió:
S'ha arribat a una posició comuna? Si és així, quina?	

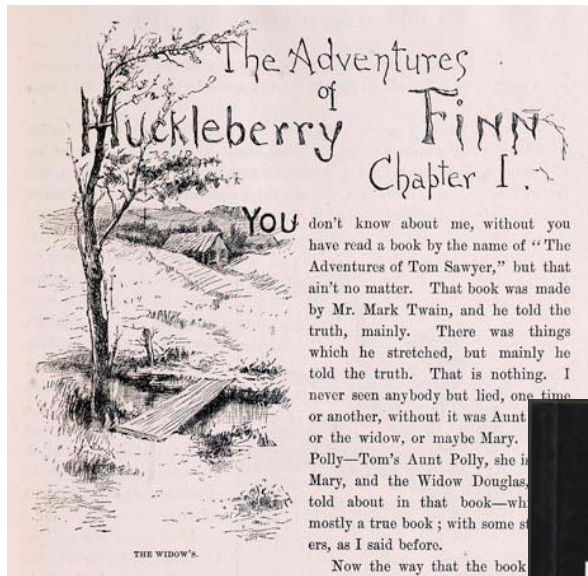
7. (VC/VR) Fixeu-vos en el pòster i acudit següents. De què tracten? Els consideraríeu textos argumentatius?

Avui, núm. 1. 23 d'abril de 1976

8. (VC/VR) En un diari, busqueu els acudits. N'hi ha algun que es relacioni amb les notícies del dia? Amb quina? Quina idea ens transmet l'acudit?

<p>Enganxeu aquí l'acudit.</p>	<p>Diari i data:</p>
	<p>Notícia amb a què fa referència.</p>
	<p>Quina idea creieu que mira de transmetre l'autor?</p>

III. LES AVENTURES DE HUCKLEBERRY FINN

1. ABANS DE LLEGIR L'OBRA

1.1. EN TEMPS DE L'ESCLAVITUD

Les aventures de Huckleberry Finn ens apropa a un temps en què, als Estats Units, l'esclavitud era legal. L'obra de Twain no va ser l'única que va plasmar la cruesa d'aquest sistema: la primera en què es va tractar el tema va ser l'autobiogràfica *Història de la vida de Frederick Douglass, un esclau americà*, escrita després d'escapar de l'esclavitud. Una altra obra polèmica va ser *La cabana de l'oncle Tom*, d'H. Beecher Stowe, la qual va esdevenir lectura habitual dels soldats abolicionistes.

1. Llegiu aquest fragment de *La cabana de l'oncle Tom* i feu les activitats que trobareu a continuació.

–[...] És tan trist haver nascut en el si d'una raça condemnada a l'esclavitud. Els nostres pares eren esclaus; nosaltres, els nostres fills, som i serem esclaus. Quina esperança podem oferir al nostre fill? [...]

–Per què dius tot això, George? Fins ara hem estat molt feliços. Els senyors Shelby s'han comportat molt bé amb nosaltres. Mira el nostre fill: creix alegre i saludable en aquesta casa. [...]

–Potser aquests anys passats hem estat feliços, però a l'actualitat sóc el més miserable dels esclaus. [...] La voluntat d'un amo despietat ha acabat amb totes les meves il·lusions. [...] aquest home aprofita totes les ocasions per insultar-me i humiliar-me. Faig el meu treball sense reposar ni un sol moment, per tal de disposar d'alguna estona per a la lectura i per a l'estudi. Però així que he acabat una feina, ell me'n dóna una altra i una altra, sempre les més dures, sempre les més baixes. Em tracta amb duresa, però jo mai no li contesto. Diu que estic posseït pel dimoni i que només el treball dur farà que aquest surti del meu cos. He aguantat molt, però no sé fins quan podré contenir-me. Ahir, mentre carregava un carro amb pedres, el seu fill, un noi capriciós i malcarat, s'entretenia espantant el cavall amb el fuet; l'animal va començar a encabritar-se i jo vaig demanar al noi que s'estigués quiet.

Les meves humils paraules no van fer-li cap efecte. Va continuar insistint en la seva actitud. A més a més, va començar a colpejar-me i, en veure que jo li agafava les mans, va cridar el seu pare. Quan aquest arribà al nostre costat, el noi digué: «Pare, aquest negre m'ha pegat.» I el pare, furiós, exclamà: «Miserable, ara veuràs qui és l'amo aquí!» Tot seguit em lligà a un arbre i digué al seu fill que podia fuetejar-me fins que se'n cansés. El nen, encoratjat per l'actitud del seu pare, em pegà sense pietat. Algun dia se'n recordarà!

<truckandbarter.com/images/Legreee.png>

Elisa, amb tímidesa, respongué:

–Sempre he cregut que havia d'obeir els meus amos. Així m'han ensenyat a

fer-ho i no hi trobo cap mal.

–El teu cas és força diferent, gairebé podríem dir-ne, privilegiat. Ells t’han criat, educat i, fins i tot, estimat com si fossis filla seva. [...] Però, a mi, m’han colpejat, injuriat i maltractat sempre. Mai no he estat tractat com un home. [...] Te’n recordes d’aquell gos que em vas regalar? Va esdevenir la meva única companyia i consol. [...] Un dia, l’amo em veié i digué que estava alimentant l’animal a costa seva [...]. M’ordenà de lligar una pedra al coll del gos i de llençar-lo al llac.

–Oh! És horrorós. Vas fer-ho?– interrompé Elisa.

–No, jo no ho vaig fer; però ell, sí! Entre ell i el seu fill agafaren l’animal i l’ofegaren. [...] Després van fuetejar-me, altra vegada, per no haver volgut matar el gos, jo mateix. [...] Ja no puc aguantar més. La sang em bull amb un desig irrefrenable de sublevar-me en contra d’aquesta situació.

–En part tens raó, George. Però no tots els amos són iguals. A la hisenda tots els esclaus estem ben tractats i satisfets amb els nostres propietaris.

–Sí, no ho dubto –afegí George–, però el teu meravellós amo pot morir-se i què seria aleshores de tu i del nostre fill? Com més bonic i més fort es faci, més diners valdrà en el mercat d’esclaus.¹

- a)** Ara, ompliu aquesta taula resumint molt breument el tracte que reben els dos esclaus i l’actitud que té cadascun cap a la seva condició.

	<i>George</i>	<i>Elisa</i>
Tracte que reben dels seus amos		
Actitud cap a l’esclavitud		

- b)** Quina relació es produeix, en aquests casos, entre el tracte que reben i la seva actitud? Creieu que són justificables?

2. Llegiu aquests fragments de tres textos legals diferents (la Declaració d’independència i la Constitució dels Estats Units, i la Declaració Universal de Drets Humans) i, posteriorment, ompliu la taula que trobareu a continuació amb informació que en podreu extreure (feu especial menció als valors i disposicions legals).

¹ SHELBY-STOWE, M. *La cabana de l’oncle Tom*. Barcelona: Edicions del Drac, 1986; p. 17-19.

Sostenim [...] que tots els homes són creats iguals, que són dotats pel Creador de drets inalienables, entre els quals hi ha la vida, la llibertat i la cerca de la felicitat; que per garantir aquests drets s'institueixen els governs.

(4 de juliol de 1776)

Declaració d'independència dels EUA

Les tretze colònies britàniques d'Amèrica del Nord es declaren independents de la Gran Bretanya. No els serà reconeguda la independència fins al 3 de setembre de 1783. (*Tractat de París*)

Constitució dels
EUA (1787)

1. Ni als Estats Units ni a cap lloc la jurisdicció del qual en depengui hi haurà esclavitud ni treballs forçosos, excepte com a càstig d'un delictes, pel qual el responsable hagi estat condemnat.

(6 de desembre de 1865)

Tretzena esmena

Constitució dels
EUA (1787)

1. Totes les persones nascudes o naturalitzades als Estats Units i sotmeses a la seva jurisdicció són ciutadanes dels Estats Units i dels Estats on resideixen. Cap Estat podrà dictar cap llei que limiti els privilegis o immunitats dels ciutadans dels Estats Units; tampoc podrà, cap Estat, privar ningú de la vida, la llibertat o la propietat sense el procés legal corresponent; ni negar a cap persona que es trobi en els seus límits jurisdiccionals la protecció de les lleis, iguals per a tots.

(9 de juliol de 1868)

Catorzena esmena

Constitució dels
EUA (1787)

1. Ni els Estats Units, ni cap altre Estat, podran desconèixer ni menyscar el dret de sufragi dels ciutadans dels Estats Units per motius de raça, color o de la seva antiga condició d'esclaus.

Quinzena esmena

Article 1

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Article 2

Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició. [...]

Article 3

Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seva seguretat.

Article 4

Ningú no serà sotmès a esclavitud o servitud: l'esclavitud i el tràfic d'esclaus són prohibits en totes llurs formes.

Article 5

Ningú no serà sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.

Declaració Universal dels Drets Humans
(Assemblea General de les Nacions Unides)

<i>Any</i>	<i>Text legal</i>	<i>Informació</i>
	Declaració d'independència dels EUA.	
1787	Constitució dels EUA.	Text legal bàsic, en el qual s'estableixen la sobirania de l'Estat i la forma de govern. Es fa referència als drets de gran part dels ciutadans.
1830-1840	Infància de Mark Twain.	En aquesta dècada cal contextualitzar el temps històric de la novel·la <i>Les aventures de Huckleberry Finn</i> .
1851	H. Beecher-Stowe publica <i>La cabana de l'oncle Tom</i> .	Crítica de l'esclavitud.
1861-1865	Guerra de Secessió.	Els estats esclavistes i els antiesclavistes s'enfronten en una guerra civil.
	Tretzena esmena a la Constitució.	
	Catorzena esmena a la Constitució.	
	Quinzena esmena a la Constitució.	
1885	Publicació de <i>Les aventures de Huckleberry Finn</i> .	
	Declaració Universal dels Drets Humans.	

3. Responen les preguntes següents. Després, comenteu-ne les respostes oralment a l'aula.

- a) Quina diferència legal bàsica hi ha entre el temps històric en què Twain va escriure i publicar *Les aventures de Huckleberry Finn* i el que es representa en la novel·la?

- b) Preveia, la Declaració d'independència de 1776, la igualtat per a totes les persones nascudes als Estats Units?
- c) Quants anys passen des de la constitució dels Estats Units com a nació sobirana fins a igualar totes les persones en drets legals?
- d) Quin fet cabdal en la història dels Estats Units va haver de produir-se perquè en tots els estats fos abolida l'esclavitud?
- e) El 1948, l'Assemblea General de les Nacions Unides publicà la Declaració Universal dels Drets Humans. Creieu que, a la pràctica, totes les persones tenen els mateixos drets i són tractades d'igual forma? Abans de respondre, reflexioneu sobre aquests fets:

El 24 de novembre de 2007, el líder de l'actual Ku Kux Klan, David Duke, havia de pronunciar una conferència a la Llibreria Europa, a Barcelona. Els mossos d'esquadra van haver d'intervenir-hi.

Centenars de milers de dones són enganyades i sotmeses a prostitució forçada, a Europa, sota un deute que han contret sense saber-ho a canvi d'emigrar dels seus països. Aquest delictes és conegut com a «tràfic de blanques».

Diverses ONG alerten que, dels 2.100 milions d'infants que hi ha al món, més de 240 milions treballen des dels cinc anys, 120 milions no tenen accés a l'escola i uns 90 no disposen de l'alimentació bàsica. Milers són obligats a allistar-se en grups militars.

Amnistia Internacional denuncia que la pena de mort encara és vigent a 90 països (Estats Units, Xina, Myanmar, Iraq, Tailàndia...).

Milions de dones (i nenes) són casades per la força i sotmeses a la voluntat dels marits, que en tenen tots els drets.

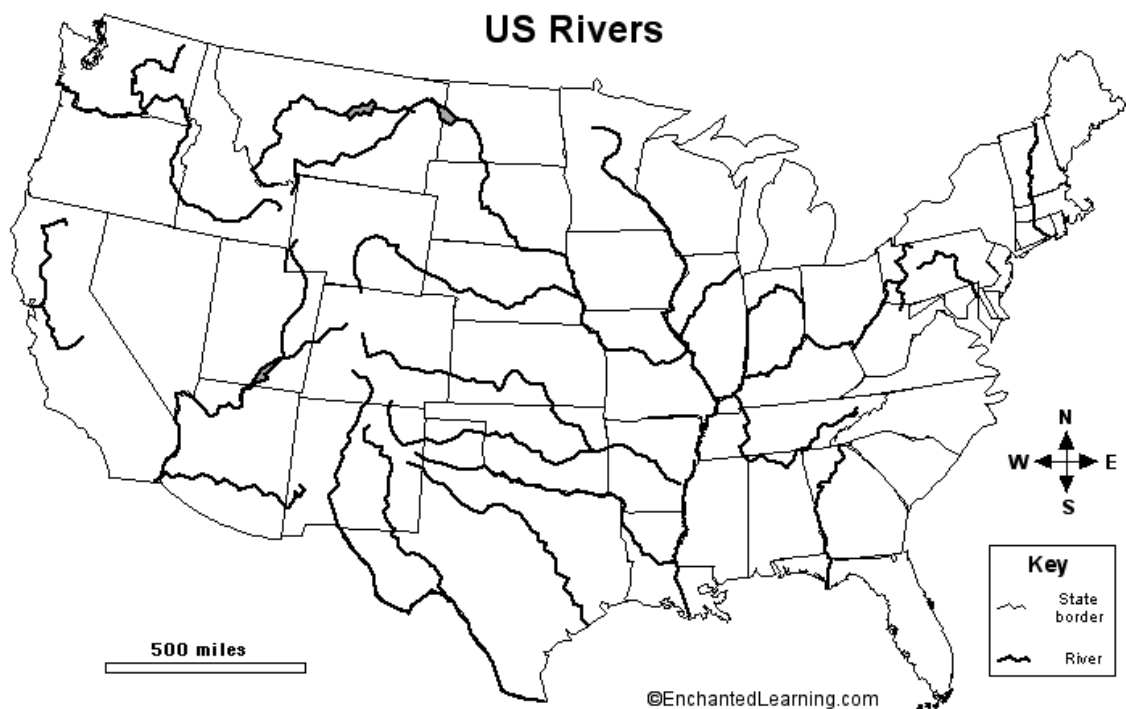
Segons el Departament d'Estat nord-americà, al Sudan hi ha entre 90.000 i 300.000 persones esclaves, actualment.

1.2. UNA AVENTURA, UN VIATGE: LES LOCALITZACIONS CLAU

Al segle XIX, els EUA eren un país amb grans diferències legals i de costums entre els seus estats. Per comprendre la novel·la en profunditat, és important conèixer la situació d'algunes localitzacions, en les quals es produeixen els esdeveniments clau de la narració.

1. Situeu en el mapa mut següent:

<i>Rius</i>	<i>Ciutats</i>	<i>Estats esclavistes</i>
Mississipí Ohio	Hannibal (anomenada Saint Petersburg, a l'obra) Cairo (Illinois)	Carolina del Sud, Mississipí, Florida, Alabama, Georgia, Louisiana i Texas

(<<http://www.enchantedlearning.com/usa/outlinemaps/rivers/>>)

1.3. EL RIU, UN PERSONATGE MÉS

1. Abans que es construïssin grans carreteres i autopistes, i que existís el transport ferroviari i aeri, els rius eren les principals vies de transport. Les ciutats es construïen a les seves ribes, no només perquè l'aigua és un recurs necessari, sinó també perquè el riu constituïa una via de comunicació, tant de passatgers com de mercaderies.

En la novel·la que llegireu, el riu és gairebé un personatge més: esdevé importantíssim en el desenvolupament de la història i pot fer girar el curs dels fets.

El riu Mississippí, que travessava de Nord a Sud els EUA, era la via de comunicació més important, abans que el ferrocarril comunicés l'Est amb l'Oest.

Busqueu informació sobre alguns dels rius més emblemàtics, omplint la taula següent, i compareu-la.

<i>Riu</i>	<i>Llargada (en km)</i>	<i>Cabal mitjà (en m³/s)</i>	<i>Àrea de la conca (en km²)</i>	<i>Territoris que creua</i>
Mississippí				
Volga				
Nil				
Amazones				
Danubi				
Ebre				

2. Per aprofitar aquestes xarxes de comunicació naturals que eren els rius, hi havia diversos mitjans de transport. En l'obra us trobareu amb canoes, vaixells de vapor i el que s'acabarà convertint en la llar dels protagonistes, el rai.

Aquest mitjà de transport també va ser molt popular a Catalunya fins als anys trenta del segle xx. A Coll de Nargó (Alt Urgell), fins i tot podeu visitar el Museu dels Raiers [<http://www.alturgell.org/Raiers.html>].

Per poder fer-vos una idea de com viuen els personatges de *Les aventures de Huckleberry Finn*, cerqueu la informació sobre els rais que us demanem a continuació:

a) Material de què estan fets:

b) Funcions:

c) Dimensions i pes:

<http://www.alturgell.org/Raiers.html>

<fotocpasadas.blogspot.com/2007/07/raiers.html>

d) Rius catalans on navegaven:

e) Dos països més on s'han utilitzat:

f) Activitat principal que es realitza a la *Festa dels raiers*, cada any, a la Pobla de Segur.

g) Com es diu aquest mitjà de transport en:

Anglès:

Francès:

Espanyol:

Alemany:

h) Quin esport d'aventura, el nom del qual deriva d'un dels mots de la pregunta anterior, ens pot donar una idea de la perillositat d'aquest transport en algunes conques fluvials?

<<http://www.chefotos.com>>

2. MENTRE LLEGIM L'OBRA

2.1. EM DIC HUCKLEBERRY FINN

1. Llegiu el capítol 1 i responeu les preguntes següents:

- a) Tan bon punt comença la novel·la, el narrador es presenta fent referència a una altra obra. Quina és?
- b) Quins personatges anomena, d'aquesta altra obra? Apunteu-los i mireu de recordar-los per si apareixen o són anomenats més endavant.

- c) Apunteu la informació sobre narradors i autors que us demanem a continuació:

Autor de la novel·la anterior	Autor de <i>Les aventures de Huckleberry Finn</i>	Narrador de <i>Les aventures de Huckleberry Finn</i>

2. Com veieu, l'autor i el narrador de la novel·la que acabeu de començar a llegir no coincideixen. Pel que sabem en aquest capítol, l'obra explica, en primera persona, les aventures viscudes pel personatge principal. Tanmateix, ja deixa clar que ell és un personatge de l'autor, el qual anomena explícitament.

Fixeu-vos en el comentari següent:

una gran part del que contava havia passat realment. Va allargar algunes coses, però, en general, va explicar la veritat. No passa res. No he conegut mai ningú [...] que no digui mentides alguna vegada. (p. 7)

Quina creieu que podia ser la intenció que tenia l'autor en fer-ho? A continuació us donem algunes possibilitats. Senyaleu les que considereu més probables.

1. L'autor és un mentider i ja ho deixa clar només començar l'obra.
2. L'autor escriu una novel·la de ficció i sobreentén que el lector n'és conscient. És un joc de complicitat entre l'autor i el lector.
3. L'autor no vol que les persones que anomena, que van existir realment, el denunciïn per falsedat. Per això ja avisa que alguns detalls són inventats.
4. L'autor farà referència, en la novel·la, a detalls històrics verídics i a accions que van ocórrer realment, en les quals s'inspira; molts d'ells, probablement, els va viure de primera mà. Ara bé, la novel·la narra una història inventada.

3. Amb poques pàgines, el narrador es presenta i en té prou per deixar clar que la seva forma de ser i la manera com altres personatges volen que sigui són incompatibles.

a) Compareu-ho omplint aquest quadre amb la informació que se'ns hi dóna.

	<i>Com és</i>	<i>Com volen que sigui</i>
<i>Manera de vestir</i>		
<i>Entreteniments, projectes</i>		
<i>Costums</i>		
<i>Religió</i>		
<i>Coneixements</i>		

b) Qui ve a buscar-lo tocadés les dotze? Com l'avisava?

2.2. ALGUNS AMICS

1. Llegiu els capítols 2 i 3 i realitzeu les activitats següents:

- a) Qui és en Jim?
- b) Quines conseqüències té la broma que li fa en Tom, amb el barret?
- c) En Huck i en Tom es troben amb més amics. Qui sembla que és el líder natural de la colla?
- d) En Tom s'empesca les regles del joc i un jurament. En què s'ha inspirat, per inventar-se'l?
- e) Com s'adona en Huck que resar no funciona sempre?
- f) Feu una creu en la casella corresponent, segons si aquestes afirmacions són certes (C) o falses (F)

	C	F
1. En Huck enyora molt el seu pare.		
2. No se sap del cert si el pare d'en Huck és viu o mort.		
3. En Huck creu que el cos trobat ofegat al riu no era del seu pare perquè, com sap tothom, només les dones ofegades suren de panxa enlaire.		
4. El pare d'en Huck sempre el va tractar dolçament.		

g) En quin llibre s'inspira en Tom per inventar-se el joc de l'*embosacada*? Sabeu qui el va escriure?

2. A partir d'aquests primers capítols, quina idea us feu del protagonista? És un noi crèdul i innocent o més aviat al contrari? Què us ho fa pensar?

2.3. LA FUGIDA

1. Llegiu els capítols 4, 5, 6 i 7:

a) El protagonista ens explica que, de vegades, *fa safrà* a l'escola. A què es refereix?

b) Quin fet li ocorre que provoca malastrugança?

c) De qui creu que són les petjades que troba a la neu?

2. Relacioneu els elements de les dues columnes per crear frases sobre la trobada d'en Huck i el seu pare.

1. El pare sembla envellit i va vestit...

a. que canviarà i que es convertirà en una bona persona.

2. El pare desaprova que en Huck aprengui a llegir i a escriure...

b. un pare i un fill no es poden separar. Li dona la seva tutela.

3. Tampoc no vol que aprengui...

c. amb parracs.

4. El pare ha vingut a veure'l perquè li ha arribat el rumor...

d. perquè apallissa el fill per tota la ciutat fins passada la mitjanit.

5. Li pren l'únic dòlar que en Huck duu a la butxaca...

e. i se'l gasta en whisky.

6. Davant la demanda del pare d'en Huck, un jutge sentència que...

f. perquè això el farà sentir-se superior a ell mateix.

7. En Huck roba tres dòlars al jutge Thatcher...

g. perquè el pare l'amenaça d'apallissar-lo.

8. El pare és empresonat...

h. que el seu fill és ric, i vol els diners.

9. El pare diu al nou jutge...

i. religió.

10. La segona nit que el pare passa a casa del jutge...

j. fuig per la finestra, s'emborratxa i no pot tornar-hi a pujar.

3. Una de les borratxeres del pare de Huckleberry passa per diverses fases. Al principi es queixa sobre el govern; més endavant, pateix un delírium trèmens. Sabríeu relacionar amb fletxes a quina etapa correspon cada fet?

1. Queixes sobre el govern

a. Una serp se li entortolliga a les cames.

b. Els fills es poden separar dels pares.

c. Els morts el vénen a buscar.

d. En Huck és l'àngel de la mort, que vol endur-se'l.

e. Hi ha un negre-mulat a Ohio que és professor universitari i té dret a vot.

2. Delírium trèmens

f. Ataca en Huck amb un ganivet.

g. Es nega a votar en un país que permet que hi hagi negres que tinguin els mateixos drets que els blancs.

4. Tot i que sembla que s'acostuma a viure amb el seu pare, una sèrie de fets fan pensar a en Huck que hauria de fugir. Senyaleu-los entre els que trobareu en aquesta llista:

1. El pare cada cop l'apallissa més.

2. El pare l'obliga a treballar de sol a sol al camp i li pren el menjar.

3. El pare el tanca amb clau dins la cabana; en una ocasió, fins a tres dies.

4. Es baralla amb en Tom Sawyer.

5. Li arriba el rumor que hi haurà un nou judici: la vídua vol que torni a viure amb ell. En Huck no té ganes de tornar a fer la vida que feia amb ella.

6. El pare li diu que l'amagarà en un lloc més llunyà, on ningú no podrà trobar-lo mai més.

7. En Huck descobreix que el seu pare té un altre fill i que se l'estima més.

5. Un cop decideix fugir, s'adona que també és molt important que no el cerquin:

a) Com pensa aconseguir-ho?

b) Perquè el seu pla funcioni, ha de tenir en compte molts detalls, els quals duu a terme amb un ordre concret. Sabríeu ordenar les accions següents, tal i com les realitza? Numereu-les.

Dissimula l'obertura feta al tauló.	Troba una canoa a la deriva i l'amaga.	Arrossega un sac ple de pedres fins al riu, perquè en quedi el senyal a terra.
Taca el terra de la cabana amb sang d'un porc salvatge	Omple la canoa amb provisions, una arma i estris de cuina.	Amb una destral, trenca la porta d'entrada.
Serra un dels taulons que queda amagat sota una manta.	Marxa amb la canoa i atraca a l'illa de Jackson.	Es queda sol perquè el pare marxa a vendre la fusta d'un rai que baixava pel riu.
Dibuixa un rastre en direcció al llac amb el blat de moro que cau d'un sac foradat.	Troba una serra i la greixa.	Ensangona la destral i hi enganxa alguns dels seus cabells.

2.4. A L'ILLA DE JACKSON

1. Llegiu els capítols 8, 9, 10, 11 i realitzeu les activitats següents:

- a) Com dedueix en Huck que el seu pla ha funcionat?
- b) D'on prové el pa que aconsegueix per esmorzar?
- c) Com passa els primers dies a l'illa Jackson?
- d) Com reacciona quan troba les brases d'una foguera que encara fumeja?
- e) Què es pensa en Jim, quan es troben?
- f) Per què en Huck diu a en Jim *Em titllaran de menyspreable abolicionista i em malmiraran per haver callat...?*
- g) Quin fet ha desencadenat la fugida de l'esclau?
- h) Amb 14 dòlars, en Jim s'havia considerat ric. Què podem deduir del seu caràcter, en saber com els va perdre?
- i) La crescuda del riu els apropa la carcassa d'una casa de fusta. Què hi troben, dins, a més d'estris pràctics? Quina n'és la causa?
- j) Segons en Jim, quin és el millor antídoto contra la mossegada de la serp?

2. La dona amb la qual parla mentre va disfressat de nena dóna molta informació valuosa a en Huck.

a) Completeu el text següent amb les etiquetes adjunts. Mentre que alguna l'usareu més d'un cop, d'altres no us caldran:

una bandada	jutge Thatcher	judici
lladre	predicador	millor amic
fum	tres-cents	vell Finn
dos-cents	negre	pare

Encara no se sap qui va matar en Huck Finn. De primer, es va pensar que havia estat el seu _____. Gairebé el lincen! Després, que ho va fer un _____ que va fugir la mateixa nit de l'assassinat. Ofereixen una recompensa de _____ dòlars a qui el trobi. I pel _____ del noi n'ofereixen _____! Resulta que va convèncer el _____ perquè li donés diners per anar a buscar aquell _____ per tot Illinois. Doncs saps com s'ho va gastar tot? Emborratxant-se, amb dos forasters!

Ara tothom torna a creure que ho va fer el _____: que va fer veure que l'havien robat, però que el va matar per poder-se quedar els diners del noi sense tot aquest enrenou del _____. Ningú no sap on és, ara. Si no el troben abans d'un any, no tindrà cap problema, perquè no hi ha cap prova en contra d'ell.

El negre encara el busquen, però. _____ dòlars no s'aconsegueixen cada dia! A mi m'ha passat pel cap que potser s'amagui a l'Illa de Jackson, perquè no hi va mai ningú, i l'altre dia vaig veure _____ que venia d'aquella direcció. Ho he dit al meu home, que ho anirà a mirar amb un altre home després de mitjanit. Si és fosc, el _____ estarà dormint i serà fàcil veure si ha encès algun foc.

b) Quin és el motiu pel qual la dona demana a en Huck que miri de matar una rata llançant-li una barra de ferro?

2.5. LA PRIMERA PART DEL NOSTRE VIATGE

1. Llegiu els capítols 12, 13 i 14 i responeu les preguntes següents:

- a) De què viuen, les primeres jornades que viatgen en el rai?
- b) Per què creieu que a en Huck el satisfà tant que els dos aliments que s'han compromès a no manllevar per tal de tenir la consciència tranquil·la siguin, precisament, les pomes salvatges i els moniatos?
- c) Davant la colla d'assassins que descobreixen en el vaixell naufragat, en Huck no opta per fugir. Quins són els primers plans que idea?
- d) Amb quin gran entrebanc es troben?
- e) Per què en Huck es fa passar per familiar d'un tal Hornback quan mira de convèncer un mariner que s'apropi al vaixell naufragat en plena tempesta?
- f) En Jim i en Huck comenten la història que narra la Bíblia sobre la decisió del rei Salomó de partir un nen que es disputaven dues dones (1Re 3, 16-28). Quin és el sentit veritable que té aquesta història, i que en Jim no comprèn?

2.6. UN GIR INESPERAT

1. Llegiu els capítols 15 i 16 i realitzeu les activitats següents:

- a) Quins plans tenen, per quan arribin a Cairo?
- b) En el capítol 15 es produeixen una sèrie de fets que, en cadena, provoquen que se'ls capgirin els plans. Uniu cada requadre de l'esquerra amb el corresponent a la segona part de l'oració:

1. Una nit, decideixen no continuar avançant...

a. a causa de la boira.

b. per entrar a robar aliments en una granja propera.

2. En Jim i en Huck se separen...

a. perquè en Jim no s'atreveix a anar a terra per si el descobreixen.

b. perquè en Huck vol avançar-se amb la canoa per amarrar el rai.

3. El rai se'n va riu avall, sense en Huck...

a. perquè el noi l'havia amarrat a la branca d'un arbre massa jove per aguantar el fort corrent.

b. i s'estavella contra un vaixell ple de borratxos.

4. En Huck perd uns instants preciosos...

a. recollint els diners que ha trobat en la bossa d'un home mort a la riba.

b. mirant d'empènyer la canoa cap al riu, que no es mou perquè encara està lligada.

5. En Huck i en Jim es criden l'un a l'altre, per mirar de trobar-se, però...

a. els crits d'altres mariners que es troben en la mateixa situació els confonen.

b. en Huck, a la deriva, dóna voltes a una illa i acaba desorientant-se.

6. En Huck s'adorm, vençut per la son i l'esgotament. Quan es desperta...

a. la boira encara és més espessa i ja ni tan sols sent els crits d'en Jim.

b. la boira s'ha esvaït i lluen els estels.

7. En pujar al rai, en Huck

a. troba en Jim adormit al timó, i s'adona, per com està de malmès el rai, que el seu amic ho ha passat molt malament, també.

b. troba en Jim malferit i un home que l'amenaça amb una arma de foc.

8. Quan tornen a ser junts, en Huck fa creure a en Jim...

a. que tot el que els ha passat és culpa seva, perquè no ha sabut dominar el timó del rai.

b. que no els ha passat res, i que tot ha estat un somni d'en Jim.

9. Quan veu que en Jim s'enfada perquè en Huck li ha pres el pèl, el noi...

a. se sent molt culpable per haver-se'n burlat.

b. creu que l'home és un exagerat i que no té gens de sentit de l'humor.

c) Quin és el principal temor que tenen, un cop tornen a navegar?

2. L'estat d'ànim dels dos companys i el que rumien és força diferent, en aquests moments. Relacioneu amb fletxes aquestes etiquetes amb el personatge corresponent:

Comença a dubtar que estigui actuant correctament.		Actua com una persona nova, empès per la il·lusió.
Pren la decisió de no continuar amb el pla.		Se sent culpable per la senyoreta Watson.
	Jim	
Se sent molt impacient.		A l'últim moment, es manté fidel a la seva promesa.
Valora les conseqüències d'actuar bé o fer-ho malament, i s'adona que se sentirà igual.		Constantment creu que els llums que veu són la ciutat que busquen.
	Huck	
Té problemes de consciència.		Fa plans sobre el seu futur.
Creu que els negres no poden tenir bona sort.		Considera el company de viatge una persona fidel i l'únic amic que té al món.

3. Després dels problemes que els causa la boira, encara han de passar més dificultats, que tots dos atribueixen a la mala sort causada per haver tocat la pell de serp (p. 71):

a) Què els passa?

b) On va a parar en Huck, després d'aconseguir sortir del riu?

2.7. SENSE EN JIM

1. Llegiu els capítols 17 i 18 i, després, responeu les preguntes següents:

- a) Quin panorama es troba en Huck quan entra a la casa?
- b) Per què li demanen si coneix els Shepherdson?
- c) Quina se n'empesca, en Huck, per descobrir quin nom els havia dit que era el seu?
- d) Com és possible que en Huck comenti que *eren una família molt afable* si poques hores abans estaven disposats a matar-lo?
- e) Qui va pintar alguns dels quadres que hi ha penjats a les parets?
- f) Quants fills se'ls havien mort, als Grangerford?
- g) A quina classe social pertany la família Grangerford?
- h) De què s'adona de seguida en Huck, quan en Buck explica que li ha disparat a en Harney Shepherdson?
- i) Quin és el motiu, segons en Buck, pel qual els Grangerford i els Shepherdson estan enemistats tan profundament com per matar-se els uns als altres?
- j) De quina manera es veu implicat en Huck en la fugida de la senyoreta Sophia?

2. En Huck i en Jim aconsegueixen retrobar-se:

- a) Ompliu aquesta taula amb la informació que se us hi demana sobre en Jim:

<i>Com aconsegueix posar-se en contacte amb en Huck?</i>	
<i>On s'ha amagat tot aquest temps? Per què?</i>	
<i>Qui l'ha ajudat?</i>	
<i>Què va fer perquè no li robessin el rai?</i>	
<i>Què ha fet, amb el rai?</i>	

- b) Per què en Huck se sent tan culpable de la mort d'en Buck i del seu cosí Joe?

2.8. NOVA COMPANYIA

1. Llegiu els capítols 19, 20, 21, 22 i 23 i feu les activitats següents:

- a) Després de dies de vida idíl·lica al rai, hi acullen dos homes que fugen. Ompliu el quadre següent amb la primera informació que en tenim, a partir de l'observació d'en Huck i del que ells mateixos expliquen:

	<i>Home jove</i>	<i>Home vell</i>
Edat		
Aspecte físic		
Forma de vestir		
De quin embolic fugen?		
Formes de guanyar-se la vida.		
Títol		
Què esperen dels seus companys de rai?		
Quina és la primera treteta que ideen? Què en treuen?		

- b) Feu una creu en la casella corresponent, segons si aquestes afirmacions són certes (C) o falses (F):

	C	F
1. En Huck no s'adona que el duc i el rei són uns farsants.		
2. El dos nous companys s'apropien de les màrfeques de Jim i de Huck i els fan estar-se a la intempèrie, sota la pluja, fent tots els torns de guàrdia.		
3. El duc i el rei munten una representació teatral al mateix poble on s'ha instal·lat un circ.		
4. Tota la informació que apareix en els cartells publicitaris que pengen és certa.		
5. Els vilatans viuen profundament atemorits per les amenaces del borratxo Boggs.		
6. El coronel Sherburn mata en Boggs, davant de la seva filla, quan aquest està borratxo i desarmat, tot i que tothom sap que és un home inofensiu.		
7. Per als vilatans, la mort d'en Boggs és un espectacle. Alguns es discuteixen per veure-ho des de primera fila.		

8. En Sherburn se salva de ser linxat perquè convenç els vilatans que no són prou valents per matar-lo.		
9. Per atreure més públic a la funció, el duc penja un cartell on s'anuncia una representació en la qual s'admeten, únicament, dones i nens.		
10. La representació teatral és tot un èxit. El públic aplaudeix embogit.		
11. La tercera nit, no arriben a representar l'obra, tot i haver cobrat l'entrada al públic assistent, perquè sospiten que volen escarmentar-los.		
12. En Jim opina que el duc i el rei són persones molt distingides i que actuen molt honestament.		
13. En Huck se sorprèn de veure que en Jim enyora la seva família i que en tenia cura com fan els blancs.		

2.9. QUINA UNA DE BEN GROSSA!

1. Llegiu els capítols 24, 25, 26, 27, 28, 29 i 30. Després, digueu quina de les tres opcions que us proposem és la resposta correcta a cada pregunta.

1. Quina idea té el duc perquè en Jim no hagi d'estar lligat cada cop que es queda sol al rai?
 - a. Se l'enduran a tot arreu fent veure que és el seu esclau.
 - b. Li pinta la cara de color blau i penja un cartell on es llegeix «Àrab malalt».
 - c. Li imprimeix un certificat de llibertat fals.
2. Per què en el següent poble no interpreten la mateixa obra de teatre?
 - a. Perquè ja els avorreix.
 - b. Perquè han perdut tot l'*atrezzo*.
 - c. Perquè tenen por que hagin arribat notícies del poble anterior.
3. Quina informació extreu el rei sobre el senyor Wiks, fent-se passar per reverend?
 - a. Ha mort el seu germà. L'esperen perquè administri una herència molt quantiosa.
 - b. Ha mort la seva esposa d'una malaltia molt contagiosa. El busquen per aïllar-lo.
 - c. L'espera la seva rica promesa, amb la qual només es coneix per carta.

4. Quins papers representen en la nova estafa?
 - a. Comerciant i mariner.
 - b. Anglès i sordmut.
 - c. Venedor d'esclaus i esposa.
5. Com aconsegueixen fer creure tothom que són les persones que tothom esperava?
 - a. Ensenyen una carta que han escrit ells mateixos.
 - b. Arriben vestits de pagesos, en un carro pintat de color vermell.
 - c. Donen detalls sobre la gent del poble, que els ha explicat el noi de qui han tret la informació.
6. Com s'ha de repartir l'herència?
 - a. La casa i tres mil dòlars per a les filles; l'adobador, propietats per valor de set mil dòlars, i tres mil dòlars més en or, per als germans.
 - b. La casa i totes les terres, per a les filles; els diners, per als germans.
 - c. El negoci i la meitat dels diners. per a les filles; les terres i l'altra meitat dels diners. per als germans.
7. Per què afegixen 415 dòlars dels seus propis diners als diners que hi ha amagats al celler?
 - a. Perquè no hi hagi dubtes de la seva honradesa i honestetat.
 - b. Per fer que no quadrin les quantitats anomenades al testament i, així, confondre la gent.
 - c. Perquè tothom pensi que són molt rics.
8. Què està a punt d'aconseguir que tot se'n vagi en orris?
 - a. El duc oblida representar el seu paper.
 - b. Una de les noies s'adona que el rei diu una incoherència.
 - c. El metge els acusa de frau perquè el rei no té accent francès.
9. Quines emocions provoca a en Huck aquest nou pla del duc i el rei?
 - a. Se sent exultant. Per fi aconseguiran prou diners per viatjar amb vaixell.
 - b. S'ho mira tot amb indiferència.
 - c. Se sent molt culpable. Volen robar unes noies que són molt bones persones.
10. Per què en Huck decideix robar la bossa de diners?
 - a. Per fer que els dos brivalls no es quedin amb els diners de les noies.

- b. Perquè està tip de compartir-ho tot. Aquest serà el seu botí.
 - c. Perquè vol comprar la llibertat d'en Jim.
11. El duc proposa marxar tan bon punt han aconseguit una bona quantitat de diners. Per què no ho fan?
- a. El rai se n'ha anat riu avall.
 - b. El rei, avariciós, no vol perdre l'oportunitat de guanyar-ne encara més.
 - c. El rei s'ha enamorat d'una de les noies.
12. On amaga els diners, en Huck?
- a. Al taüt.
 - b. A la màrrega on dorm.
 - c. Al rai.
13. A qui acusa d'haver robar els diners, en Huck, indirectament,?
- a. Un dels criats.
 - b. Els negres.
 - c. El metge.
14. Què sorprèn tant en Huck que confessa els plans de la banda a la Mary Jane?
- a. Veure-la plorar per la separació de la família d'esclaus.
 - b. Veure-la malalta, a punt de perdre-ho tot, fins al punt de no poder pagar ni les medecines que necessita.
 - c. Saber que la noia necessita els diners per als seus fills, que viuen amb una tieta llunyana.
15. Per què en Huck demana a la Mary Jane que s'estigui fora tot el dia?
- a. Perquè té por que ella el faci detenir.
 - b. Perquè creu que, en la seva innocència, pot donar a entendre que coneix el secret del duc i del rei.
 - c. Perquè pensa que aprofitarà algun moment que no la vegin per amagar els diners i en Huck no podrà robar-los.
16. Com reaccionen el duc i el rei davant l'arribada dels parents reals?
- a. Fugen cuita-corrents, perseguits per deu o dotze homes armats.
 - b. Mantenen la seva versió.
 - c. Els segresten i fan creure tothom que els altres han marxat perquè eren uns farsants.

17. Amb la prova de la cal·ligrafia no s'arriba a cap conclusió determinant per identificar els veritables parents. Quina altra se li acut, al germà del difunt?
- Fer preguntes sobre altres parents que la gent del poble coneix.
 - Descriure un tatuatge que duu el difunt.
 - Ensenyar una marca en forma de lluna, a l'espatlla, que tenen tots els membres de la família.
18. Quin instant aprofita per escapar de la multitud, en Huck?
- Quan, exhumat el cadàver per examinar-lo, troben la bossa plena d'or.
 - Quan li encarreguen que vagi a buscar el rei a la cambra de dalt perquè doni la seva versió dels fets.
 - Quan, amb tota la intenció, la Mary Jane distreu la gent explicant-los on era.
19. Què alegra en Huck, en la seva fugida a través del poble?
- Veure llum a la finestra de la Mary Jane.
 - Trobar en Jim que l'espera en una cantonada.
 - Descobrir que té part del botí a la butxaca.
20. Què ocorre, després que en Huck arribi al rai, que li impedeix continuar sentint-se eufòric?
- Un home armat s'enduu en Jim i ell no pot fer res per impedir-ho.
 - En Jim l'acusa de voler-lo denunciar i l'ataca.
 - S'adona que el duc i el rei també han escapat i que els encalquen.
21. A què es refereix el duc quan diu *avui hauríem dormit amb corbata*?
- Els haurien convidat a un bon hotel.
 - Els haurien penjat.
 - Haurien estat atemorits.
22. Què li diu, el duc al rei, perquè no s'enfadi amb en Huck per haver-los deixat enrere?
- Els haurien fet el mateix.
 - El noi es pensava que eren morts, ja.
 - El noi estava molt espantat i no s'atrevia a tornar. Però els esperava al rai.
23. Per què es barallen, el rei i el duc, abans de tornar a emborratxar-se?
- Cap dels dos no vol fer el seu torn de guàrdia.

- b. Volen continuar el viatge en direccions diferents.
- c. S'acusen mútuament d'haver amagat els diners per anar-los a buscar més endavant.

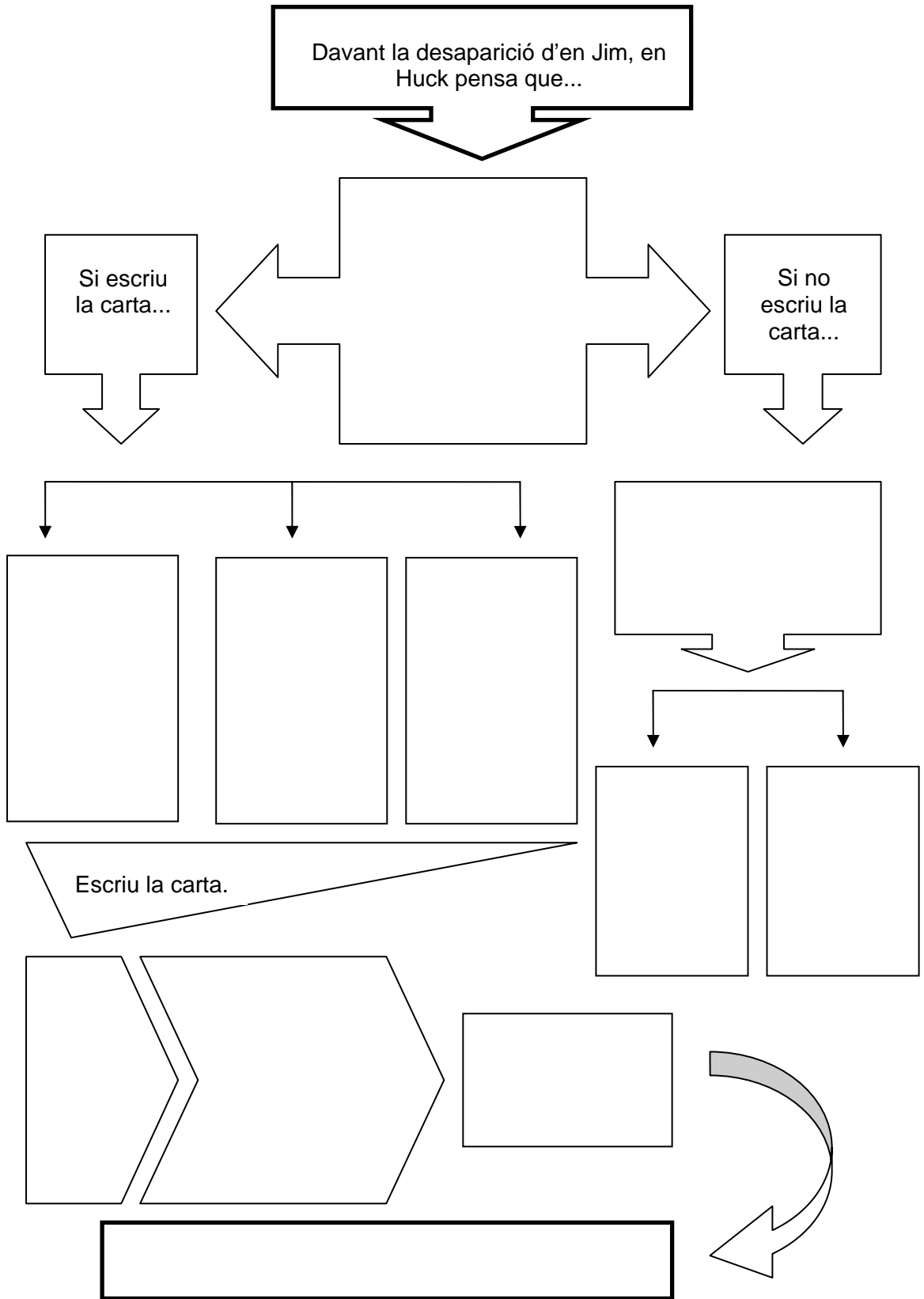
2.10. PROBLEMES DE CONSCIÈNCIA

1. Llegiu el capítol 31 i responeu aquestes preguntes:

1. Què creu que tramen, el duc i el rei, quan els veu xiuxiuejar dins el tipi?
2. De què s'assabenta que han fet, realment?
3. On es troba, en aquests moments, en Jim?

2. Davant aquesta situació, en Huck es debatrà entre el que, segons li han ensenyat, és el bé i el mal. Meditarà força sobre el perquè d'aquest nou entrebanc i sobre què ha de fer. Ompliu el diagrama següent, amb les etiquetes corresponents, per resumir els pensaments del protagonista i justificar la seva decisió final.

La senyoreta Watson, enfadada, el vendrà riu avall.	Tothom sabrà que en Huck havia ajudat un esclau a fugir, i això està molt malament.
No cal que resi. No es pot enganyar Déu: ell és mala persona.	És culpa seva. Hauria d'haver anat a l'escola dominical.
Se sent lliure de pecat!	Si ha de ser esclau, és millor que ho sigui amb la seva família i amb la senyoreta Watson. Pot fer-la avisar amb una carta.
Estripa la carta, encara que això signifiqui anar a l'infern.	La senyoreta Watson el recuperarà, però el menystindrà i en Jim se sentirà desgraciat tota la vida.
No és culpa seva. L'han criat així.	Recorda tot el que ha viscut amb en Jim i com l'ha tractat l'esclau. Se sent molt malament.
Decideix tornar a treure en Jim de l'esclavitud.	

2.11. CARAMBOLA DEL DESTÍ

1. Llegiu els capítols 32 i 33. Després, trobeu quines paraules completen el text que resumeix els esdeveniments principals que heu llegit, tenint en compte que han d'encaixar amb els espais dels mots encreuats que trobareu a continuació.

En la columna de quadres, podreu llegir la missió que s'encomanen els dos amics.

1.	_	_	_	_	_	_	_	_	_	_
2.	_	_	_	_	_	_	_	_	_	_
3.	_	_	_	_	_					
4.	_	_	_	_	_	_	_			
5.	_	_	_	_	_	_	_	_		
			_	_	_	_				
7.	_	_	_							
		8.	_	_	_	_				
			_	_	_	_	_	_		
			_							
			_							
			_							
			_							
			_							
			_							
			_							

En Huck arriba a una (1) _____ de cotó, el propietari de la qual és (2) _____ . Està casat amb una dona anomenada (3) _____ , la qual el confon amb algú que duu temps esperant i que ha d'arribar amb (4) _____ . Com que no coneix la veritat, en Huck justifica el retard de dos dies dient que un cilindre de l'embarcació ha (5) _____ . Diu que no han ferit ningú, però que ha mort un (6) _____ . Després s'assabenta que l'han confós amb en (7) _____ ! Per poder avisar-lo amb temps i que no el descobreixi, se'n va a trobar-lo amb l'excusa que va a buscar l'(8) _____ . En arribar, en Tom es fa passar per un (9) _____ anomenat William Thompson, però acaba usurpant la identitat del seu cosí Sid.

De camí cap al poble, en Huck narra les peripècies que ha viscut mentre ha estat (10) _____ pel país amb en Jim. No arriben a temps d'avisar el duc i el rei: veuen que els han (11) _____, embreat i emplomat. Encara que se n'han aprofitat i que ell no en té cap culpa, en Huck se sent culpable. Creu que, per a la consciència, no hi ha cap diferència entre fer el bé o el (12) _____.

2.12. PLANIFICANT L'ALLIBERAMENT

1. Llegiu els capítols 34, 35, 36, 37, 38 i 39 i feu les activitats següents:

a) Feu una creu en la casella corresponent, segons si aquestes afirmacions són certes (C) o falses (F):

	C	F
1. En Huck i en Tom dedueixen que en Jim és empresonat a la cabana perquè senten com en Silas parla amb la tia Sally.		
2. En Huck accepta el pla d'en Tom tot i que podria costar-los la vida, perquè el troba complicat i brillant.		
3. En Tom té enveja de la capacitat intel·lectual d'en Huck.		
4. Moltes de les idees que usaran en el pla són extretes de llibres que en Tom ha llegit.		
5. S'aprofiten de les supersticions d'en Nap. Li fan creure que totes les coses que veu i que sent <i>estranyes</i> són cosa de bruixes.		
6. Tom es lamenta que tot sigui tan complicat i que la gent del sud sigui tan malfiada. Amb tanta gent vigilant, no pot alliberar-se un negre!		
7. En Jim no comprèn els plans. Creu que seria millor marxar immediatament. Els accepta perquè creu que els blancs en saben més.		
8. En Tom i en Huck aconsegueixen que la tia Sally cregui que es descompta en l'inventari dels objectes de casa o que els prenen les rates.		
9. Com que ells dos sols no poden carretejar la pedra de molí, el mateix Jim surt de la cabana que l'empresona i després torna a entrar-hi, per voluntat pròpia.		
10. En Jim es nega a fer tot el que li demana en Tom.		
11. Triguin tres mesos a tenir-ho tot enllestit.		
12. En Huck i en Tom escriuen un anònim avisant del dia i l'hora que en Jim serà alliberat. Pengen la carta a l'esquena de l'esclau que vigila.		

- b) En la seva planificació d'alliberament, en Tom considera que hi ha d'haver tota una sèrie d'elements imprescindibles, tot i que no sap ben bé per què. Tanmateix, considera del tot rellevant seguir les indicacions dels llibres d'aventures i de grans evasions.

Per a què se suposa que han de servir, els objectes i accions següents? Apunteu-ho.

En la darrera columna, escriviu si era IMPRESCINDIBLE, INÚTIL o si podia haver-se fet d'una manera MÉS FÀCIL. Seguiu l'exemple.

<i>Objecte o acció que en Tom inclou en el pla</i>	<i>«Utilitat»</i>	<i>Grau de necessitat</i>
Serrar la pota del llit.	Soltar la cadena que lliga en Jim per la cama.	Més fàcil (desmuntar el llit).
Fer una escala de corda.		
Camisa.		
Cullera de peltre.		
Sang.		
Ganivets.		
Imaginar que han cavat durant 37 anys.		
Pics.		
Cavar un túnel.		
Claus gruixuts.		
Pedra.		
Aranyes, colobres, rates...		
Música.		
Llàgrimes.		
Ceba.		
Pastís.		
Vestit de criada.		

2.13. LES COSES ES COMPLIQUEN (ENCARA MÉS)!

1. Llegiu els capítols 40 i 41 i feu l'activitat següent:

Quins passos segueixen a l'hora d'executar el pla? Què els ocorre? Feu fletxes unint les etiquetes següents, per marcar-ne l'ordre.

En Huck va a buscar mantega i se l'amaga sota el barret.	Arriba la cabana, on ja hi ha en Tom.	Alguns homes armats entren a la cabana, a les fosques.	S'esquitllen en silenci i s'amaguen al cobert.
La tia Sally l'entreté.	Veu que hi ha quinze homes armats a la casa.	En Tom queda enganxat a la tanca. Senten passos.	Arriben a la tanca en filera índia. La salten.
El metge marxa sol perquè no es refia de la canoa.	En Huck topa amb en Silas Phelps, que el fa tornar a casa.	Un tauló de la tanca es trenca.	El soroll alerta els homes.
En Huck va a buscar el metge.	Amb la canoa, arriben a l'illa on tenen el rai amagat.	Els gossos no els delaten perquè els coneixen.	Fugen corrents.
En Jim no vol marxar si un metge no veu en Tom.	S'adonen que en Tom ha rebut un tret a la cama.	Amagats en uns arbustos, deixen que els homes els avancin.	Els disparen i deixen anar els gossos.

2.14. I TOT S'ACABA! O NO...

1. Llegiu els capítols 42 i «Darrer capítol». Després, reescriuiu els esdeveniments que suposen el desenllaç de la història dins les bafarades dels personatges, segons es corresponguin. Ratlleu els tres esdeveniments falsos.

Mor ofegat al riu, amb un tret a la cama.

S'enfurisma per tot el que li han fet passar.

Tenia la intenció de fer tornar en Jim a casa en un vaixell de vapor, des de Nova Orleans

Descobreix la veritable identitat de Tom i de Huck.

Intercedeix per en Jim, dient que l'ha ajudat molt.

Havia estat alliberat en el testament de la senyoreta Watson.

Diu que ha muntat l'aventura només per divertir-se.

Rep 40 dòlars d'en Tom.

Ja pensa a escapar-se un altre cop.

Arriba en un matalàs, gairebé sense sentit.

Troba un tresor al terra de la cabana, mentre cavava per escapar com havia fet en Jim.

Sospita que passa alguna cosa quan rep una carta de la tia Sally que parla d'en Sid.

Vol adoptar en Huck.

És detingut i tancat a la cabana.

En despertar-se, confessa tota l'aventura a la tia Sally.

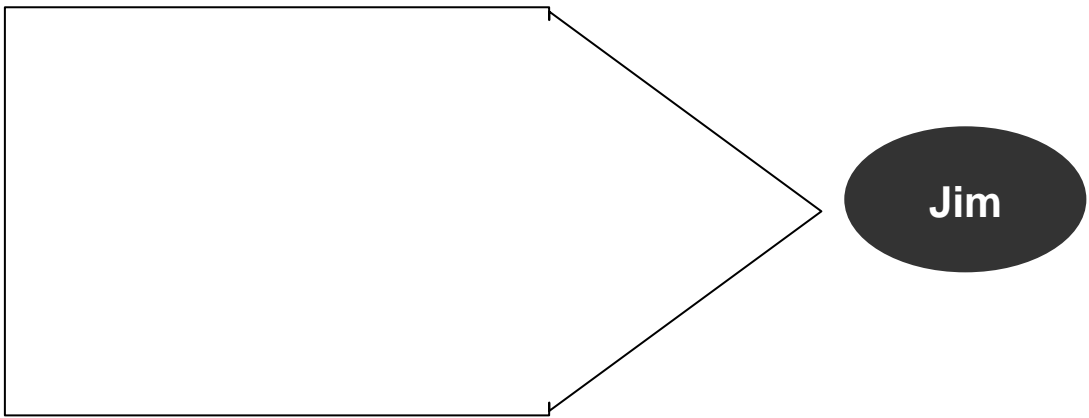
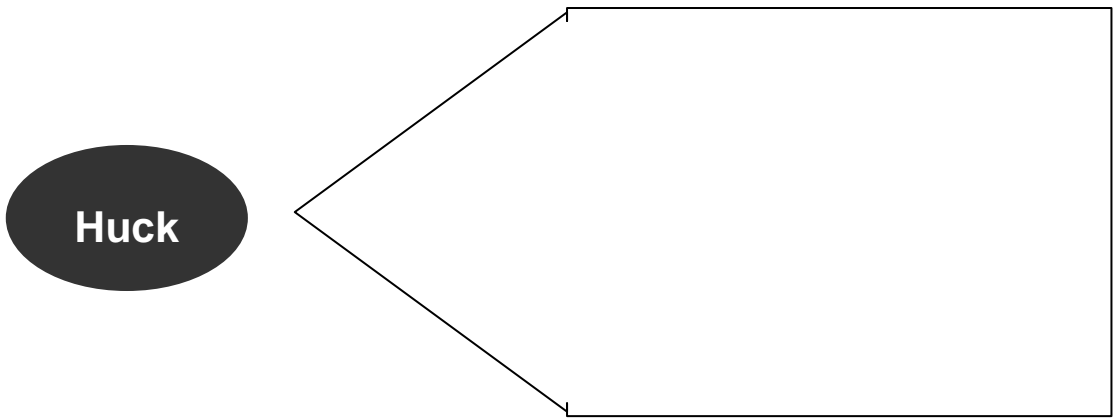
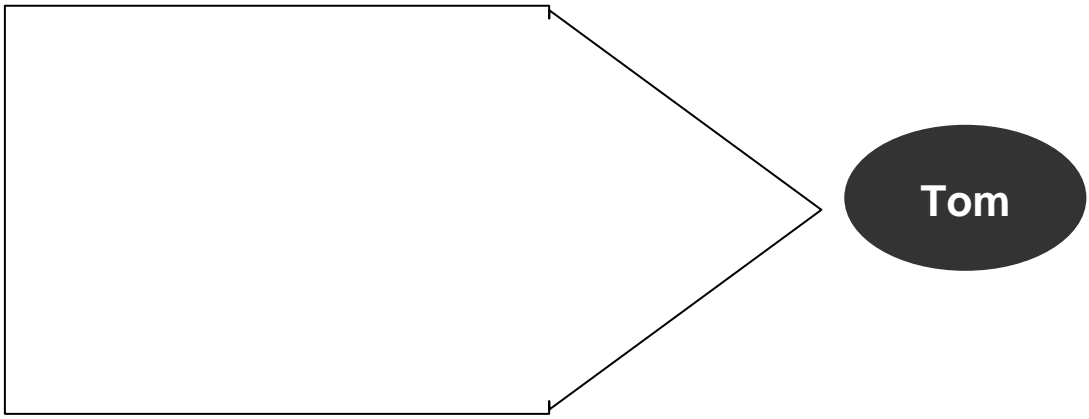
Continua sent el propietari de 6000 dòlars (més interessos).

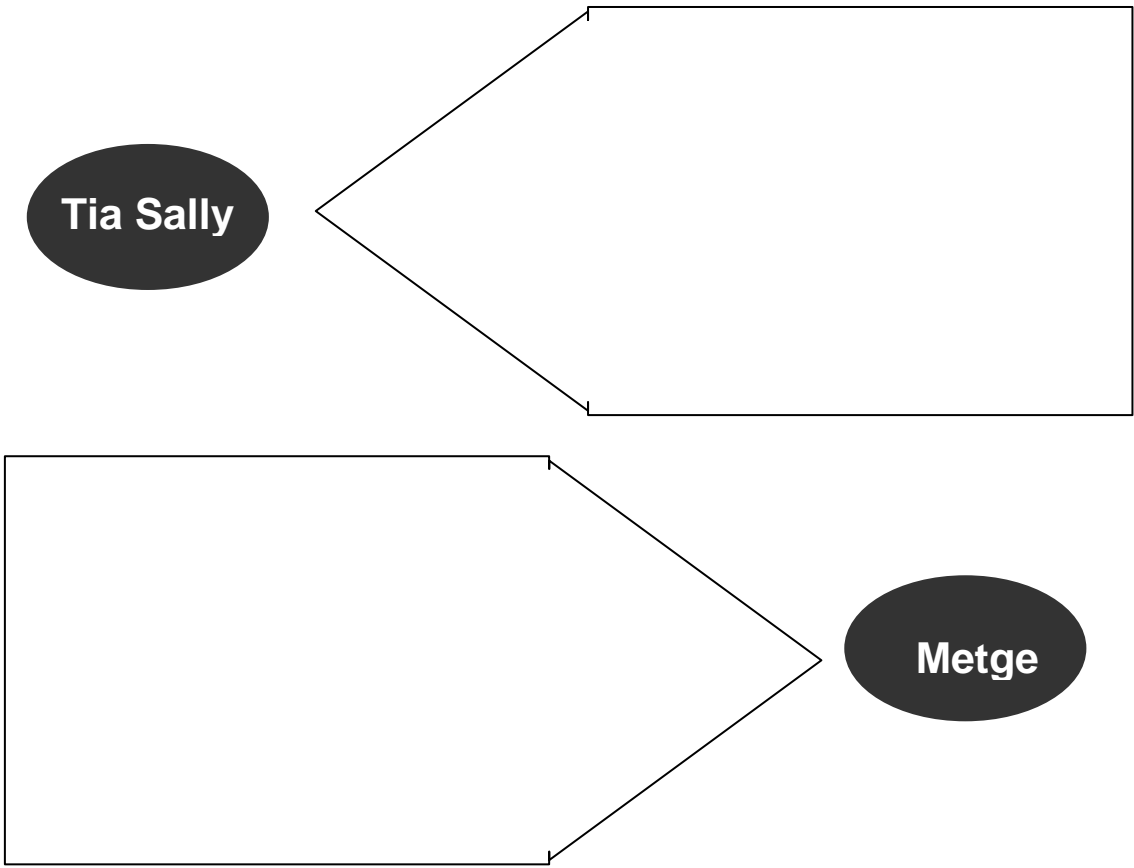
Diu a en Huck que el seu pare és mort.

Arriba inesperadament.

Té amagades les cartes enviades per la tia Polly.

És detingut, empresonat i penjat com a exemple per a tota la comunitat.

3. DESPRÉS DE LLEGIR L'OBRA

3.1. L'HUMOR

La raça humana té una arma vertaderament eficaç: el riure.

Mark Twain

Mark Twain ha estat definit com escriptor i periodista, però també com a humorista. Mark Twain era un curós observador de la societat en la qual vivia i va usar l'ingeni i el sarcasme per ridiculitzar les febleses i les misèries humanes. Podem dir que era realment un mestre de la sàtira.

El seu sentit de l'humor era famós i queda reflectit en diverses anècdotes. Diuen que una vegada, després de que uns lladres entressin a casa seva i s'emportessin els objectes de plata, Clements va posar la següent nota a la porta de casa:

AVÍS

Per al pròxim lladre:

Des d'ara en endavant només hi haurà objectes de llautó en aquesta casa. Els trobareu en aquell pot de llautó al menjador a la cantonada al costat de la cistella dels gatets.

Si voleu el cistell, poseu els gatets al pot de llautó.

No feu soroll, molestareu la família....

Si us plau, tanqueu la porta quan marxeu!

Afectuosament,

S. L. Clemens

L'humor, de fet, va ser també un dels principals recursos en la seva narrativa. En trobem molts exemples en *Les aventures de Huckleberry Finn*. El primer, en la nota introductòria, escrita per l'autor, que encapçala la primera edició de la novel·la (en fa referència Teresa Colomer a l'apèndix de l'obra que teniu a les mans):

Les persones que intentin trobar un motiu en aquesta narració seran processades; les que intentin trobar-li una moralina seran desterrades; les que intentin descobrir-li una trama seran fusilades. (p. 372)

El segon, en fer servir el punt de vista narratiu per tal de provocar situacions hilarants en el llibre. El punt de vista narratiu és la relació del narrador amb els esdeveniments de la novel·la. *Huckleberry Finn* és narrat pel personatge de Huck, és a dir, en primera persona. El fet és que el lector veu tota l'acció a través dels ulls de Huck i això provoca tot una sèrie de situacions humorístiques ja que Huck, que és un noi de catorze anys no gaire culte, no acaba d'entendre el món adult del seu voltant.

1. Però, quins diferents tipus d'humor podem trobar en la literatura? Hem trobat les següents definicions al DIEC però malauradament se'ns han barrejat les etiquetes. Podríeu posar cada etiqueta amb la seva definició? Comproveu els resultats a <<http://dlc.iec.cat/>>

SARCASME	Composició poètica que posa al descobert i colpeix, amb l'escarni o amb la burla ridiculitzadora, passions, maneres de viure i comportaments comuns a tota la humanitat, o característics d'una categoria de persones, o d'un sol individu, que contrasten o estan en discordança amb la moral comuna o amb l'ideal ètic de l'escriptor.
SÀTIRA	Figura retòrica que consisteix a dir alguna cosa amb una expressió o un to que indueix a entendre el contrari d'allò que aparentment és dit. Esdeveniment contrari al que hom tenia dret a esperar.
PARÒDIA	Ironia mordaç.
FARSA	Imitació burlesca d'una obra literària o musical seriosa.
IRONIA	Comèdia burlesca generalment en un sol acte.

2. Mireu aquest vídeo de la cançó IRONIC d'Alanis Morissette a <http://www.youtube.com/watch?v=8v9yUVgrmPY> i després traduïu les parts en negreta i decidiu per què les situacions que explica són bons exemples d'ironia :

**An old man turned ninety-eight
He won the lottery and died the next day
It's a black fly in your Chardonnay
It's a death row pardon two minutes too late**
Isn't it ironic ... don't you think
Chorus

**It's like rain on your wedding day
It's a free ride when you've already paid
It's the good advice that you just didn't take**
Who would've thought ... it figures

**Mr. Play It Safe was afraid to fly
He packed his suitcase and kissed his kids
good-bye
He waited his whole damn life to take that
flight
And as the plane crashed down he thought
'Well isn't this nice...'**
And isn't it ironic ... don't you think
Repeat Chorus

Well life has a funny way of sneaking up on you
When you think everything's okay and
everything's going right
And life has a funny way of helping you out when
You think everything's gone wrong and everything
blows up
In your face

**It's a traffic jam when you're already late
It's a no-smoking sign on your cigarette break
It's like ten thousand spoons when all you
need is a knife**

**It's meeting the man of my dreams
And then meeting his beautiful wife**
And isn't it ironic... don't you think
A little too ironic... and yeah I really do think...
Repeat Chorus

Life has a funny way of sneaking up on you
Life has a funny, funny way of helping you out
Helping you out.

3. La sàtira és un tipus de literatura que intenta obrir els ulls a la gent i provocar canvis tot exposant els punts febles d'un personatge o de la societat que el rodeja. Això s'aconsegueix creant situacions humorístiques i fent servir la ironia. Un bon exemple de sàtira seria, per exemple, un capítol dels Simpsons.

Tal i com hem explica a dalt, la ironia és el contrast entre el que sembla cert i el que realment ho és o bé entre el que esperem i el que passa realment.

Expliqueu en quin sentit els personatges i les situacions que us presentem tot seguit són exemples d'ironia i sàtira a l'obra:

<i>Sàtira</i>	<i>Ironia</i>
3. La baralla entre els Grangerfords i els Shepherdsons pot ser, en cert sentit, una sàtira de la guerra civil?	El personatge de Pap.
Un exemple de sàtira són els personatges del Duc i King. Què vol satiritzar l'autor a través d'ells?	Expliqueu la ironia del passatge quan Huck creu que anirà a l'infern.

4. En grups o per parelles intenteu per trobar altres exemples d'ironia entre els capítols 16 i 31. Teniu 10 minuts. Que guanyi el més ràpid!

<i>Capítol</i>	<i>Exemple</i>

3.2. LES SUPERSTICIONS

Si tenim present que tots estem bojós, els misteris desapareixen i la vida s'explica per ella mateixa.

Mark Twain

Les supersticions van néixer fa uns quants segles quan els nostres avantpassats intentaven buscar explicacions a fets que no entenien. Per exemple, abans que la ciència expliqués perquè els miralls reflecteixen la nostra imatge, la gent pensava que el reflex era part de la seva ànima. Així, si el mirall es trencava, creien que es trencava part de l'ànima i que, per tant, això els portaria problemes. Avui en dia ja sabem què són els reflexos i si algú encara creu que un mirall trencat porta mala sort, diem que aquesta persona és supersticiosa.

1. En Jim expressa durant tota la novel·la tota una sèrie de supersticions i creences que, encara que en un principi poden semblar absurdes, s'acaben complint en la majoria dels casos. Aquest fet el podem interpretar com una crítica de Twain a seguir incondicionalment les normes de la societat; en Jim té creences no convencionals que també poden ser vàlides.

Intenteu omplir el quadre següent:

<i>On?</i>	<i>Auguri o superstició</i>	<i>Conseqüències</i>
P. 61	Ocells joves que volaven un metre o dos i s'aturaven.	
		La mort.

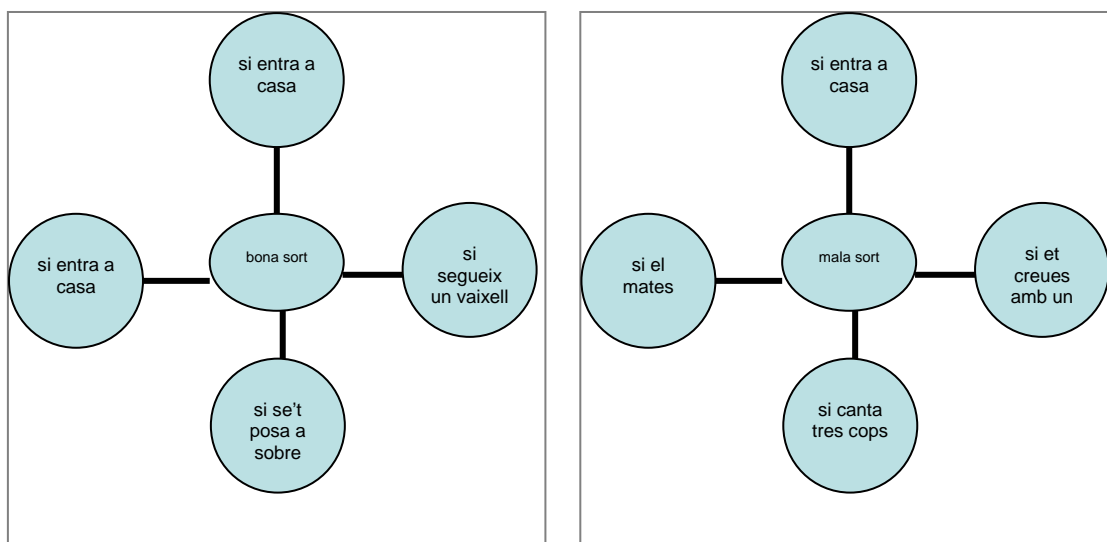
	Comptar les coses que cuinaràs per sopar.	
	Espolsar les tovalles a l'hora de la posta de sol.	
		Les abelles es deprimien, deixaven de treballar i morien.
P. 62		Seràs ric.
P. 72	Tocar una pell de serp.	

2. Encara que en Jim és el personatge més supersticiosos de la novel·la, en Huck també creu en els mals presagis. Per exemple, al capítol 1, en Huck diu:

Al cap d'una estona, una aranya es va col·locar a la meua espatlla i, en espolsar-la, va anar a parar a l'espelma; abans que pogués reaccionar ja s'havia cremat del tot. No calia que ningú em digués que era un mal presagi i que em duria molt mala sort, i això encara m'espantava més i em vaig començar a treure la roba. Em vaig aixecar i vaig fer tres tombos al meu voltant tot senyant-me a cada tomb i llavors em vaig lligar un ble de cabells del cap amb un tros de cordill per foragitar les bruixes. Però no les tenia totes. Això es fa quan algú perd una ferradura que ha trobat i no la pot penjar a la porta, però no havia sentit a dir mai que servís per allunyar la mala sort quan es mata una aranya. (p.10-11)

En la cultura popular, hi ha moltes supersticions referents a animals. Sabríeu posar els animals al diagrama corresponent segons es consideri que porten bona o mala sort? Proveu-ho!

3.3. EL RACISME

... Jo no tinc prejudicis de raça, no tinc prejudicis sobre el color de la pell, o de castes o de creences. De fet, ho sé... l'únic que m'importa és que l'home és un ésser humà- això és suficient per mi...

Mark Twain

Tal com hem explicat a l' abans de llegir, Marc Twain escriu aquesta novel·la després de la guerra civil americana i, per tant, després de l'abolició de l'esclavitud. Però la situa en un temps en què tenir esclaus als estats del sud era legal. De fet, els esclaus van formar part de la seva infantesa, ja que cada estiu passava unes quantes setmanes a la granja del seu oncle, que era propietari d'esclaus. Un d'ells, anomenat Oncle Daniel, explicava cada vespre històries de fantasmes als més menuts. Clemens, quan era petit, acceptava el fet que els esclaus eren propietat privada sense fer preguntes, tal i com li passa a Huck a la novel·la. Però quan va ser adult la seva consciència va canviar: el 1885, quan es va publicar el llibre, Samuel Clemens creia no només que l'esclavitud era un error, sinó que el país havia de compensar la població negra d'alguna manera.

1. Perquè creieu que un autor que va en contra de tenir esclaus escriu un llibre en el qual el narrador és un noi massa ignorant i innocent com per posar en dubte les creences la societat que el rodeja?

2. Busqueu a la novel·la exemples d'esclavitud:

Capítol	Exemple

3.4. ELS SCRAPBOOKS

Quan era més jove ho podia recordar tot, hagués succeït o no.

Mark Twain

Els *scrapbooks* són àlbums que recullen, a més de fotografies, retalls de premsa, textos, dibuixos, cartes i tota mena de detalls que no tan sols ajudin a fer una composició decorativa, sinó que informin sobre algun tema. Mark Twain era un àvid col·leccionista d'àlbums de retalls, un *hobby* que li agradava fer els diumenges.

Es conserven àlbums de retalls que reflecteixen aspectes de la seva vida professional i personal i que ens donen molta informació de l'època. Fins i tot en va patentar un model que va ser publicat el 1872.

A la novel·la, també hi surt un fragment on diu que un personatge fa un àlbum de retalls:

Quan vivia, aquella jove feia un àlbum de retalls i acostumava a enganxar-hi notícies de necrològiques i accidents i casos de sofriment extrems del diari Presbyterian Observer, i a sotaescribia poemes que s'inventava. (p. 133)

1. En aquesta taula teniu exemples de diferents *scrapbooks*:

Feu una ullada als *Scrapbooks* de Mark Twain a <http://www.pbs.org/marktwain/> i dissenyeu un àlbum de retalls sobre Twain amb fotos d'altres pàgines web com ara:

- <http://www.marktwainhouse.org/>, o bé
- <http://www.cmgtw.com/historic/twain/about/photos.htm>.

3.5. ELS PERSONATGES: HEROIS I ANTIHEROIS

L'home és un experiment. El temps demostrarà si valia la pena.

Mark Twain

Els herois tradicionals tenen qualitats sobre humanes i els admirem perquè són valents, forts, intel·ligents i capaços de superar situacions increïbles. El cinema ens dóna molts exemples d'herois totals (penseu en l'agent 007 James Bond o en Indiana Jones). Per altra banda, els antiherois són completament humans: cometen errades, tenen defectes i dubten en les situacions difícils. De nou en trobem exemples en el cinema: Mr Bean o els nois de High School Musical.

1. Huck és clarament un antiheroi? Podeu posar exemples que ho demostrin? I en Jim? Hi ha algun heroi a la novel·la?

2. Qui és qui a la novel·la? Imagineu que heu d'explicar la novel·la a un company o companya que no l'ha llegida. Què podríeu dir de cada personatge?

HUCK FINN	
PAP	
MISS WATSON	
JIM	
THE KING AND THE DUKE	
TOM SAWYER	

3. La novel·la acaba amb un Huck que no està gaire segur del seu futur. Discutiu a l'aula:

- Com us imagineu el Huck d'adult?
- Quina mena de vida creieu que durà? Tindrà família? Es casarà? Tindrà fills? Estudiarà?
- On viurà?

4. Tal i com hem dit en l'apartat «Abans de llegir», en el cas de *Les aventures de Huckleberry Finn* podem considerar el riu com un personatge més, per la seva importància en la novel·la. Però el riu és també un símbol :

- **de paternitat:** el riu podríem dir que «acull» en Huck i el cuida, ja que mentre navega és feliç i només té problemes a la riba.
- **de llibertat:** el riu és el camí que porta a la llibertat en Huck, que fuig de la civilització, i també en Jim, que vol arribar als estats lliures.
- **dels valors de la natura** en oposició a la civilització. La corrupció només existeix a la civilització.

Llegiu els fragments següents i decidiu quin símbol representa el riu en cadascun d'ells:

Volíem anar a Cairo, a l'extrem d'Illinois, on arriba el riu Ohio, i calculàvem que arribaríem al cap de tres nits. Vendríem el rai i agafaríem un vaixell de vapor per remuntar l'Ohio fins als estats lliures i així s'acabarien els nostres problemes.

(p.106)

Després de mitja nit, la gent de la riba se n'anava a dormir i llavors durant dues o tres hores les ribes eren fosques, no hi havia guspines a les finestres de les cabanes.

El riu fa una milla d'amplada en aquell indret i feia bonic contemplar-lo aquell matí d'estiu. M'ho passava d'allò més bé veient-los buscar les meves despulles, només em feia falta alguna cosa per mastegar. Llavors, vaig recordar que sempre tiraven a l'aigua pans de pagès amb un tros de mercuri a l'interior perquè es paraven damunt el cos ofegat. Si estava a l'aguait i en surava algun a la vora d'on em trobava, el podria pescar.

(p. 52)

Van passar dos o tres dies i dues o tres nits. Més ben dit, es van esmunyir, perquè van ser silenciosos, tranquils i fantàstics. Així era com passàvem el temps. El riu era enormement gran allà baix, a vegades feia una milla i mitja d'amplada. Corríem de nit i paràvem i ens amagàvem durant el dia.

(p. 150)

3.6. L'ESTRUCTURA DE LA NOVEL·LA

Per què la ficció no pot ser més rara que la realitat? Al cap i a la fi, la ficció ha de tenir sentit.

Mark Twain

La novel·la està estructurada en quaranta-dos capítols, però en realitat la podríem descriure com episòdica, en el sentit que l'argument consisteix en una sèrie d'esdeveniments o trifulgues, cadascun dels quals és una petita història per si mateixa.

1. Us atreviu a escriure un episodi que formi part de la novel·la? Intenteu-ho. Per fer-ho, però, abans heu de prendre les decisions següents:

1. Decidiu en quin punt de la història voleu intervenir. Entre el capítol i el	
2. Decidiu l'escenari dels fets. On passarà l'acció? A la riba, navegant pel Mississipí, a casa d'algun dels personatges, en alguna de les poblacions que surten al llibre....	
3. Decidiu els personatges que prendran part en l'acció. Podeu incloure-hi personatges imaginaris.	
4. Decidiu quin serà el nus de la història. Quin conflicte serà el que desencadenarà els principals esdeveniments de la vostra història?	
5. Decidiu el desenllaç. Estarà en consonància amb la novel·la o el vostre capítol farà canviar la història de Huck d'una manera radical?	

Ara podeu començar a escriure el vostre capítol.

3.7. L'AMISTAT: EN JIM I EN HUCK

Per a aconseguir tot el valor d'una alegria s'ha de tenir algú amb qui compartir-la.

Mark Twain

En Huck i en Jim superen les diferències d'edat i raça que els separen i construeixen una amistat sòlida al final del llibre. En Huck té per primera vegada un amic de veritat. En Jim es converteix en un company de viatge generós i amable, i en Huck, per la seva banda, no dubta a ajudar i salvar un esclau a pesar de les seves reticències inicials.

1. Què és per vosaltres un bon amic? Creieu que en teniu, de bons amics? Podeu explicar una situació en què vàreu actuar com uns bons amics? I una situació en què algú va ser un bon amic per vosaltres?

2. Els llibres són plens d'històries d'amistat. Podeu aparellar els personatges següents i dir quin còmic o novel·la protagonitzen? En podeu afegir algun a la llista? Intenteu-ho.

<i>Personatges</i>		<i>Obra protagonitzada</i>
Sherlock Holmes	Filemó	
Astèrix	Watson	
Mortadel·lo	Robin	
Phileas Fogg	Obèlix	
Tintín	Don Quijote	
Batman	Passepartout	
Sancho Panza	Milú	